

muzafer izgü

DONUMDAKI PARA

Yeni mizah dizisi

BİLGİ
YAYINEVİ

3
Basım

BOOK

COMMONS

IN PARLIAMENT

ASSEMBLED

1794

255

BİLGİ YAYINLARI : 255
MİZAH/YENİ DİZİ: 4

Birinci Basım

Haziran 1977

İkinci Basım

Mayıs 1979

Üçüncü Basım

Ekim 1979

BİLGİ YAYINEVİ

Tunalı Hilmi Cad. 94

Telf: 26 60 48 - 26 70 64

Kavaklıdere - Ankara

Babiâli Cad. 19 / 2

Telf : 22 52 01

Cağaloğlu - İstanbul

MUZAFFER İZGÜ

Donumdaki Para

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni: fahri karagözoğlu

aslımlar matbaası - ankara

İÇİNDEKİLER

Komünist Leylek

Hücrenin başı	9
Donumdaki para	20
Komünist leylek	30
Cicim şu pamuğu eller misin?	39
Köyün Kahramanı	47
Boyumu kırk santim uzattım	55
Müdür olmak çok kolay	62
Bir sizden bir bizden	70

Nasıl Kalkındık?

Nasıl kalkındık?	79
Çatıdan bakınca	89
Açılıştaki at arabası	95
Foto Torpil	102
Eksiği var	109
Ekşi koruk	115
Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretleri	121
Insanı deli edecekler	130
Kadın budu	137

Merdiven

Merdiven	149
Bedri baba	157
Şekeriiiiim	165
Fennin son icadı	172
Lunapark arabası	180

Konstantin'in şey ettiği taş	188
Heyecanlanmak yasaktır	195
Kadifeden kesesi	205
Kasabanın çiçek gibi kızları	215
Yaşasın Yenerspor	226

KOMÜNİST LEYLEK

HÜCRENİN BAŞI

Yok canım yok... Daha önceleri efendim daha önceleri... O yağmalama olayından çok önceydi. Tarihi mi? Kendisi de pek iyi anımsamaz. Nasıl anımsasın insan ne zaman mimlendiğini?.. Efendim beni, acaba o kahvede yaptığım konuşmadan sonra mı mimlediler, («Bu düzenin kahvesi nohutlu olur» demişti), yoksa eskiciye paltomu okuturken mi, («Bu düzende adama iş nerede, sonunda zorunlu kalır, kış günü paltonu da satarsın,» demişti) mimlediler? Bilinmez ki, kahvede karşında, oturmakta olan kır saçlı adam polis olabilir, veya o eskici, polis kılığına girmiş bir eskici olabilir... Hangi zaman, kim polis, kim değil, bilinmemiş ki... Mimlenmişti işte... Ülkede, hayat pahalılığı başını alıp gittikde, dar boğazlara balıklama girildikde, kapıya iki sivil polis gelmişlerdi.

«Yürü bakalım!»

«Sorması ayıp olmasın ama arkadaşlar nereye?»

«Ulan bir de soruyor, sanki ettiği haltları bilmiyor?»

Ettiği halttan habersiz, gitmişti Birinci Şubeye. Adamların hiçbirini tanımazdı ama, hepsi biliş çıkmışlar gibi, o güne değin kim-

lerle konuştuğunu, kimlerle gezip dolaştığını, kimlerin evine gelip gittiğini bir bir söylemişlerdi kendine. E vallahi, mahalle bakkalından daha çok bilgi sahibiydiler... İnek Mustafendi, bir de övünürdü, mahallede herşeyi, herkesten çok kendinin bildiğini söylerdi... Belki o bakkal Mustafendi de polisti. Dedik ya, bu zamanda kimin polis olduğu, kimin polis olmadığı belli değildi. Bakıyorsunuz, canınızdan ciğerinizden çok sevdiğiniz insan, sonunda polis çıkıyordu karşınıza. «Ulan bu ne biçim polis, daha birkaç gün öncesine dek kalçalarını kucaklamış, oh canımın içi, demiştim..» Tövbe tövbe kadından polis... Kimbilir, belki de kadıncağıza yerin iki kat altında dikiş makinasını çevirmekten kolay gelmiştir bu iş... İnsanın kaynanası polis olur mu? Daha geçen gün adamın biri gazetede feryat etmiyor muydu, «Beni kaynanam yaktı!» diye? İnsanı kaynanası nasıl yakar, olsa olsa körolası acuze polistir...

Attılar hücreye... Adam herşeyi bilirmiş de söylemezmiş... Hücrenin duvarlarında yazılar, «Alırlar copla mopla ifadeni. Bir daha buraya düşersen dürt beni»... Halkımız, ötedenberi hem ozandır, hem yazar... Hiç insan hücre duvarında bunu görür de ozanlık damarı, yanıtlayıvermiş altını, «Bundan sonra gerek yok, haydi oğlum haydi hop.. Dürttükleri parmak değil, elli santimlik cop...»

Okudu, güldü... Yana baktı... Yaralı başka bir ozan döktürmüş :

«Bu yol çetin ve yokuş-Aptallık etme ko-

nuş-Bakma öyle saf saf-Yakında çıkar bir af.»

Ne yapsın, saf saf bakmadı ilgililerin yüzlerine... Konuştu... O konuştuğu ilgililerin yüzleri aydınlandı. O anlattıkça, ilgililer mutlandılar, birbirlerine çaylar, kahveler söylediler... Bu arada, ona da çay kahve söylediler, sigara da tuttular... Bu adam neler anlatıyordu böyle? Oh oh aman, demek polis bilmediği neler varmış?

«Ulan o kadar derine inme, âmirlerimiz sonra bize uyuyor musunuz kabaklar diyecekler.»

«Yoo yoo efendim, gerçek böyle...»

«Çok sağol, çok teşekkür ederiz. Velâkin şimdi büyüklerimizi çağıracağız, gazetecileri çağıracağız. Onların yanına böyle eli yüzü düzgün çıkman doğru olmaz. Hiç bir insan, anlattıklarını anlatmaz. Sen bülbül değil insansın... Onun için şimdi ifadene baştan başlayacağız. Bu arada biraz ıslatacağız...»

«İyi ama efendim, ben sizin bilmediklerinizi bile söyledim, herşeyi itiraf ettim...»

«İyi oğlum, biz sana inanıyoruz, ama sana işkence etmeyip dayak atmazsak bize kimse inanmaz... Hayri efendi, yatırın şunu yere...»

«Ulan inek!»

«Kime dedin, bize mi?»

«Hayır efendim, o hücreye yazı yazan ineğe...»

Dövdüler, copladılar... İlgiliye haber verdiler. İlgili, onun yüzüne gözüne baktı, sonra verdiği ifadeye göz attı. Olmaz, bunca

yara bereyle, bu denli güzel bir ifade alınmazdı. Buyurdu :

«Biraz daha!»

Az daha dövdüler. İfade ile işkence eşitleşince, âmirlere haber verildi. Amirler, gazeteciler geldiler... Soruldu:

«Bu ifade senin değil mi?»

Canı yoktu, hı, demeye. Salt başını salladı... Devrisi günü, gazeteler manşet attı...

«HÜCRENİN BAŞI YAKALANDI»

Sonra büyüklerin imzaları çıktı gazetelerde. Büyükler yazı altına imza atmazlar, onların yazdıklarının hiç bir edebi değeri yoktur, ama böyle günlerde haberlerin altına imzalarını atarlar...

«Efendim devletin eli kolu uzundur.»

«Devlet, hadlerini bildirmiştir ve bildirecektir.»

Çok sürmedi... Başka ülkelerde birtakım şeyler oldu. Devlet yine krediler almağa başladı. Özel sektör hayatından memnundu. Ülke dar boğazdan kurtuldu, ardından af yasa-sı çıktı... Hücrenin Başı salıverildi... Çekildi evciğine... Elinden başka hiç bir iş gelmezdi ki!.. Makale yazardı, ara sıra öyküler yazardı. Bunlardan kazandıklarıyla çocuğunu geçindirmeğe başladı... Mutluydu... Ama ah şu körolası fiyatlar, yine başını almış durmadan gidiyordu. Et bilmem kaç lira olmuştu. Ekmeğin, şekerin fiyatı fırlayıvermişti. İş adamları, kredisizlikten yakınıyorlardı. Ülkenin kasası boşalmış, ne döviz kalmıştı, ne de altın... Hagirdi ha giriyordu ülke darboğaza... Hücrenin Başı'nın içine bir

kurttur düşmüştü yine. Birkaç yazısında gerçi pahalılık yoktur, durum iyidir, falan diye yazmıştı ama, bu devlet otoritesiyle alay sanılmıştı. Ama ülkenin büyükleri bu yazı üzerine küplere binmişlerdi. Öyle ya, bu hergele koskoca devletle alay mı ediyordu? Pahalılık vardı işte, ülke dar boğazdaydı işte... Bunu kime yutturuyorsun sen ulan...
Büyükler radyoda :

«Devletin eli kolu uzundur. Yasaları hakim kılacağız. Biz kimlerin köklerinin dışarda olduğunu biliyoruz» gibi sözler edince, Hücrenin Başı, bavulunu hazırladı. İlk kezinde hazırlıksız gitmişti ama, bu kez hazırlıklı gidecekti. Geceleri de yatağına elbiseyle giriyordu. Nitekim bir gece kapısı çalındı. Biliyordu gelenleri... Açmadan sordu :

«Polis misiniz?» Yanıt aldı:

«Evet.»

«Bir dakika efendim, şimdi geliyorum.»

Karısına rica etti. Karısı iki sopa vurdu kafasına. Kendi de duvara tosladı beş altı kez... Sonra oğlu, iki gözüne okkalı iki yumruk indirdi. Polislere kapıyı açtı:

«Buyrun gidelim.» Polisler, Hücrenin Başı'nın suratına bakıp :

«N'oldunuz böyle?» diye sordular. Hücrenin başı:

«Ne de olsa insanın yakınının vurduğu daha az acıtıyor» dedi...

Birinci Şubede konuştu yine. Aman neler anlattı neler. Yahu gerçekten uyuyordu be polis... Hücrenin Başı anlattıkça, ilgili:

«Yuf olsun ulan o sütçüye, yuf olsun ulan o sakaya. Biz de polis diye güveniyorduk onlara. Adamlar ancak beygir çobanı olabilirler...»

Yalnız, anlattıklarıyla, vücudundaki yaralar bereler arasındaki oran farklıydı. Anlatılanlar çok, koldaki, bacadaki, kafadaki yara bere, işkence izleri az... Oysa ki evde kendi kendine daha çok öncelerden söz vermişti, kendime ettiğim işkence kadar anlatacağım, diye... Ama coşmuştu... Gönlü ganimilletiz be, coştuk mu coşarız. Karşımızdakileri memnun edebilmek için elimizden geleni yaparız...

«Yıkın yere!..»

«Ama herşeyi anlattım...»

«Sağol, çok teşekkür ederiz. Ama sen bülbül değil, insansın.»

«Ah oyyy aaaaan.»

«Bu yağmalama işini de sen yönettin değil mi?»

«Evet...»

«Hah vurun bunun için de elli sopa.»

Yine âmirlere saygılı telefonlar... Yine âmirlerin şubeye doluşu. Yine gazeteciler, yine flaşlar... Yine manşetler...

«YAKALANDI»

Konuşun büyükler... Zaten sen konuşma desen bile konuşur onlar...

«Devletin yumruğu öyle kuvvetlidir ki, vurduğu yerden ses çıkarır.»

«Ülkede komünizmin kökü kazınacaktır.»

Bu sözler çok mu sihirlidir... Bu sözlerin içindeki gizi şimdiyedek kimse keşfedememiştir... Bu sözlerden sonra, ülke yavaş yavaş dar boğazlardan kurtulur... Ama beş yıl, ama sekiz yıl, sonunda kurtulur... Ve de ardından af yasası çıkar...

«Ooo çıktın mı hapisten Hücrenin Başı?»

«Eh çıktık.»

«Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?»

«Köşeme çekileceğim..»

«Yıldın mı yoksa?»

«Yok canım, ne yılması. Bekleyeceğiz.»

«Neyi?»

«Ülkenin dar boğazlara girmesini»

Öyle bir ülke ki, parola, hep borç yığının kamçısı... Yiğit milletiz vesselâm... Borç bini aşınca türkü söyleriz. Halk türküyü sever, ama büyüklerimiz, gazel atmasını... Gazeller başlar yine:

«Balyoz gibi ineriz»

Bu paroladır... Bilir Hücrenin Başı, ülke yine dar boğazlardadır. Et ekmeğin fiyatı nicedir? Dış ticaret açığı nicedir? İşsizlik... Hazırlanmak gerek... Ha bugün ha yarın polisler damlar kapıya... Ama en iyisi onları beklememek. Gidip, teslim olmak... Hem de zahmet olmasın diye, ifadeyi de evde hazırlamak, yayınevine roman götürür gibi, Birinci Şubeye götürmek...

Hücrenin Başı, ifadesini hazırladı, karısıyla, çocuklarıyla, vedalaşmadan önce, iş-

kencesini de bir güzel yaptı. Birinci Şubeye vardı, çıktı ilgilinin karşısına:

«Efendim ben geldim» dedi...

İlgili, önündeki dosyaları karıştırdı, öteki odadan adamlar çağırttı. Hayır, yakalanması için büyükler buyruk vermemişlerdi.

İlgili:

«Bize buyruk vermemişler yakalayın diye, dedi. Gidebilirsiniz, buyruk gelince, gelir yakalarız.»

Üzüldü. İşini bırakmıştı. Oturduğu evden çıkmış, başka küçük bir eve taşınmıştı, hattâ gereksiz diye yatağını bile satmıştı. Karısı, çocukların yatağında idare edecekti. Eve geldiğinde, çocuklar da, karısı da durumdan memnun olmadılar. Öyle ya, bir boğaz fazlalaşmıştı, oysa ki plânları, kendilerine göre hazırlanmıştı...

«Daha buyruk verilmemiş yakalanmam için» dedi, dil ucuyla...

«Ha öyle mi?» dedi, karısı, çocukları...

Köşeye çekildi, bir sigara yaktı. Bakamıyordu karısının, çocuklarının yüzüne... Öyle ya, bu zamanda herkes herkesten şüpheleniyordu. Yoksa, babaları polis mi olmuştu?.. Akşam yemek boğazında düğümlendi. Uyku da tutmadı bir türlü... Oğluyla karısının konuştuklarını duydu. Oğlu :

«Şayet babamı içeri tıkmazlarsa, dar boğazdan zor çıkarız. O zaman şu aldığım para, ev kirasına yetmez,» diyordu.

Hücrenin Başı'nın gözleri yaşardı. Karısı, sırtını döndü yattı... Haklıydı, oğlu son söz olarak:

«Bundan böyle babamı iyi izleyelim, demişti. Ben polis olmasından şüpheleniyorum.»

Aklanmak gerek... İnsanın, karısının, çocuklarının gözünde aklanması gerek... Bunca yoksul insanı düşünmek gerek... Hücrenin Başı hapse girmezse, et fiyatı nereye varacak, ekmeğe niceye fırlayacak?. Ya ülkedeki işsizlik, ya enflasyon?

Erkenden Birinci Şubeye koştu:

«Buyruk geldi mi efendim?»

«Yo hayır, gelmedi.»

«Ben öyle sanıyorum ki efendim, buyruk mutlaka gelecektir. Onun için siz şimdiden beni teslim alsanız. Hem bakın, ifadem de koltuğumun altında hazır. Çok beğeneceğinizi umuyorum.»

«Polis, yasal olmayan şeyi yapmaz.»

Döndü evine.. Hiç yüz vermedi çocukları karısı. Hele karısı, kanatlarının altına almıştı çocuklarını... Odada olduğu zaman hiçbir şey konuşmuyorlardı. O çıkınca, büyük oğlu annesine fısıldıyordu:

«Sinsi sinsi dinliyor.»

Uyunur mu hiç uyku? Ete her gün zam geliyor... Şeker bir gün içinde fırlayıverdi. Ayrıca, sigaraya, gaza da zam olacağını bugün gazeteler yazıyorlardı... Kıyılmaz bu millete, yazıktır, günahdır, alın Hücrenin Başı'nı içeri.

«Efendim buyruk geldi mi?»

«Siz oturun bir dakika, soruşturalım.»

Oh aman, umut var gibi...

«Efendim aslına bakarsanız, ifademde

de belirttiğim gibi, o gemiyi biz batırdık, o köprüyü biz uçurduk. Sonra yangını da biz çıkardık.»

«Bir dakika, soruşturuyoruz...»

«Sağolun efendim. O adamı da biz kaçırıp öldürdük. Kökümüz de dışarda efendim. Bir türlü kökümüzü dışardan içeri sokamadık.»

«Bir dakika efendim, bir dakika araştırıyoruz.»

«Şimdi efendim, kökümüze dışardan su döküldükçe, biz burada gelişiyor, büyüyüyoruz efendim...»

«Kardeşim bir dakika, soruşturuyoruz işte...»

«Aslında biz çok azıyız efendim. Bu ülkeyi batırmak için bize buyruk veriyorlar. Biz de Allaha şükür elimizden geldiği kadar batırmağa çalışıyoruz...»

«Yok canım...»

«Evet efendim...»

«Olabilir kardeşim, olabilir... Ama durun bakalım, önce buyruk gelmiş mi gelmemiş mi?»

«Mutlaka gelmiş olması gerekli efendim, bir yerde kısmış kalmıştır.»

«Buyrun sigara yakın oradan... Aloooo Alooooo... Evet, evet... Evet... Söndür ulan o sigarayı... Sizi gidi vatan hainleri sizi...»

«Gelmiş mi efendim?»

«Ne sanıyordun ulan, hükümeti uyuyor mu sanıyorsun hayvan herif. Ver bakalım o ifadeni bana... Hayri efendi, bunu hücreye,

atın, sonra da gerekeni yapın!»

Hücrenin Başı'nı hapse attılar, Karısı ve çocukları, yoklamağa geldiler. Kadın:

«Ah benim canım kocacığım,» dedi.

Çocuklar da:

«Babacığım» diye bağırdılar...

Hücrenin Başı, çocuklarına, karısına sor-du:

«Haberler nasıl?»

Çocuklar:

«Büyükler gazetelerde açıklamalar yapıyorlar,» dediler. «Bu kez köklerini kurutacağız; vatan hainleri gerekli cezalara çarptırılacaklardır, gibi sözler ediyorlar...»

Hücrenin Başı, fısıldadı:

«Oh oh,» dedi...

Sonra başını yere eğdi, mırıldandı:

«Ülke ne zaman dar boğaza girse, biz buradayız... Bu işin emekliliği yok galiba... Ama emekli de olmak istemiyorum ki...»

DONUMDAKİ PARA

Bizim evde aradığın hiçbir şeyi yerinde bulamazsın, çünkü hiçbir şey yerinde değildir. Örneğin, hiç buzdolabının içinde fanila olur mu? Şayet bu ev bizim ise bal gibi olur. O gün banyodan çıkmışım, zaten fazla fanilamız falan yoktur ya, ara ara benim fanilayı bulamadılar. Birşey değil, yeni almışım, onca para vermişim, banyodan sonra giyeceğim. Nerede bulunsa beğenirsiniz, buzdolabının içinde, hem de dolabın peynir bölümünde. Kimbilir, belki de çocuklar onu peynir gibi görüp oraya atmışlardır. Kaskatı fanilayı sırtıma geçirirken epeyce söylendim ama, kime söyleniyorsun ki...

Oğlan deney mi ne yapacakmış, gitmiş kireç almış, iki kilo... Gel de anlat, «Ulan oğlum hiç deney için iki kilo kireç alınır mı?» diye. Almış işte, ne yapacaksınız. Kullanmış, nah ceviz kadarını, gerisini hiç anası atarmı, tutmuş bir sepetin içine koymuş, nereye asmış dersiniz, banyoya... Hem de banyo küvetinin ayak ucuna. Küvet müvet dediysem hak getire, adam evin kirasını pahalı tutabilmek için banyoya leğenimsi uzun bir şey koymuş, adına da küvet demiş, bu küvet yüzünden kira yüz lira hop fırlıyor. Hergele

utanmasa, nerdeyse bu uzun leğeni bize gömme banyo diye yutturacaktı da, çok şükür ben çok önceleri bir yerde gömme banyo görmüştüm de yutmadım. Neyse, o gün banyo yaparken, bir baktım, ayaklarımın dibinde bir çatırtı bir patırtı, ulan hem de yanma ki nasıl yanma... Gözlerim sabunlu olmasa açacağım, can havliyle gözlerimin sabununu temizledim, bir baktım ayağımın dibinde bir sepet, çatırtılar, patırtılar bu sepetin içinden geliyor. Sepeti almamla atmam bir oldu, benim de dışarı kaçmam...

«Yahu hanım, nedir bu sepetin içindeki?»

«Ayol oğlan kireç almıştı, arttı, ben de gerekli olur diye sepetin içine koydum, banyoya astım, ne bileyim ayağına düşeceğini?»

Zaten ne kadar fazla şey varsa, bizim banyonun içindedir. Hanım, pekmezci görmüş sokakta, eşeğin iki yanında iki teneke pekmez, hava çok soğuk, pekmez satan çok küçük, kendi anlatışına göre, çocuk... Sen tut, çocuğa kolaylık olsun diye iki teneke pekmezi de al... Yer yok, götürmüş banyoya koymuş.

«Banyoda içer ısınırsınız» diyor... Şimdi ben banyo yaparken, tutacağım pekmez tenekesine ağzımı dayayacağım, pekmez içeceğim... Olacak şey değil ama, başka şeyler oluyor. Kızım sıcak pekmez severmiş, ben ne bileyim. Koymuş bir küçük alimünyum güğümün içine, oturtmuş sobanın üstüne... Sonra, unutmuş, içmemiş. Gece eve geç geldim, tuvalete gideceğim, hava o denli soğuk,

bizim tuvalet de o denli antika bir yerde ki, yaz mevsiminde çoğu zaman hiç çıkmayız tuvaletten. Bürücek yaylası gibi, üfler durur... Elimde küçük güğüm gittim tuvalete, işim bitti, döktüm suyu, çaldım orama burama... Bir sıvanma, bir yapışaklık... «Ulan bu da ne?» Koştum içeri... Bağırma çağırma, karım kalktı... Elimi öyle görünce, tarzan gibi bağırdı: «Aaaaaa»... Eğildim, bir daha bağırdı: «Aaaaaa»

«Yahu aaa diyeceğine çaresine bak!»

«Doktor doktor, bu ya mide kanaması, ya da hemoroit»

«Ulan pekmez pekmez.»

İnsanı deli etmek için birebir, bir de demesin mi:

«Niye pekmezi orana burana çaldın?» diye.

«Çok buldum da» dedim.

Geçen gün uyuyoruz, karı koca aramızda birşey var ama ne? Şöyle yan dönüyorum, top gibi birşey gelip böğrüme oturuveriyor. Bazen bizimki beline kuşak sarar yatar, kuşağı da öyle bir yerde top eder ki, getirir ya böğrüme dayar, ya da kasığıma, yine öyle birşey sandım.

«Yok, dedi, belime kuşak muşak sarmadım.»

«Peki, öyleyse bu ne?»

Elimi attım, amanın yumuşak desem değil, sert desem değil! Şöyle bir daha yokladım, liflif elime geliyor. Acayip bir hayvan mayvan olmasın... Yorganı açtım, elektriği açtım, ne olsa beğenirsiniz, bir karnabahar.

«Ulan bu karnabaharı kim koydu yatağın içine?»

Gece yarısı, şimdi uyandır çocukları, artık araştırsın, kim koymuş karnabaharı yatağın içine diye.

Ayakkabımın içi her zaman manav dükkanı gibidir. Kış gelince içinde portakal bulunur, yaz gelince hıyar domates... Hıyar, portakal neyse ne, ama domates, bastığınla cırt... Bağır işin yoksa, «Hangi enayi attı bu domatesi benim ayakkabımın içine?» diye.

Kavanozun üstünde tuz mu yazılı, inanca sakın, içinde mutlaka soda vardır. Biber mi yazıyor, kahvedir. Kahve kavanozuna da biber konmuştur. O gün çakırkeyf geldim eve, canım kahve istedi... Hepsi yatmış uyuyorlar. Kendi kendime bir kahve yapayım, dedim. Sular kesik, bidondan, su yerine gaz... Elektrikler kesik, kahve yerine acı biber... Ve ben okkalı bir yudum alınca havaya zıpladım... Şimdi gece yarısı kaldır da sor, kim su bidonuna gaz koydu, kim kahve kavanozuna biber koydu, diye...

Geçenlerde ben eve gelirken, bir baktım bizim apartmanın kapısının önünde Kolumbo kılıklı üç kişi...

— Sizi bekliyorduk, dediler.

— Ooo buyrun, dedim.

— Evde arama yapacağız da. Yasak kitap, bildiri şu bu falan...

— Buyrun buyrun, dedim.

Kapıyı çaldım, hanım açtı:

— Bak, dedim, konuklar var.

Karım, bu gelenleri uzaktan akrabam

sandı. Adamlar içeriye girdiler. Başladılar, orayı burayı karıştırmaya... Karım :

— Yoksa hacizciler mi? dedi.

İki kez evimize haciz memurları gelmiştir de...

— Yo, dedim, bunlar polis, yasak masak birşeyler arıyorlar.

Adamlar önce odun koyduğumuz yerden başladılar işe. Ben de başlarındayım. İçlerinden kibar olanı:

— Kusura bakmayın, dedi, her yeri aramak zorundayız da...

— Yoo yoo arayın, dedim.

Adam, odunları yan tarafa yığarken bağırvermişim :

— Oh çok şükür!..

Polis, elinde benim kunduranın tekini tutuyordu. Biz ki bu kundura tekini, günlerce aramıştık. Karım boyuna:

— Sen sokakta bırakmış gelmişsindir, diyordu. Ben de ona kızıyordum :

— Yahu, hiç insan ayakkabısının tekini sokakta bırakır da, tek ayakkabıyla eve gelir mi? diye...

Odunların altından tabii ne yasak kitap çıktı, ne bildiri, ne de broşür. Fakat, öyle sevdiğim bir terliğim vardı ki, paranın para zamanında ben bu bir çift terliği seksen liraya almıştım. İstiyorum ki polisler, bu terliğin tekini de bulsunlar... Ama, o denli karıştırdılar, ben de o denli yardım ettim, yine de güzelim terliğin tekini bulamadık...

İçeri geçtiler. Karıma bir bohçayı gösterdiler :

— Bu ne bohçası? diye sordular.

— Çamaşır bohçası, dedi.

— Açalım mı?

— Açın!..

Adamlar, herşeyi tutup havada silkeliyorlar. Benim bir paçalı donum vardı, havalar çok soğuk clunca giyiyordum. Adam o donu havada sallamasıyla, yere kâğıt paraların düşmesi bir oldu. Ben bir yandan, karım bir yandan sevinçle bağırdık... Az buz para değil, bin iki yüz lira. Karıma vermiştim sakla, diye. O da tutmuş bu parayı benim paçalı donun içine koymuş, amma sonra unutmuştu... Donu havada silkeleyen polisin kabak kafasını nerdeyse şapur şapur öpeceğim... Paranın beş yüzünü karım attı cebine yedi yüz lirasını ben. Karım koştu, bir bohça daha getirdi polislerin önüne koydu... Adam savurtup duruyor.

— Aaaaa çakmağım, gazlı çakmağım...

Amatör bir grup oyunumu oynamışlardı. Üç beş kuruş para kazanmışlardı. Eh bana da biraz birşeyler vermek gerek, tutmuşlar çocuklar sağolsunlar, bir gazlı çakmak almışlardı. Karım da onu hâtıra olsun diye saklamıştı, ama kimbilir nereye? Çok şükür çakmağı da bulmuştuk...

Benim ehliyet nereden çıktı biliyor musunuz, mutfağın davlumbazının kararmış yerinden... Kimbilir, ne zaman, niye oraya koymuşum, sonra da unutmuşum. Ehliyeti bulan polisin yanına iki öpücük kondurdum.

— Yaşsa be kardeşim, dedim. Ne zamandır bu ehliyeti arıyordum...

Karımın lise diploması, benim de okul diplomam ortalarda yok, tastamam iki yıldır. Yâni bir iş için diploma gerekli olsa, hâpı yuttuk. Hani polisler de ayağımıza dek gelmişken, şöyle bir zahmet edip onları da bulsalar... Amma adamlar demindenberi bir hayli yoruldu. Bizim evde de öyle yemek şunu bunu bulunmaz ki... Taze somun almıştım gelirken, banyoda da iki teneke pekmez var. Pekmezden döktüm kocaman bir sahanın içine, böldüm taze somunu kocaman kocaman.

— Allah aşkına buyurun, dedim.

Çömeştik... Hem yiyoruz, hem de ondan bundan konuşuyoruz. Polisin birisi maaşının yetmediğini, baldızını evlendirirse, az da olsa sıkıntıdan kurtulacağını söyledi. Kibar dediğim polis, her lokma pekmezde, fizikçiye kızdı durdu. Oğlunun tüm dersleri iyiymiş, yalnız fizikçi haini tutmuş oğlana iki vermiş. Öbür polis, pekmezin ülserine dokunup dokunmayacağını sordu.

— Dokunmaz, bende de var, dedim.

Yarım saat sonra kaynanam, oturdu ne dualar etti polislere, ne dualar... Takma dişinin alt çenesini, dikiş makinasının mobilyasının içinde buldular. Kadıncağız, tastamam üç haftadır, ek damakla işi idare etmeğe çalışıyordu.

— Allah sizden, sizi buraya gönderenden razı olsun, diyordu.

Tutup, bulan polise mükâfat olsun diye yirmi lira verecekti de, zorla ben engel oldum. Az sonra karım, ıglık ıglağa içerden koştu geldi.

— Ayol, o kabak kafalı polis pek yaman, dedi. Diplomalarımızı buldu.

— Nerdeymiş?

— Hinzır kız n'olacak, hiç bakmadan tutmuş ekmek dolabının içine kâğıt diye sermiş..

Diplomaları elime aldım, ekmek ekmek kokuyordu. Hele polisin biri bizim büyük dolabın içinden dört kangal sucukla çıkınca, sevincimden havalara uctum. Suuğun kilosunu altmış lira, biz bu sucukları yedik sanıyorduk. Meğer yememişiz, dolaba asmışız, iyice kurusun diye.

Hele hele hele... Kibar polis, elinde hasır bilezikle salona gelince, siz bizim evdeki düğün bayramı görün, şu anda bu hasır bileziğin fiyatı altı bin lira... En son, küçük kızım takmış, arkadaşlarıyla gezmeğe gitmiş, bundan gerisi hasır bilezik ortada yok. Kızım da hatırlamıyor, eve geldiğinde kolunda mıydı, değil miydi? Karıcığım, kaç gün bunun yasını tutmuştu, çünkü ona düğün armağanı olarak vermiştim bu hasır bileziği... Kız olacak, sen gezmeden gelince tut, bu bileziği çamaşır makinasının yanına koy. O da, oradan kaysın, gitsin makinanın altındaki kordonlardan birine takılsın kalsın... E vallahi, evin altını üstüne getirsek dünyada bulamazdık, Allah razı olsun polisten... Hem de nasıl razı olsun, oğlanın aşk mektupları-

nı da çıkarmadılar mı ortaya?.. Bak sen hınzıra, demek o sürtük kızla ne ateşli mekiuplar yazarlarmış da birbirlerine haberimiz yokmuş. Banyonun penceresi var, ışıklığa doğru. Oraya bir çivi çak, mektupları da naylon torbanın içine koy, oradan sarkıt aşağı, kimin aklına gelir, ama polisin aklına gelir. Oğlumuzun böyle sürtük bir kızla mektuplaşması ha... Daha dün ben o kızı iki erkekle arabanın birinde gördüm, hem de ne biçim durumda... Karım:

— Allah razı olsun polislerden, önceden haberdar olduk, yoksa ateş bacayı sarınca haberimiz olacaktı...

Midesinde ülser olan polis, elinde bir tomar kâğıtla gelirken, karım:

— Aman yoksa broşür falan mı? diye fısıldadı.

— Yok canım, dedim...

Amaaaan... Bir baktım tasarruf bonoları, hem de bir deste... Hem de faiz kuponları üzerinde, hem de iki tane yüzlük kuponun zamanı gelmiş... Gitsem bankaya, trink hem ana parası, hem faizleri...

— Ay memur bey sorması ayıp acaba bunları nereden buldunuz?

— Tarhana torbasının içinden...

— Aaaa...

Baktım, tasarruf bonoları gerçekten tarhana tarhana kokuyordu. Karım :

— Ay tarhana torbası mı? diye bağırdı.

— Hı, dedim.

— Ayol iki aydır ben bu tarhana torba-

sını arıyorum. Memur bey, tarhana torbası nerede?

— Kullanmadığınız gaz sobasının içinde...

Ben bonoların sevinciyle, karın tarhana torbasını bulmanın sevinciyle kullanmadığımız gaz sobasının yanına koştuk. Dağlak polis elinde bir mikrofon tutuyordu.

— Aaa, dedim, göz göre göre ses alma aygıtı mı kuruyorsunuz?

Polis:

— Yok canım, dedi, buradan buldum, şu sepetin içinden.

Karım çığılığı bastı:

— Ay, dedi, teypin mikrofonu baksana ayol.

— A bu bizim teypin mikrofonu mu?

— Elbette ya...

— Demek onu da kaybetmişiz haberimiz yokmuş...

Polisler iki saatin içinde nelerimizi bulmadılar ki... Benim kol düğmem çıktı ortaya, büyük kızımın saati, en küçük oğlumun pergel takımı, daha neler neler... Polisleri kapıdan uğurlarken,

— Allah aşkına iki ay sonra yine gelin, dedim. Hem o zamana pekmez de tükenmez..

KOMÜNİST LEYLEK

Her yıl, mart ayında bizim dama bir leylek gelir, konar... Hepimizin bildiği cinsten bir leylek. Uzun gagalı, uzun ayaklı, siyah beyaz renkli...

Nedense, bu yıl aklıma bir muziplik geldi. Tuttum, bir kâğıdın üzerine Rusca mektup yazdım. Sakın Rusca bildiğimi sanmayınız ha, oflu, koflu bi yığın kelime... «Kaminof, Tamirof, tamaratitof, zurnaof, davulof, mincık mincık çişof» Altına da Moskova yazdım. Bu mektubu, küçük bir şişenin içine koyup ağzını da mumladıktan sonra karıma gösterdim.

— Ne o? diye sordu.

— Mektup, dedim.

— Ne mektubu?

— Bilmem ki, leyleğin ayağında buldum.

Karım, bir süre şişeyi inceledikten sonra:

— Açalım mı? diye sordu.

— Açalım...

Mektubu açtık. Yazdıklarımı karıma

okudum.

— Acaba kötü birşey mi yazıyor dersin

Fahri?

— Ne kötüsü canım, galiba bu kuş kış-

ları Moskova'ya gidiyor, oradan akıllının biri yazmış olsa gerek...

— Ayol, hiç leylekler Moskova'ya gider mi, gitse Arabistana gider...

Bizim hanım, maşallah TRT'den daha iyi çalışır. Yarın saat sonra mahallede duymayan kalmamıştı.

— Uuu, Fahri beylerin leyleği Moskova'dan gelmiş!..

Sokağa, kapıya, avluya yığılan yığılana... Eller kalçada, gözler damda, dikkatler leylekte...

— Belli canım leyleğin komünist olduğu, baksana hürriyet havasını nasıl da soluyor?

— Hele oburluğu, belli ki hayvan orada ekmeği vesikaynan yiyormuş.

— Bana kalırsa, daha çok gagası benziyor komünistlere. Hem daha uzun, hem daha sert gibi...

— Şu takırdayışa bak, sinek vızıltısı gibi. Hiç kapitalist kuşlar böyle mi takırdar?

— Na nasıl takırdar?

— Alimallah takırdarken yeri göğü inletir. Ne yapsın hayvancağz, Moskova'da biraz fazla takırdasa soluğu Sibiryaya kamplarında alır.

Bir kocakarı, elini dürbün gibi yapıp baktıktan sonra:

— Gominis leylek bu mu? diye etrafındakilere sordu. Sonra başını birdenbire başka yana çevirerek:

— Nasıl da belli, dedi, baksanıza kıçını kibleye dönmüş kâfir.

Sakallı bir adam:

Sen sonumuzu hayreyle yarabbim, dedi. Çocuklardan sonra leylekler de başladı komünist olmağa... Eskiden biz bunlara hacı leylek derdik... Tüh tüh tüh, tersine dönüyor dünya, tersine...

Yaptığım şakaya o anda pişman olmuşum amma, iş işten geçmişti bir kez. Mektup, olden ele dolaştı ve beni buldu. Bakkal Mustafa:

— Mektuptan başka bişey yok muydu? diye sordu.

— Yoktu Mustafendi, dedim.

— Namussuzlar, belli olmaz, belki bomba bile bağlamışlardır ayağına. Rus kâfiri bu, herşeyi yapar. Belki de bu leylek casustur!..

— Neden olmasın, dedi Tekel'den emekli Hayri bey.

İş iyice sarpa sarmağa başlamıştı.

— Vallahi Mustafendi, kuşlarda fikir olmadığından...

Sözümü ağzımda koydu emekli Hayri bey:

— Senin ne kabahatin var komşum, dedi, gelmiş konmuş. Sen Rusu bilmezsin, onlar leyleği değil, taşı bile konuştururlar taşı... Onlarda ilim çok, fen çok... Belki karnına fotoğraf makinesi bile bağlamışlardır. Okumadın mı gazetelerde, adamlar köpeklerle ayı fethetmeğe çalışıyorlar...

— Doğru, dedi bakkal Mustafendi, papağan konuşur da, leylek niye konuşmaz-

mış? Öğretmiştir hınzırlar. Durun bakalım, sesinizi kesin!

Kalabalık sesini kesti. Bakkal Mustafendi, kalın sesiyle:

— Hey leylek efendi, sen nerelisin? diye sordu.

Namussuz leylek, işte o zaman canıma okudu. Burnunu kuzeye dikip:

— Tak tak taka taka tak tık tık tak, tak tak tak, tıkı tıkı tak, demesin mi?

Hayri bey, ellerini çırpılarak :

— Ulan biz de anıma enayiyiz be, dedi. Mors veriyor, mors!..

Arka tarafta dinelen posta dağıtıcısı Cafer:

— Ben anladım, diye bağırdı. Bu hayvan diyor ki, ben casus değilim diyor, hürriyete koşup geldim diyor...

Hayri bey :

— Yalan, diye bağırdı. Hep böyle söyler namussuzlar, ondan sonra da bildiklerini yaparlar. Durun bakalım, iyi dinle Cafer efendi... Şimdi ne diyecek bakalım. Hey kuş, seni polise haber vereceğiz!..

Hınzır kuş, söz üzerine yuvadan uçmasın mı?..

— Kaçıyor kaçıyor!.. diye bağırdılar. Hattâ Seyyar Fethi iştaha gelerek:

— Polis, polis! diye bağırdı.

Sekiz on kişi, leyleğin arkasından koşuyorlar ama, o çoktan uçup gitmişti.

Emekli Hayri bey'in, kahveden ve karısıyla kavga etmekten başka hiçbir eğlenmesi olmadığı için,

— Ben karakola gidiyorum mahalleliler, dedi.

Hemen koşup Hayri beyin önünü kestim

— Gitme karakola, dedim.

— Neden?

— Sonu fena olur... Şey yâni, Hayri bey abi, hiç leylekten komünist olur muymuş? Bırakın hayvancağızı kendi haline...

Hayri bey, kaşlarını çatarak :

— Bana bak efendi, dedi, bu kuş Moskovadan mektup getirdi mi getirdi, telgrafca ben casus değilim dedi mi dedi, polis lâfını duyar duymaz can havliyle kaçtı mı kaçtı. İşte bu leylek, bal gibi komünisttir... Onu polise haber vermek görevi de, vatanını seven bi kişi olarak biz mahalleliye düşer. Haydi mahalleli yürüyün, bu adamda da var bir işler...

— Yahu Hayri bey abi, bu mektubu şey ettim, ben şey ettim...

Üüüü, kim dinler beni. Hayri bey önde, mahalleli arkasında, tuttular karakolun yolunu. Beni iyiden iyiye bir korku aldı. Nasıl korkmam, maşallah bizim ilçenin bir koni seri var, herif daha doğru dürüst gazete okumasını bilmez.

— Aman hanım, dedim karıma, bu mektup işi yalandı, onu ben yazdım.

— Nasıl yazdıysan, şimdi de öyle ayık larsın pirincin taşını. Haydi mektubu sen yazdın diyelim, ya leyleğin konuşmasına ne dersin?

Sustum kaldım. Yarım saat sonra, iki polis beni alıp götürdüler. Dizlerimin bağı

çözüle çözüle girdim komiserin odasına. İlk sorusu:

— Gominis leyleğin sahibi sen misin? oldu.

— Değilim efendim, dedim.

— Nasıl deelsin ulan, bu leylek senin evinde galmıyor mu?

— Kalıyor...

— Ölesem, niden inkârdan geliyon? Söyle bahalım, bu leylek ne zaman geldi sizin eve?.

— Hatırlamıyorum efendim.

— Ben sana hatırlamasını örgetirim. Mektubu ne zaman buldun?

— O mektubu ben yazdım efendim.

— Sen mi yazdın? Höh höh höh, gülem bari... Sen kimlen maytap geçiyon lan. Gırarım vallaha o sivri gafani... Ver bahalım o mektubu bana!..

Mektubu uzattım. Açtı, baktı...

— Hıh ulan, dedi, daha ilk bakışta kokusundan belli oluyo gominis mektubu olduğu...

Sonra okumağa çalıştı:

— Kaminof!.. hıı işte, bu Kaminof dediği bi Rus gominisin adı... Tamirof, bu da başka bi gominisin adı... Tamaratitof... Seni hınzır seni, bi de ben yazdım dersin ha!.. Bak ulan işte, tam ara diyo, buradaki Titof isimli casusa gizli vesikaları iyicene ara diyo... Dur bahalım, dahgigat bi derinleşsin hele... Belki de Titof dediği gominis uşağı sendin... Zurnaof, bak sen itlere... evrakları zurnada sakla diye habar ediyö... Davuıof

da, davul davul... Şincik annadım. Habarları ramazana gadar ilet diyo... Mincik mincık... Vay dürzi seni vay... Sen buradaki mincık minciğin ne olduğunu biliyon mu? Biliyon kâfir biliyon...

— Vallahi efendim...

— Sus ulan... Mincık mincık demek, yani sana bol para vireceğiz, demek... Sonunda bu paraynan gözel gözel garıları mincık-ıla demek... Tamam, bak, sonunda herşey çörap söküğü kimi ortaya çıkıyor. Şişof... Yani, bu işleri görmezsen, tez elden üzerine işeriz diyorlar...

Gözümün içine bakıyordu komiser. Benim rastgele yazdığım şeyleri okumuştun bile... Son bir güçle, yine:

— Bak sen şu süti boziğa!.. Pekiyi ulan, Rusca bilin mi sen?

— Nerden bileyim efendim?

— Nasıl yazdın ölese bunları?

— Onlar uydurma efendim...

— Ulan bi uydurursam şimdi seni... Gâvat, ben tam dört sene Arpaçayda polislik yapmış adamım... Az çok çakarız Ruscadan... Söyle bahalım, şimdi o casus leylek nirede?

— Bilmem ki efendim, uçtu gitti.

— Uçtu getti ha, daktın ayağına mektubun cevabını, salıvirdin... Guş senden akıllı ulan, polis lâfını duyar duymaz kaçtı da getti... Sen bilmen mi odun herif, bi yerde polis lâfını duyar duymaz, polis de olsan kaçacan, sivil de...

— Ama ben suçsuzum efendim.

— Hıh işte, şincik pohu yedin... Ben seni tongaya düşürmek için bu lâfi söyledim. Dimek leylek suçlu ha, öyle dimek istedin ha!..

— Leylek de suçsuz efendim...

— Soş, ırzı kırığın dölü!.. Hep gominis taktığı bunnar... Çabuk gideceksin telsizin başına, guşa haber iletceksin, tehlike ortadan gahtı, acele gel diyeceksin, yoğusam namussuzum ben de seni uçurum...

— Efendim, bende telsiz ne arar?

— Gominis casusu değil misin ulan? Sende olmaz da telsiz, kimde olur?

— Radyomuz bile yok efendim...

— Al sana, bu da gominis tahtığı... Ya guş gelecek, ya da senin derini yüzerim ulan annadın mı?..

Yüzer mi, yüzer... Komiser, mahalleli, gelin alayı gibi bizim evin önüne geldik. Komiser, iri göbeğiyle dama çıkıp, leyleğin yuvasını inceden inceye inceledikten sonra beklemeğe koyulduk. Şayet leylek dönmezse, işim küldü... Biraz sonra bahçe tarafından bir çocuk tıknefes geldi...

— Leylek geliyor, gominis leylek geliyor!.. diye bağırdı.

Komiser :

— Yere yat!.. diye emir verdi.

Hepimiz yere yattık... Leylek geldi, damın üzerinde bir yuvarlak çizdikten sonra yuvasına kondu. Komiser, eline aldığı bir ipin ucunu kement yaparak, bir kedi sessizliğiyle tırmandı merdivene... Yavaş yavaş

leyleğin yanına yaklaştı, kemendi atarak zavallı hayvanı yakaladı. Mahallelide bir sevinç, bir sevinç!..

— Komünist leylek yakalandı!..

Komiser, daha aşağıya inmeden, damın tepesinde bi güzel araştırdı leyleğin ötesini berisini... Boynunda, kuyruğunda bomba olmadığına iyice inandıktan sonra, dudaklarında bir başarı gülücüğüyle indi aşağıya... Leylekle birlikte beni tekrar karakola götürdüler. İkimizi bir odaya tıktılar.

— Ulan kuş, ulan kuş, şu ettiğine bak, dedim.

Hayvancağız, üzgün, yüzüme bakıyor, sanki,

— Asıl sen ettiğine bak, diyordu...

Tam iki gün kaldık göz altında... Hayvancağız, bir de yumurta yaptı oracıkta. Mektubun okunmasından ve derin incelemeden sonra serbest bırakıldığımızda, ilk işim bu yumurtayı götürüp hayvanın yuvasına koymak oldu.

Zavallı leylekcik, yavrularını uçurmağa çalışırken bile, mahalleli hâlâ ona, «Gominis, piçlerini uçurmağa çalışıyor» diyordu...

CİCİM ŞU PAMUĞU ELLER MİSİN?

«İnsan parasız kalınca ne yapar, hele hele ondan bundan istemeyi kendine yediremezse, tutar evindeki fazlalıkları satar değil mi? Ben de böyle yaptım... Dört tencere fazla dedim, ikisini sattım, altı yastık fazla dedim, üçünü sattım, altı sandalye de neymiş, dedim, ikisini okuttum... Böylece evde okutulacak şey kalmamıştı, altımızdaki yatak hariç, o dolaptaki yataktan başka... Karım, çok:

— Yapma, konuk monuk gelir, bir yatağımız bulunsun, dediyse de dinlemedim, yüklendim yatağı sırtıma...

Bunları, pamuğa karşı allerjisi bulunan arkadaşım anlatıyordu... Mahmut'a dünyada pamuğu elletemezsiniz. Hani insanlar vardır, pekmezi elledikten sonra yılan dokunmuş gibi olurlar, hani insanlar vardır, onlara dünyada şeftaliyi elletemezsiniz tüyünden ötürü, bizim Mahmut da pamuğu elleyemez.

— Yaa, dedi Mahmut, işte ben yüklen dim yatağı sırtıma... Para olsa, bir hamala falan verirsin ama, nerde bende para... Yatak o kadar ağır değil, on beş kilo ya var ya yok... Gerçi daha ağır olmasını istiyorum

ama, bizim kayınvalide pamuğu esirgemiş, az koymuş içine... Yürürken içimden hesaplar yapıyorum, pamuğun kilosu şu kadar olsa diyorum, hem de içindeki pamuk en iyi pamuk, vur tut şu kadar para eder... Eh bu para da beni iki gün geçindirir... Evle bit pazarının arası çok uzak olduğundan mutlaka bir araçla gitmem gerekli. Parasız insanın aracı da ancak otobüs olabilir. Olabilir ama bakalım bizim yatağı otobüse alırlar mı? Ama niye almasınlar, elinde çifte sepetle binen adamlar dolu, ki, her sepet gelir belki on beş kilo... Vardım durağa, yatağı omzumdan yere attım. Otobüsü bekliyoruz... Dört beş kişi yaklaştılar yanıma:

— Vallahi amca haklı, dediler... Durağa gelecek misin, işte böyle amca gibi yatakla geleceksin... Oh kurulacaksın içine, çekeceksin yorganını başına otobüsü bekleyeceksin... Baktın gelmedi, uyuyup uyanıp bekleyeceksin...

En genci, ablak suratlısı :

— Yaşsa beyamca, dedi, bundan güzel protesto olmaz...

Ne diyeceksin, içimden «Lâhavle»yi çektim, oturdum yatağın kıyıcığına.

— Azizim, dedi ablak suratlı delikanlı, herkes yatakla gelecek buraya, öyle yapacaksın ki burayı otel gibi... Sonra da gazetecileri çağıracaksın, bir fotoğraf, bak bakalım ondan sonra bu semte belediye ne otobüsler yağdırır.

Bana döndü :

— Hı mı beyamca?

«Ulan git başımdan, koyun can derdinde, kasap et derdinde, üç beş kuruşun derdindeyiz.» Ama başımı salladım:

— Hı, dedim...

Gençlerden başka biri:

— İşte vatandaş diye ben bu beyamcaya derim, dedi... Hangimiz şu beyamca kadar olabiliyoruz, hangimiz vatandaşlık görevimizi yapabiliyoruz?. Şu adamcağz, şu yaşında yüklenmiş gelmiş yatağını buraya, durumu protesto ediyor...

Gençlerden biri, ayağına basmışlar gibi bağırdı :

— Semtimize otobüs isteriz!..

Ulan bunlar benim başımı belâya sokacaklar, bir otobüs gelse de canımı kurtarsam... Otobüs geldi, hemen gencin biri yaka paça, otobüsün şoförünü yere indirdi, biri de biletçiyi... Alıp geldiler benim yanıma:

— Bakın bakın da utanın, dediler...

Şoför de, biletçi de şaşmışlardı.

— Niye utanalım ki? dediler.

Gencin biri bağırdı :

— Durağa yatak yorganla geliyoruz otobüs beklemek için...

— Benim ne suçum var? dedi şoför... Gidin otobüs idaresine söyleyin...

Bilmem, belki de gençlerin bu davranışları olmasaydı, biletçi beni bu yatakla otobüse dünyada bindirmezdi ama, gençler bir taraftan kaktırır, ben bir taraftan, ha mı, derken, yatağı koydum arka sahanlığa... Gençler yöremi alıverdiler...

— Yat yat beyamca, dediler. .

— Benim çocuklar ben hasta falan...

— Yat beyamca yat... Senin gibi vatandaş az bulunur, biz genciz ama, kaç para eder, sen bizden daha yararlısın şu memleketeye...

Yatırdılar beni yatağın içine... Nerede bilmem trafik sıkıştı, kalakaldı bizim otobüs orada... Baktım gençler, arka kapıdan zorla bir trafik polisi sokuyorlar içeriye:

— Bakın lütfen memur bey bakın, diyorlar... Artık vatandaş otobüseye yatakla yorganla binmek zorunda kalıyor, çünkü bir yerden bir yere gitmek mesele oldu... Yazık değil mi bu adamcağızlara, şu yaşlı hallerinde yatakla gezmek zorunda bırakıyorsunuz?

Polis :

— Ben ne yapabilirim çocuklar? dedi... İstanbul'un trafik işi büyük bir problem...

Polis indi gitti... Durağın birinde gençler:

— Haydi beyamca, dediler...

— Oğlum yavrum, ben daha ileri durakta... dememe kalmadı, kendimi yerde buldum... Yatağım gençlerin sırtında...

— Yürü beyamca!.. Bu milletin senin gibi insanlara gereksinmesi var!

— A oğlum nereye gidiyoruz?

— Yürü sen yürü...

Yürümeğe başladık... Yatak benim sırtımda olsa, köşenin birinden kaçıp canımı kurtaracağım ama, yatağı sırtlayan genç rüzgâr gibi gidiyordu önden... Baktım yatağı bir merdivenin üst başındaki sahanlığa se-

riverdi.. İki genç kolumdan yakaladılar, uçurdular:

— Uzan beyamca uzan...

— Oğlum ben bu yatağı sat...

— Uzan uzan...

Eh uzandık... Başıma biriken birikene... Biriken birikene... Binaya girip çıkanlar, başında duruyorlar... Biri yaklaştı yanıma :

— Erzurum'u mu aradınız? diye sordu.

— Ne Erzurum'u evlâdım?

— Burası postanenin kapısı da... Yoksa Kars'ı falan mı aradınız?

Şaşmıştım... Gözlerimin önünde flaşlar yandı söndü... Gencin biri bağırdı:

— İşte, artık vatandaş postanenin önüne yatağı yorganiyla geliyor, Erzurum'la konuşmak için yirmi dört saat bekliyor...

Ulan şu gençlerin elinden canımı bir kurtarabilsem???

Tam kurtardım diyordum ki, gencin biri yükleniverdi yatağı:

— Yürü beyamca!..

— Oğlum ben şuraya yakıncan bu yatağı...

— Yürü beyamca yürü...

— Oğlum ver yatağımı ben taşıyım...

Gençler bir marşla önden yürüyorlar, ben arkalarından... Onlar gidiyor, ben gidiyorum.. Ardımıza takılan takılana... Bu ara gençler, yatağı benim sırtlamamın daha doğru olacağını düşünmüş olacaklar ki, yatağı sırtıma vererek beni öne kattılar... Tam oldu işte, ardımda bir yığın insan, haydi kaç bakalım kaçabilirsen? Yürüyoruz... Taşıtlar

duruyor, trafik duruyor, yollar kesiliyor, ben önde, yatak sırtımda, bir yığın insan ardımda gidiyor ha gidiyoruz... Biraz sonra toplum polisleri de ardımıza düştüler... Nereye gidiyoruz, bildiğim yok ki, yanımdaki genç, boyuna:

— Şu taraftan beyamca, bu taraftan beyamca, diyordu...

Sonunda bir hastanenin önüne geldik... Gençler bir güzel yatağı serdiler hastane kapısına, yatırdılar beni içine... Nereden geldi bilmem, bir battaniyeyi de üstüme örttüler... Flaşlar yanıp yanıp sönüyor... Gençler bağırlıyorlar:

— Vatandaş hastaneye yatabilmek için yatağıyla yorganiyla geliyor. Çünkü, vatandaş hastaneye ne zaman buyur edileceğini bilmiyor... Bu yüzden vatandaş hastane kapısında ölüyor...

Başdoktor endişeli...

— İhtiyarın dalağı mı kesilecek, böbreği mi kesilecek, neresi kesilecekse getirin keselim! diyor...

Ulan aman, durduğumuz yerde böbrekten dalaktan olacağız... Ama gençler :

— Bir kişiyi hastaneye yatırmakla iş bitmiyor, vatandaş hasta olduğu zaman hemen yatırılmalı hastaneye, diye bağırlıyorlar...

Bir saat kadar orada taşların üzerinde yattıktan sonra, gençler yatağımı topladılar, sırtladılar:

— Yürü beyamca, dediler.

Ulan yürü ya, bakalım bu kez nereye???

— Yürü beyamca yürü...

— Yürüyelim oğlum... Şey buradan daha yakın, verin yatağımı da ben onu sat...

— Yürü beyamca yürü!..

Vardık bir alana... Yatağı ortasına serdiler. Yatırdılar beni üzerine, örttüler battaniyeyi üstüme... Hani biraz da sevinçliyim, battaniyeye bakıyorum, en azından fiyatı yatağın fiyatı kadar eder. Şayet bunu da benim yanımda bırakırlarsa, o zaman dört gün geçindirir, yatakla yorganın parası, diye düşünüyorum...

Ben böyle düşünürken, gencin biri :

— Beyamca ölüm orucuna yatıyor, demesin mi?

— Neeee? dedim...

Genç, beni duymadı bile:

— Beyamcayı candan destekliyoruz...

Ulan hiç açlık desteklenir mi?

Gençler çepeçevre yanımı aldılar...

— Oğlum, dedim, ben niye açlık grevine başladım?

— Aman beyamca, oğlun üniversiteye giremedi ya...

— Haaa, dedim... İyi amma benim oğlum yok ki...

— Bizler neyiz?

İyi... Akşam oldu... Midem nasıl kazınıyor, sanki zarı birbirine yapışacak.

— Evlâdım şuradan bir çorbacık olsun içsem?

— Hiç olur mu beyamca?

Sabah oldu:

— Oğlum bâri bir bardak çay?

- Hiç olur mu beyamca?

Akşam oldu:

— Oğlum bâri bir kuru dilim ekmek?

— Hiç olur mu beyamca?..

Tamam, biz göz göre göre gidiyoruz, hakkını helâl et Fatma!..

O gün akşam üzeri bir kaynaşmadır başladı kalabalıkta... Alan iyice dolmuş, trafik mirafik kalmamış memlekette. Sağolsunlar büyüklerimiz, iki gün sabretmişler bu işe, ondan sonra emir gelmiş Ankara'dan, «Dağıtın kalabalığı» diye... Eh işte oymuş, zaten bende can mı kalmış ki? Üzerimden belki yüz kişi geçti... En sonunda coplar benim kafama da inmeğe başladı... Gözümü açtığımda polisteydim... Karşımdaki adam:

— Zaten gençleri sizin gibi kanıbozuklar kışkırtıyor, diyordu...

— Yatağım, dedim inleyerek...

— Bak yahu bak, dedi yanındakilere, hâlâ ölüm orucuna gideceğim diye can atıyor... Ulan zaten bir deri bir kemik kalmışsın...

Uzun sözün kısası, bizim yatak gitti... Üstelik bir ay da içerde kaldım...

KÖYÜN KAHRAMANI

Bizim köyde bir tek İbo'nun evinde vardır rediyo. O da her nasılsa, bir ajansında duymuş haberi... Koşturarak geldi gave yanına:

— Lan millet, dedi, habarınız ola, bizim köve yakın bi yerde soygun olmuş, iki otobüs, bir cip, bir de taksi soymuşlar...

— Amanın dime İbo!..

— Hem vallaha, hem de billaha...

Eh, kim durur artık gavede, kim durur köv meydanında. Yuvasına deynek sokulmuş eşek arıları gibi dağıldı getdi millet evine... Ama tüm milletin gözü, gapı deliklerinde, ha şimdi gelecek candarma, ha biraz sonra... Ağşama doğru bi mekine vınlaması duyduk, köv gonağına doğru getdi... Ardından bi dellal gezdi köv içinde :

— Heeey millet, toplanın gave yanına, gaymakamnan, candarma gumandanı geldiler...

Şindi getsen bi türlü, getmesen iki türlü. İkinci türüsü daha bi kötü ki, ne kötü... Gaymakam bu büyük adam, candarma gumandanı bu çok üsgek bi adam, gızar gafası mık dara:

— Getir lan kütüğü, der, bi sayım, bi

gonturol, çağalar, avratlar hariç, şu şu yok, ölese bunlar yapılar soygunu... Onun için gel de getme... Hep öyle olur zaten, ben daha ayağıma bir batman çamurlu gonduralarımı geçirirken, çağalar bir yandan, bizim avrat bir yandan başladılar tene tene dökmiye:

— Getme bubam getme, demiye.

— Ulan ne hal ki getmem, sona anamı bellerler...

— Böyle de bellerler...

— Amma heç olmazsa hapis mapis yatmadan gurtuluruk...

Kövün vıcık vıcık çamır yollarından geçerken, bizim Seydo'ya rasladım. Seydo bana, çamurda oynayan itleri gösterdi:

— Dayı dayı, dedi, bakıp görisen, bunlar bizden daha rahat...

— Heye gurban, dedim, hep olmazsa onları ne candarma gumandanı çığırıyor, ne de gaymakam...

Vardık gave yanına. Dizilmiş köylü gurbanlık goyun, bağlamışlar ellerini, endirmişler gafalarını, dersin soygunu hepisi birden yapmış...

İlkin gaymakam gonaşdu:

— Herhal habarınız vardır, dedi, bu gece sabaha karşı, kövünüzün dört kilometre ötesinde bi soygun olarakdan, iki otopos, bir cip, bir de taksi soyulmuş. Eşgiyalar, ceman beş bin liraya yakın para, külliyetli mikdar da eşya alıp kaçmışlar, siz ne diyonuz bu işe?

Kimseden tıs çıkmayınca, gaymakam

mıkdara seslendi:

Mıkdar Memet, yutkundu, yutkundu :

— Vallaha beyim ne deyim, sağlığınıza duacıyık, dedi.

Gaymakam, elindeki deyneknem yere vurarak :

— Sağlığa duacı olmaknan bitmez bu işler, dedi, ben sana soygunu soruyom, kim yaptı?

Ne desindi mıkdar Memet, Ahmet diyemezdi, Mamo diyemezdi... O, sabaha garşı, ayağını tezek dolu tandırın içine sokmuş, büzülmüş yatıyordu avradının yanında...

Mıktardan ses çıkmadığını görünce, bu sefer gaymakam:

— Ya siz! dedi bize, siz ne diyonuz?

Mıktarımızın dediğini dedik :

— Sağlığınıza duacıyık beyim... .

Bu sefer, candarına kumandanı kalktı ayağa... Bi titremedir aldı kövlüyü, suya düşmüş itler gibi...

— Bana bakın, bana dedi, lâımı cimi yok, bu soyguncu bulunacak. Bulup çıkaracaksınız ortaya, ya çıkarırsınız, ya da siz bilirsiniz.

Millet daha çok titremeye başladı bu son kelâm üzerine... Candarma gumandanı, hemen gendine yakın olana uzatdı barnağını:

— De bakiyim sen, dedi, ne biliyon?

Reşo dayı oldu bir mum ki ne mum, gara sarı mum...

— Görmedin mi sen?

Ses yok Reşo dayıda... Korkar ki ağzın-

dan kötü bi lâf geçirir, sona sürüm sürüm sürünür garagollarda...

— Duymadın mı bişe sen?

Gene ses yok Reşo dayıda... Yanındaki Elti Haso, sıra gendine geldiği için biraz yana çekildi amma, candarma gumandanının barnağı getdi, onu da buldu:

— Sen söyle bakıyım, hiç bişe çalınmadı mı gulağına?

Elti Haso'nun saçları oldu birer diken, dersiniz düşmanını görmüş bir kipri...

Biraz bekledi candarma gumandanı, sona:

— Demek öyle ya, dedi, eyilikten söylemeyeceksiniz...

— Dur, dedi gaymakam bu sefer, cebinden bir kokulu cara çıkardı, başladı dağıtmaya... Amma kim elini uzadabilir ki:

— Alın, alın, dedi.

Almadı millet, yalnız bir tek ihdiyar Keko aldı... Amma yakmadı, soktu gulağının ardına. Ona seslendi gaymakam:

— Sen görmüşün, dedi...

Keko Tefik, uzattı carayı geri gaymakama amma, gaymakam almadı...

— Görmedin mi? diye sordu:

Başladı ağlamıya Keko Tefik:

— Yok vallaha, dört tane çağamın ölüsünü öpem ki, yok gaymakam beg, dedi...

Bi sinir, bi pozum her ikisinde de... Cipe binerlerken, tüm kövlü cipin gapısını açmaya goşduk amma, ne candarma gumandanının yüzü, ne de gaymakamın yüzü acık ossun gülmedi...

Gaymakam:

— Eyiliknene söyleseydiniz çok bi eyiydi, dedi.

Candarma gumandanı:

— Kövden heç mi kimse, dışarıya çıkmıyacak, dedi...

Ve gettiler... GONUŞMADI millet onlar getdikten sona, göz göze bakamadık heç bi kimseyle... Başlarımız önde, evlerimizin yolunu dutduk. Kimini anası garşıladi yıkık kapıda, kimini çağası garşıladi çit yanında, kimini de avradı garşıladi, ocak başında... Hep analar, hep çağalar, hep avratlar:

— Abov ki abov, dediler, başka bişi demediler... Korku dağdan büyük, ne çağalar gaynaşdı oynaşdı o gün aşama gadar, ne inekler böğürdü, ne de atlar kişnedi, kulaklar kirişte mekine sesi beklendi...

Aşam üzeri, vınladı bi mekine gasaba yolundan... Nefesler dutuldu, soluklar kesildi, yüzler domur domur ter oldu, gışın sovuğunda...

«Piyango kime çarpmıştı acep?»

Bilmıyok, mekine ya yarım saat durdu köv yerinde, ya da bi saat... gulakdan gulağa dediler ki:

— Candarmalar, İsa'yı, topal Kâzim'i, Bedo'yu, Ferhat'ı, bir de Bayram'ı aldı getdiler...

Beş evden beş gişi, amma belkim otuz kişi ağladı durdu o gece sabaha gadar... Çağalar gece yarısında susdular, uykuları geldi yatdılar, ama analar, ama arvatlar:

— Ah Bedo, vah Bedo, gurban Kâzim,

hayran, ammañ İsa yaman İsa, diye ağlaştı durdular...

Zabahı zor ettik, gene gulaklar gasaba yolunda, mekine mekine, zalim mekine...

Guşluklana geldi mekine, ardından bi habar köv yerine:

— Herkeşler toplansın gave yanına...

Toplandık... İlkini Topal Kâzim'i indirdiler arabadan. Kâzim'in öteki ayağı da topal olmuş, yan yan endi mekineden. Ardından İsa endi, alnının üstünde bir alın daha. Ardından Bedo endi, amma yürüyemez, çömelir durur mekine yanında, En son Bayram endi, golu ters dönmüş. Başlarında da bi golu gırmızılı uzatmalı...

— Görüyonuz mu? dedi bize... Sona, Topal Kâzim'e döndü:

— Öteki ayağana ne oldu lan? diye sordu.

Kâzim, zornana cuvapladı soruyu :

— Garagolda merdivandan düşdüm.

Bize döndü gırmızılı çavış :

— Yaa, bakın sona siz de cüşersiniz, dedi.

Sona, İsa'ya sordu:

— Alnıyın üsdüne n'oldu lan senin?

Cevapladı İsa:

— Garagolun duvarına çarptım.

— Ne hal ki çarptın?

— Elimlen dutdum gafamı, duvara çarptım.

Döndü bize gırmızılı çavış.

— Yaaa, dedi, sona siz de dutar çarpar-sınız...

Sonra, Bedo'ya sordu:

— Ulan sen neden yürüyemen de böyle gurba gibi gıvrılın galın yerde?

Cevapladı Bedo:

— Garagolda dört çeşit yemek verdiler, yiyim yiyim derkene, garnıma bi dert girdi...

— Yaaa, dedi gırmızılı çavış, sona siz de garagolun yımeğinden yirsiniz de böyle olursunuz...

En son Bayram'a sordu:

— Senin golun niye ters döndü böyle?

— Yatarkene garagolun gariyolasından düşdüm...

Döndü bize gırmızılı çavış:

— Siz de garagolun gariyolasından düşersiniz sona, dedi...

Accık durdu, bi cara yaktı, daha carasını söndürmeden, barnağıynan beş gişiyi işaretledi:

— Sen, sen, sen, sen, sen, binin maki-neye...

Binip getdiler... Getdiler amma, geri geldiklerinde, bunlar öncekilerden beter, kimi yengeç yengeç gibi yan yana yürüyordu, kimi torba gibi boynunu uzadıyordu, kimi de doksanlık dede gibi belini dutuyordu...

İlk kırkın son gafilesini de göz yaşlarıynan mekineye bindirdikten sona, kövün en akıllısı çifdegafa Osman:

— Lan gardaşlar, dedi, geriye varık daha yüz kişi, yazzık deel mi bu yüz gişiye, gelin aramızda bi gura çekek, şans talih kime çıkarsa, o getsin mapusa, biz de gurtulak...

Yanık Selo, dedi ki:

— Osman emmi, dedi, isderseniz melmetin demukrasisine uyarakdan bu işi seçimnen yapıp, içimizden bi dene eşgiya seçek!..

— Ulan vallaha bu daha eyi, dedi Osman emmi, var mı aday?

Kimseden çıt çıkmadı...

— Lan gardaşlar, gelin etmeyin eylemeyin, mekine nerdeyse gelir, ya bu işi gurra-ya dökek, ya da gahraman çıksın aramızdan...

Accık, sona, dul Fidan'ın oğlu Abdo çıktı ortaya:

— Bi şartım var amma, dedi, şayet ki döner gelirsem, el birliğıynen beni evlendirecek misiniz?

— Söz, dedi tüm millet...

— Tamam, dedi Dul Fidan'ın Abdo... Madem öyle gardaşlar, otoposları da, taksileri de, cipleri de ben soydum...

O günü aşama gadar, analar bazlama açdılar, neneler yımırta gaynattılar, çağalar analarına yardım ettiler.. Her evden güçcük bir çıkın geldi gave yanına. Çıkınları çıkına boşalttılar, bazlamaları bir araya, yımirtaları sepete goydular ve de bir bir Dul Fidan'ın Abdo'nun yanaklarından öpüp, helâlleştiler...

Ağşamına, Dul Fidan'ın Abdo'yu, gırmızı çavışın yanına saltanatnan bindirdik... Mekine vınlayıp giderkene, bi algışladık, bi algışladık ki, Abdo'nun bile gözleri korkudan deel, sevinçten yaşardı...

BOYUMU KIRK SANTİM UZATTIM

İnsan dilinden çeker, elinden çekermiş, öyle derler, ama ben ne çektiysem yaşam boyunca hep boyumdan çektim. Ne anamın suçu, ne de babamın. Anamın boyu nah testi kadar, babamın boyu küp kadar, elbette ben tutup hecin devesi olacak değilim ya... Ninem derdi rahmetli, iki uzun boyludan levent, bir uzun bir kısından bülent, iki kısından da meret doğar... İşte biz öyle, meret olarak doğmuşuz. Boyumuz meret olduğuna göre, ne yapsınlar, ilkokuldaki öğretmenlerim beni en ön sıraya oturtular. Aşağıda sıra olduğumuz zaman yine en önde ben vardım. Öteki sınıfın öğretmenleri, gelir giderler, yanaklarımdan okşarlardı, okul müdürü bile okşardı. Sınıfın değil, okulun maskotu gibi birşeydim. Boyum ufak olduğu için, kızlar kendi aralarına alırlar, beni oyunlarına katarlar, yedikleri yemişlerden bana da verirlerdi. Arada bir kızlar da yanağımı sıkarlardı. Hattâ evcilik oynarken, boyum ufak olduğu için, kızlarla beni evlendirirlerdi. Oturur bir güzel düğün yaparlar, sonra alkışlar arasında bizi yatırırılar, üstümüze çul örterlerdi...

Ah ne mutlu günlermiş, o çocukluk günleri! Boyumdan ötürü yaşamım boyunca hep böyle sevileceğim, hep böyle kızlarla gerde-

ğe gireceğim sanıyordum... Ama ortaokula gidince, attılar sıranın en gerisine. Çocuk olduğum için umurumda değil. Boyum ufak, hiç büyümüyorum ki, aklım ermeğe başıydı, yine de mahallenin yeni yetişme kızları, benim yanımda içimi gıcıklayıcı sözler konuşuyorlar, oralarını, buralarını açıyorlar, arada bir biri:

«Ama bakın aramızda kim var?» diye konuşunca, ötekiler:

«Yok canım, onun daha akli ermez» diyorlardı.

Boyumun kısalığı yüzünden, kadınlar hamamına da tastamam on altı yaşına dek gittim. Ne bileyim, belki annem de o boyuma posuma bakıyor, beni hâlâ çocuk sanıyordu.. Ah o kadınlar hamamının mutluluğu! Babam arada bir anneme:

«Yahu bu oğlanın sesi kalınlaşıyor, artık bunu kadınlar hamamına götürme» dedikçe, annem, «Yok canım, onun akli daha hiç bir şeye ermez» diyordu. Son kez hamamda bir kadına çok mu bakmışım, ne oldu, hamamcı bir kolumdan tuttu, annem bir kolumdan, annem içeri çeker, hamamcı kadın dışarı... O günmüş, o günden sonra bizim hamam sefası da bitti. Gerçi mahallenin kızları, kadınları hâlâ yanımda ben çocukmuşum gibi davranıyorlardı, ama, arada bir kadınlar kızlar da galiba bakışlarımdan olacak, fısıldaşmağa başladılar. Böylece mahalledeki kadınların arasına karışmak olanağını da yitirdim.

Ortaokulda, lisede, sanki benim hiç hak-

kım yoktu, öteki arkadaşlarım dünyanın yaramazlığını yaparlar, öğretmenler onları iki tokatla savuştururlar, sıra bana gelince, müdürü olsun, yardımcısı olsun, dayak makinası beden eğitimi öğretmeni olsun, başlarıydı:

«Ulan bu boyunla, bu boyunla ha!»

Erkeksen hakkını beş kuruşluk ara, iki misli dayak:

«Ulan şu boyuna posuna bakmadan bir de konuşuyor?»

Çıkın çiğneyin, ne işiniz var... Hem orada duran çocuklara da iyi bir göz dağı oluyor, lise üçe gelmişim, boyum bir kırkbeş, müdür tokatı yapıştırdı mı, bu duvarı öpüyorum, yardımcı tekmeyi yapıştırdı mı, öteki duvarı öpüyorum, beden eğitimi öğretmeni bacağını salladı mıydı, futbol topu gibi kapıya yapışıyorum... Adamlar boyuma bakıp bakıp, sinirleniyorlar:

«Ulan şu boyunla ha, şu boyunla ha» deyip, sil baştan, beni tekmeliyor, tokatlıyorlardı...

Bu arada kızın birine tutuldum, hem de nasıl tutulma, sarardım soldum, kül gibi oldum. Dördüncü devre verem suratına, dört ayın içinde eriştim. Ama kızın şunca bana acıdığı, şunca benimle ilgilendiği yok ki.

«Ay, ben o lamba camı gibi oğlanla mı ilgilenecekmişim, vay güleyim bâri.»

Gülme kızım gülme, biz gündün güne eriyip tükeniyoruz. O öyle desin varsın, ben kızın peşini bırakmıyorum... Birgün kızını evlerine dek izledim, tam evlerinin oraya var-

miştık, evden iri yarı bir adam çıktı, meğer kızın dayısıymış, aliverdi beni altına, neren ister, neren istemez:

«Ulan boyuna posuna bakmadan bizim kızın ardına düşersin ha, al sana, al sana.»

Adamın elinden karşıdaki bakkal zor aldı da tatlı canımı kurtardım. Bir daha mı, oymuş, ondan sonra kızın ardına hiç düşmedim. Ama inat ettim, boyumu uzatacağım... Demirlere asılmak mı, boy uzatmak için broşürler getirtmek mi, hepsini yapıyorum. Evdeki ağaçtan aşağı kendimi bir sarkıtıyorum, akşama dek süne süne bir hâl oluyorum, ama ben inat etmişim bir kez, boyumu uzatacağım...

Nah uzar... Lâstik mi bu uzasın? Uzadı uzadı, ancak bir buçuk metre oldu ve orada kaldı.

Biri akıl verdi:

«Yüz»

Irmaktan çıktığım yok... Bin maşallah, kollarımın bacaklarımın kasları gelişiyor, ama boy, yerinde sayıyordu. Çıplak görünümüm tıpkısı masist, ama bir buçuk metrelik masist...

Haydi, dedik, gidelim subay okuluna, subay olalım... Beni tartı makinasına çıkaran askerler gülmeğe başladılar. Olmadı tabi!.. Lise mezunuyum, üniversite giriş sınavlarında puan tutturamadım bâri boş gezmeyelim. Annem babam derin hoca oldukları için beni de din konusunda iyice yetiştirmişler. Aylardan da ramazan, köyün birinde şöyle geçici bir imamlık... Babamın yoluyla bul-

dum imamlığı... Köyde namaz kıldırıyorum, ilk gün... Ardımda köyün en ileri gelen adamları, iri kıyım hepsi de, besili, yağlı, göbekli... Ben önlerinde, yatıyoruz, kalkıyoruz, ama camiye biri girse, cemaati imamsız namaz kılıyor sanacak. Ardımdaki saftaki adamların göğsüne gelmiyor boyum... Köyün muhtarı gitti, bilmem gerçek, bilmem attı kafadan, gûya müftüye danışmış, müftü de olmaz, demiş, İmamın boyu küçük olursa, cemaate heyecan gelmezmiş. İşime son verdiler...

Çalıştım, çabaladım, araba ehliyeti aldım. Yalvar yakar, birinin dolmuşunda şoförlük yapıyorum. Ama sıraya girdiğimizde, benim arabaya bir türlü binen yok... Güvenmiyorlar bana... Arabanın sahibi buna değil de, başka şeye bozuldu. Şimdi benim direksiyon başında varlığım la yokluğum belli değil ya, iki minder koymuşum altına, de direksiyon başında ha varım, ha yokum. Arabayı hareket ettirir ettirmez, ardından bir kızılca kıyamettir kopuyor, kimi kalas atıyor arabanın önüne, kimi taş... Neymiş, araba kendi kendine gidiyormuş. Bu taşlar, bu kalaslar da arabanın ön takımını canına okuyacakmış, onun için araba sahibi, işime son verdi...

Geçenlerde, radyonun diliyle karşıt iki gurubun çatışmasının arasına düştüm... Meğer önce solcuların eline düşmüşüm haberim yok, bir yumruk böğrüme, bir tekme belime:

«Ulan boyuna posuna bakmaz, bi de

sağcı olursun ha?»

Hoop, sağcıların önüne... Bir tekme, bir yumruk,

«Ulan testi kadar boyuna bakmaz solcu olursun ha?»

Hoop, solcuların önüne... Onlar ötekilere, ötekiler onlara beni top gibi yuvarlarken, bir baktım polislerin kucağına düşmüşüm... Bir cop kafama, bir cop ense köküme.

«Ulan boyuna posuna bakmaz, böyle işlere karışırsın ha!»

Attılar beni polis arabasının içine... Arabanın içindeki polisler, boyuma bakıp bakıp sinirleniyorlar, ver ediyorlar, copu, tekmeyi:

«Ulan bu boy bu posla ha!..»

«Yahu ben ne sağcıyım, ne de solcu.»

«Ulan bir de bu boyunla bu posunla sağcı solcu olacaksın ha.»

Getirdiler karakola... Komiser, yanıma yaklaştı, şöyle adam tepeden bir bakıyor, bıyıklarının titrediğini görüyorum sinirden:

«Ulan şu boyunla şu posunla bir de anarşist hareket ha.»

Çat pat küt...

«Amanın komiserim, ben ne sağcıyım, ne solcuyum.»

«Ulan boyuna posuna bakmıyor, bir de incenuşuyor hayvan herif.»

Çat pat küt...

Orada dineliyorum... Şimdi boyum ufak ya, tain dişe göreyim. Gelen bir tokat çekiyor,

«Şu boya posa bak» deyip, giden bir şap-

lak çekiyor, «Şu boya posa bak» deyip... Komiser de, dışarı çıkarken şaplağı yapıştırıyor, girerken yapıştırıyor, başka suçlunun yanına yaklaşırken, yapıştırıyor... Helva mı diyeyim, pelte mi diyeyim, dayaktan her yanım yumuşamış, su paluzesi olmuşum... En sonunda komiser polisin birine bağırdı:

«Ulan şu bücürü çıkarın dışarı, adamın boynunu gördükçe boğasım geliyor, elimden bir kaza çıkacak.»

Beni dışarı çıkardılar, başka bir yere koydular.

İki gün orada kaldım. İki gün sonra komiserin yanına çıkarıldığımda, yanında sivil giysili bir adam vardı. Suçsuzluğum anlaşılmalı ki, komiser ne kızıyor, ne de şaplak atıyordu. Sivil giysili adam:

— Arkadaştan yararlanalım, dedi...

Ödüm koptu... Çadıra falan mı koyacaklar beni?.. Sivil giysili adam:

Sevinivermişim,

— Seni polis yapalım mı? dedi.

— Siz bilirsiniz efendim, dedim.

— Sen evraklarını hazırla gel!..

Evraklarımı hazırladım, tamam, polis oldum... İnanır mısınız, elbiseyi giyerken boyum on santimetre uzadı, oldum bir altmış, tabancayı takarken, bir on santim daha uzadım, oldum bir yetmiş, elime de copu alınca, oldum bir seksen.

Evet, şimdi ben bir seksen boyundayım.

Arada bir panzerin içine girince, bir doksan olduğum da oluyor...

MÜDÜR OLMAK ÇOK KOLAY

Sevgili oğlum Hüsamettin,

Mektubunu aldım. Müdür olmadığını yazıyor, ben tecrübeli babandan nasıl müdür olunacağını soruyorsun. Yavrum çok kolay, sen yeter ki müdür olmak iste, ben baban olarak sana gereken yolları gösterir, öğretirim. Aslına bakarsan yavrum, bu devirde müdür olmak çok kolay. Meslekte kaç yıllık olman hiç mi hiç önemli değil, bunu dert edinme, istendikten sonra stajiyeri bile müdür yaparlar sen yeter ki müdür olmayı dile. Şu anda TÖB - DER'li öğretmenlerle daha fazla sıkı fıkı olduğuna ne denli sevindim bilesin. Sen müdürlük için ilk adımlarını atmışsın, haberin bile yok. Ne yap biliyor musun oğlum, hemen TÖB-DER'e kayıt ol. Aman baba, bu ne biçim öneri deme, tecrübeli babanı dinle, hemen TÖB - DER'e kayıtlı ol. Sayın müdürüne hörmetler. Gözlerinden öperim oğlum.

Baban

*

Muhterem babacığım,

Mektubunuzu aldıktan sonra hemen gittim ve TÖB - DER'e kaydoldum. Bana çok iyi davrandılar. Bir üye daha kazandık diye sevindiler. Ben de mangalda kül bırakmadım, yüreğimin hep onlarla birlikte çarptı-

ğımı söyledim. Önerilerinizi bekler ellerinizden öperim. Sayın müdürümün çok selamı var.

Oğlun

*

Sevgili oğlum,

Müdür olmak için ilk aşamayı yapmışsın... Şimdi hemen TÖB-DER'den istifa et, İstifa dilekçeni al, doğruca Milli Eğitim Müdürlüğüne git. Bizzat Milli Eğitim Müdürüyle görüşeceğini söyle. Ne denli bekletirlerse bekletsinler, bekle ve müdür beyi gör. Dilekçeyi şimdi ben TÖB-DER başkanlığına vereceğini, bunun Milli Eğitim Müdürüyle ne ilişkisi var diyorsun, biliyorum, çok ilişkisi var yavrum. Müdürün odasına girer girmez, suçlu gibi dur, başını kaldırma, müdürün gözlerinin içine bakma, öyle bir dur ki, ocağınıza düştüm efendim, beni kurtarırsanız ancak siz kurtarırsınız pozu olsun. Ben sana bu pozu çok önceleri öğretmiştim. Sonra dilekçeni müdür beye uzat. Gerekirse ağla. Ağlamak çok kolaydır yavrum, ağlamasını da bir baba olarak öğretmiştim sana, işte öyle ağla. Ağladıktan sonra, müdürün ellerine yapış, birini bırak, ötekini öp, adam oldum, pişman oldum, kendime geldim, gerçeği gördüm, milliyetçiliğin ne demek olduğunu öğrendim, bir cahilliktir ettim küçükten kabahat, büyükten af, diyerek sulu sulu gözyaşlarını dök. Müdürün yanından, bitkin, perişan çık, dilekçeni al dosdoğru TÖB-DER başkanlığına postala, aman taahhütlü ol-

sun. Haydi göreyim seni. Müdürüne hörmet-
ler. Gözlerinden öperim. Baban

*

Muhterem babacığım,

Dediğiniz gibi yaptım. Dilekçemi yaz-
dım. Müdürün kapısına dikildim. Öyle bir
girişim var içeriye babacığım, müdür sandı
ki, Allah gecinden versin, siz ölmüşsünüz.
Odaya ağlaya ağlaya girdim, müdürün elle-
rine kapandım, birini aldım, ötekini öptüm,
küçükten kabahat, büyükten af, diyerek hiç-
kırdım, ağladım. Müdür bey, şaşkın beni
oturttu. İhlamur söyledi, ama ben boyuna
hıçkırıyorum babacağım. Ben hıçkırdıkça,
adam gelip saçlarımı okşuyor, kendine gel
kardeşim, kendine gel kardeşim diyor. Ben
durup durup, başlıyorum hıçkıra hıçkı-
ra ağlamağa... İşte bu ağıt arasında dilek-
çemi uzattım, aldı okudu. Bu kez geldi,
beni bağrına bastı. Amma ben kendimi
ağlamaya, hıçkırmaya öyle kaptırmışım
ki, ihlamur müdür beyin üzerine dö-
küldü. Çok iyi adam, olsun evlâdım olsun,
dedi, önemli olan doğru yolu bulmaktır, bir
insanı kazanmaktır, dedi.. Yanından bitik
perişan çıktım. Bana, ne zaman gelersen gel,
konuşalım yavrum, dedi. Müdür beyin çok
selamı var. Ellerinizden öperim babacığım,
önerilerinizi, pardon tekliflerinizi beklerim.
Oğlun

*

Sevgili oğlum,

Bin maşallah, Allah seni pis nefesler-
den görünür görünmez kazalardan esirge-

sin. Babanın yolundasın, bilsen seninle ne kadar çok iftihar ediyorum. Sevgili yavrum, şimdi yapacağın iş, orada Milliyetçiler Derneği yoksa, hemen onu kurmak olsun. Derhal senin kafada birkaç kişi bul ve bu derneği kur. Derneği kurma işinde, sayın müdürün, sonra sayın vali beyin çok çok ilgi ve yakınlıklarını göreceksin. Haydi yavrum göreyim seni, şimdilik müdürlüğün «M» sini hakettin. Müdürüne hörmetler. Gözlerinden öperim.

Baban

*

Muhterem babacığım,

Büyük, çok büyük bir insansınız. Şimdi bunu daha iyi anlıyorum. Yalnız sizden izinsiz bir şey yaptım, umarım hoş görürsünüz. Ben tuttum, iki dernek birden kurdum. Sayın Milli Eğitim Müdürü bey olsun, sayın vali bey olsun, ikisi de aynı şeyi söylediler, Milliyetçi Öğretmenler Derneğini nasıl olsa kuracaksın, bu iş için bir dernek yeri gerekli (parç'on lâzım), onun için ikisini bir arada çıkar, çok milliyetçi yavrum, dediler. Birincisi, sizin dediğiniz dernek, ikincisi de, Türk Kültür Araştırma Cemiyeti babacığım. Bunu da kurdum. Birkaç arkadaş bir araya geldik, kuruverdik. Şimdilik ikisinin de başkanı benim. Sormayın babacığım, müdürün, vali beyin bana sevgileri çok büyük. Dernek ve Cemiyetimizi örgütlemek için, müdür bey köylere çıktığında beni de arabasına alıyor. Dersin baba oğul olduk, dersin, arkadaş olduk. Gerçi babacığım, şu yazacağım size

saygısızlık olacak ama, sevineceğinizi bildiğim için yazıyorum. Milli Eğitim Müdürüyle kadeh bile tokuşturduk. Geçenlerde bir köye gitmiştik, oranın öğretmeni solcuymuş, bizi muhtar ağırladı. Öğleyin sayın müdürle birlikte cuma namazını eda ettik, akşam da muhtarın evinde kafaları çektik. Ama ne müdür bey, ne de ben, haramdır diye şarap içmedik. Muhtar rakı buldurttu, onu içtik. Mektup yazarsan babana benden çok selam yaz, böyle bir evlât yetiştirdiği için kendisini tebrik ettiğimi söyle, dedi. Umarım, kızmadınız babacığım, müdür beyle kadeh tokuşturdum diye, çünkü bu konuda çok hassas olduğunuzu biliyorum, ama ne yapayım, o zorladı. Selamı var. Okul müdürü selam eder. Ellerinizden öperim babacığım.

Oğlun

*

Sevgili oğlum,

Önce sana müjdemini vereyim uzun tecrübelerime dayanarak, müdürlüğün «MÜ»-sünü kazandın, geriye «DÜR»'ü kaldı. Çok yakında «DÜR»'ü de kazanacaksın. Hayır oğlum, müdür beyle kadeh tokuşturmana hiç kızmadım. Amacına ulaşabilmek için herşey mubahtır, bunu senin kafana şimdiye değin pardon, alışkanlık işte bundan önceki devrin alışkanlığı, kullanıyoruz bu kelimeleri ara sıra, evet ne diyordum, bunu senin kafana şimdiye kadar sokmuş olmam lâzımdı. İnsiyatifini kullanmışsın, çok iyi etmişsin. Seviindim iki dernek birden kurmana. Şimdi yavrum beni iyi dinle, sanırım si-

ze bu dernek binasını vali bey temin etmiştir. Yeriniz hazır olduğuna göre, zaman geçirme, hemen Ülkücüler Cemiyetini kur. Göreyim seni oğlum. Sayın Milli Eğitim Müdürü beyefendi her ne kadar benden küçüğe de ellerinden öptüğümü söyle. Okul müdürüne hörmetler. Gözlerinden öperim, oğlum.

Baban

*

Muhterem babacığım,

Mektubunuzu alır almaz hemen faaliyete geçtim. Yine sağolsunlar, vali beyin ve Milli Eğitim Müdürü beylerin yardımlarıyla, iki dernek birden kurdum. Biraz hızlı gidiyorum ama babacığım, ne yapayım, müdür olmak için nah şuramda bir şeyler yanıp tutuşuyor. Birincisi Ülkücüler Cemiyeti babacığım, ikincisi de yine aynı çatı altında kurduğum Ortaasya Cemiyeti... Harıl harıl çalıştım, Milli Eğitim Müdürü bey, valiyle konuştu, vali yetkisini kullanarak bana bir hafta izin verdi, ben de bu bir haftanın içinde her iki cemiyetin de tüzüklerini hazırladım. Şu anda ikisinin de başkanı yine benim. İlişikte kartımı sunuyorum babacığım, baktın kartta neler yazılı. Şimdi sabırsızlıkla müdür olmamı bekliyorum. Bu arada sayın Milli Eğitim Müdürü birşeyler çıtlattı ama, ben vatan, millet, milliyetçilik ve de göç yollarından bahsettim. Yolunuzdayım babacığım. Müdür bey selam eder. Okul müdürü selam eder. Ellerinizden öperim. Babacığım.

Büyük değer taşıyan tekliflerinizi beklerim.
Oğlun

*

Sevgili Oğlum,

Aferin sana. Maşallah beni de geçtin, hep çiftli çalışıyorsun. Şu anda müdürlüğün «MÜD»'ünü hakettin, geriye «ÜR»'ü kaldı. Yarıyı geçtikten sonra hiç korkma oğlum, müdürlüğü cebinde bil, hele hele ellerinden öptüğüm sayın Milli Eğitim Müdürün de çıtlattıktan sonra. Şimdi Ülkü-Bir'i kur oğlum. Nasıl olsa binanız var. Bir tabelâ daha yazdırırsınız, çok çok. Müdür beyine hürmetler, gözlerinden öperim oğlum. Baban

*

Muhterem babacığım,

Alışmış olduğum için babacığım, Ülkü-Bir değil, Ülkü-İki kurdum. Çift çift gitmek hoşuma gidiyor. Ama, herhangi bir yanlışlık veya karışıklık olmasın diye, ardından da Ülkü-Bir'i kurdum. Şu anda, Ülkü-Bir ve Ülkü-İki faaliyette. Çok zorladılar, benim başkan olmam için, ama sayın vali bey, arkadaşlardan özür diledi, benim için çok çalışıyor, yazıktır, vatan evladı o da dedi, bunların başkanlıklarını başkaları alsın, dedi. Gerçi başkanları başkaları ama, yine ben başkan sayılırım, çünkü işleri ben idare etmekteyim. Vali bey de fısıldadı müdürlük için, ben ona da, vatan millet sakarya, dedim. Sayın vali beyin çok selamı var. Böyle bir evlât yetiştirmiş olduğunuz için sizi tebrik ediyor. Milli Eğitim Müdürünün ve okul müdü-

rünün çok selamı var. Ellerinizden öperken,
yeni tekliflerinizi beklerim babacığım.

Oğlun

*

Sevgili oğlum,

Önce, sayın vali beyinizin iki mübarek ellerinin her ikisini birden hörmetsizlikle öperim. Yaşsa oğlum, sabırla koruk helva olur, yüzdük yüzdük kuyruğuna geldik. Şimdilik «MÜDÜ» oldun, yalnız «R» kaldı. Hani yavrum bilirsin, marangoz son keserini hızlı yapıştırır, müzik eserlerinin sonu hızlı biter, davulcu tokmağın son defa hızlı vurur. Şimdi senin de son tokmağın, son keserin, bunun için hızlı olacaksın. Gazetelerden öğrendim ki, yakında muhalif partinin sizin orada bir toplantısı olacaktı. Göreyim seni yavrum, birkaç arkadaşınla birlikte onları taşı. Mümkünse sen taşı, partinin en büyüğünün altına yapıştır. Bunu yap, tamam artık oğlum... İkinci mektubumu yazmadan, şimdiden müdürlüğünü tebrik ediyorum. Müdür oğlumun gözlerinden öperken, oğlumun müdür olmasında, yüksek yardımlarını esirgemeyen, memleketin medarı iftihar, çok milliyetçi, çok insanîyetçi, salihati nisvandan büyük bir annenin oğlu, fedakâr, cefakâr, hamiyetperver sayın valinizin ve yine, oğlumun müdür olmasında hiç bir fedakârlıktan kaçınmayan, insan evlâdı, büyük milliyetçi, kadirşinas, sayın Milli Eğitim Müdürünüzün ellerinden öperim.

Baban

BİR SİZDEN BİR BİZDEN

Ha çıktı, ha çıkıyor, ha makinaya girdi, ha kıyıldı, ha kıyılacak derken, bizim müdür İsmail beyin ataması çıktı, hem de tâ nereye? Üstelik müdürlükten aldılar, öğretmenliğe... İsmail beyin hanımı da öğretmen, ama onu atamadılar. İsmail bey, bavulunu, kitaplarını aldı, bindi bir otobüse, uğurladık gitti.. Güle güle İsmail bey... Çok iyiydi müdürümüz, çok severdi biz öğretmenleri. Bakalım yerine gelecek olan nasıl olacak? Hani bir özdeyişimiz vardır, gelen gideni aratır derler. Belli ki aratacak. Gelecek adamın hangi gruptan olduğuna ilişkin birtakım totolar oynuyoruz aramızda.

Cebbar bey diyor:

— Görün bakın, gelecek olan Kurtçu'dur... Eğer Kurtçu göndermezlerse ben de neyim. Niçin dersiniz, bizim bakanlığı Kurtçular kaplamışlar. Onların borusu ötüyormüş, bakan da önüne gelene imzayı çaktırıyormuş. Esas atamaları yapan Kurtçu bir genel müdürmüş.

Asım bey:

— Hani şu makasçı genel Müdür mü? diye sordu.

Arkadaşlar:

—Hangi makasçı genel Müdür? diye sordular.

— Canım makasçı işte, dedi, gerisini söylemedi, çünkü içerde bayan arkadaşlar vardı.

Orhan bey:

— İmamcılardan yollarlar, diyordu...

— Olmaz yahu...

— Bal gibi olur...

Süha bey:

— Kıratçıdır gelecek olan, ne dersenez deyin bana, diyordu.

Biz böyle tartışır, totolar, lotolar oynarken, adamın biri çıktı geldi. Az şişman ama, müdür surati yok, bıyıklar bir tuhaf, gözler patlak, bakışlar donuk... Adam doğruca müdür yardımcılar odasına girmiş, hemen cebinden kararnamesini çıkarmış:

— Ben müdürüm, demiş.

Bizim yardımcılar, kalkmışlar ayağa:

— Hoş geldiniz müdür bey, demişler.

Bir anda haber bize de geldi. Eh görelim bakalım şu yeni müdürü. Görmemize gerek kalmadı, bir yazı çıktı, imzaladık. Yeni müdür Tahsin bey, bizlerle tanışmak istiyordu. Biliriz biz bu tanışmaları. Aslında tanışma değildir bu tür toplantılar, yeni müdür birtakım direktiflerini vermek için toplar öğretmenleri. «Ben şunu isterim arkadaşlar, ben bunu istemem arkadaşlar...» Müdür neyi istesin, neyi istemesin, cami nedenli büyük olursa olsun, imam bildiğini okur ya, zorunlusun oturup bu direktifler listesini dinlemeğe. Biz de başladık yeni müdürümüzü dinlemeğe... Arif bey esner, Cevdet bey gazete okur, Aysel hanım şeker yer...

— Arkadaşlar, cuma günleri ders saatlerini değiştirmek istiyorum. Öğle zamanı biraz boş zaman bırakılmalı...

Tamam bu sözden Orhan bey sırtmağa, yüzümüze bakmağa başladı. Belli ki, totoyu da, lotoyu da ben kazandım, diyordu.

Arkadaşlardan bir ikisi direndiler ama yeni müdür Tahsin bey, onlardan fazla direndi...

Neyse, dedik... Toplantı bitti... Hepimiz Orhan beye çaylar kahveler ısmarladık, borcumuzu ödedik...

Yeni müdür, büyük bir iştahla işe girişmiş, okulun soba borularından işe başlamıştı ki, iki gün sonra hademe koşarak öğretmenler odasına geldi:

— Bir müdür daha geldi. dedi.

Biz öğretmenler, şaşkınlıktan hop oturduk hop kalktık.

— Yahu Esmanım, yanlış anlamış olmayasın?

— Vallahi. Müdürüm, okulunuza yeni tayin oldum, dedi.

İndik aşağıya. Müdür yardımcıları odasına girdik. Bir genç ki ince kıyım, bıyıklar yukarda, saçlar asker gibi kesilmiş...

— Adım Mete Özbahadır...

— Eh memnun olduk efendim...

Olmasına olduk amma, yardımcılardan en yaşlısı Salih bey.

— Şey efendim, sizden iki gün önce bir müdür gelmişti, dedi.

— Müdür mü? dedi. Olmaz canım...

Salih bey ayağa kalktı:

— Buyurun yukarıya çıkalım...

Gerisini müdür yardımcısı Salih beyden dinledik. İki müdür birbirlerinin ellerini sıkışmışlar, birbirlerine çay kahve sunmuşlar. Sonra eski müdür, müdür odasına bir masa daha atılmasını buyurmuş. Masayı hademe Esmanın götürmüş. Öteki masanın karşısına koymuş. İki müdür kuzu kuzu oturmuşlar.

Bir gün sonra, bir yazı, yine toplantı var. Belli toplantının nedeni ikinci gelen müdürün de birtakım önerileri olacak. Varsın olsun bakalım. Toplandık... İlk sözü Tahsin bey aldı:

— Arkadaşlar, dedi, bakanlık gerekli görmüş ki, buraya bir müdür daha arkadaşımız Mete Özbahadır beyi tayin etmiş. Büyüklerimiz elbette bizden daha iyi bilirler. Anlamışlar bu okulun büyük bir okul olduğunu, buraya iki müdür ancak yeter demişler ve arkadaşımızı göndermişler. Şunu belirtmek isterim ki burası İşçi Sigortaları değil, bir okuldur. Burada birinci müdür, ikinci müdür diye birşey yoktur. Ben de müdürüm, arkadaşım Mete bey de müdürdür. Buna göre davranılacak...

Of babam of, çifte müdürlü okul...

Tahsin bey devam etti:

— Şimdi arkadaşım Mete bey konuşacak...

Mete Özbahadır bey konuştu.

— Arkadaşlar, ben stajyer müdürüm. Anlıyorsunuz ne demek istediğimi. Yâni ilk göreve başlayışım. Büyüklerim bendeki ye-

teneği keşfetmiş olmaları ki, daha göreve başlar başlamaz müdür yaptılar.

Biz, birbirimize bakındık,

«Nasıl yahu, hiç stajyer müdür olur mu? Adam hiç öğretmenlik yapmamış, okuldan mezun olmuş, kimbilir hangi bakanlıkta, kimin yanında çalışmış, gelmiş buraya müdür olmuş... Aaa olur olur, bu dünyada olmaz şey yoktur.»

— Arkadaşlar...

«Buyur Özbahadır bey!»

— Okula birtakım kurslar açacağım...

Cebbar bey yüzümüze bakıp sırtmağa başladı. Yâni diyordu ki,

«Bakın ben size demedim mi bu adam Kurtçu'lardan...»

Toplantı bitti. Cebbar beye çayları kahveleri ısmarladık. Beden eğitimi öğretmeni olan arkadaşımız Erol bey,

«Ben bu tür kurs murs yapmam» diye diretti. İkinci gelen müdür Özbahadır bey,

— Sizinle sonra görüşürüz, dedi...

Galiba Erol beye de haritada yer beğenmek düşüyor. Erol bey gülüyor,

— Ulan neresi olursa olsun be, diyor. Giderim de burada kimseyi ulutmam...

Özbahadır bey, işe helâlardan başladı. Muslukları onarttı. Kendisi de o gün helâdaydı, ben de nöbetçiydim ki, biri girdi içeriye... Öğretmenlikte nasıl böyle besili ördek gibi olmuş şaşılacak şey...

— Nerede müdür yardımcılar odası? diye sormasın mı?

— Hayrola kardeşim? dedim.

— Ben buraya yeni atanan müdürüm.
— Hoppala, demişim.
— Ne hoppalası?..
— Yoo yooo birşey yok, buyrun götüreyim...

Girdik müdür yardımcılar odasına. Eh şimdi ver bakalım kara haberi Salih beye...

— Hoppala...
— Hoppala ya, Salih bey...

Yeni gelen:

— N'oluyor? dedi...

Salih bey yanıtladı:

— Efendim hoş geldiniz, sefa geldiniz ama, burada iki müdür daha var.

— Allah Allah!..

— Buyrun efendim çıkalım yukarıya...

Çıktılar... Az sonra Esmanım bir masayı yüklenmiş giderken gördük. O masayı da müdür odasına yerleştirdiler... Bir toplantı da yeni gelen müdür için yapıldı. Yeni gelen müdür de:

— Arkadaşlar, aslen İsparta'lıyım, deyinse, gerisini dinlemeğe gerek görmedik. Belli ki bu da Kıratlı'lardan...

Eskiden okullar bir müdür bir mühürle idare edilirdi, şimdi bizim okul, üç müdür, bir mühürle idare ediliyor. Yalnız tümümüz kuşkuluyuz. Hattâ üç müdürümüzün, üçü de kuşkulu... Okulun kapısından şöyle iyi giyinmiş biri giriverse, hepimiz başına koşuyor:

-- Beyefendi, müdür msnz? diye soruyoruz...

Œimdi Ko marka bir müdür bekliyoruz. O da gelsin ki koalisyon tamam olsun. Biz de, «Ha geldi, ha gelecek» demekten kurtulurduk.

NASIL KALKINDIK

NASIL KALKINDIK?

İşsizliği Önleme ve Ülkeyi Kalkındırma Konferansının sekizinci gününde konuşan delege, mikrofondan şöyle sesleniyordu:

— Efendim, biz ülkemizde plânlı bir şekilde işsizliği önleme yoluna gittik. Günden güne işsizlerin sayısı azalmakta, böylece ülke kalkınmaktadır. Bir ülkede, her vatandaşta iş bulundu muydu, o ülke yavaş yavaş kalkınıyor demektir. Biz de bu yoldan hareket ederek, vatandaşların tümüne iş bulma yollarını araştırdık. Elbette bu kolay olmadı. Bunu, üç yıllık planlar halinde uyguladık. Sağolsun, bu konuda bir büyük ülke bize yardımcı oldular, uzmanları, plancılarını bize gönderdiler. Biz de bu plancıların gösterdikleri yoldan hareket ederek, kısa zamanda işsizliğin önüne geçtik. Bize ilk önerilen üç yıllık planın formülü,

9 e x 5'i x 3 mü x 7 mak.

x = $\frac{\text{ig}}{\text{ig}}$ Şimdi efendim, tah-

tada gördüğünüz bu formülü şöyle açıklıyorum. Buradaki iks işsizlik, dokuz e, dokuz evrak demektir, çarpı, beş imza, çarpı üç mühür, çarpı yedi makam, bölü iş gününe eşittir... Bir kez ülkemizde, hiç bir işi dokuz evraksız yapmıyoruz. Bizde her iş için nüfus kayıt örneği, nüfus cüzdanı örneği ge-

reklidir. Vatandaş hangi nüfus dairesine kayıtlıysa, gider oradan bu evraklarını alır gelir. Ayrıca, yine ne iş olursa olsun, aile durum beyannamesi isteriz. Bu beyannamenin ekli olmadığı evrak hiç bir işlem görmez. Sonra efendim, geçim beyannamesi isteriz. Bu evrakı hazırlamak, doldurmak oldukça güçtür. Güç olduğu için, vatandaş ne denli çabalarsa çabalasın, bu evrakı bir haftadan önce dolduramaz. Diyebilirim ki, ülkemde bu evrakı doğru dürüst doldurabilen bir vatandaş çıkmamıştır. Ayrıca, bir form dilekçe isteriz. Bizde her türlü işte, bir form dilekçe vardır. Bu form dilekçe, uzmanlarca hazırlandığı için, yine vatandaş bu dilekçeyi doldurmakta hayli sıkıntı çeker. Bazıları, daha işin başındayken vazgeçmek isterler ama, işlerinin olacağı akıllarına gelince, oturup günlerce bu dilekçenin başında kafa patlatırlar. Bunlardan gayri, vatandaştan iyi hal kâğıdı, sabıkasızlık belgesi, askerlikle ilişkisi olmadığına ilişkin belge, ikametgâh ilmühaberi isteriz... Vatandaş yani ayağına hızlı bir vatandaş bu belgeleri, ancak altı ayda tamamlar... Ama altı ay içinde bunların yalnız birer nüshasını hazırlayabilir. Ama biz, işi bir noktaya getirdikten sonra, vatandaştan bu belgelerden altışar nüsha isteriz. Vatandaş bunları altı nüsha yapabilmek için, yine ortaya düşer. Ayağına hızlı, kalbine güvenli bir vatandaş, bunları bir buçuk yıldan önce tamamlayamaz.

Arkadan delegenin birinden bir söz gelince, kürsüdeki delege:

— Açıklayacağım efendim, açıklayacağım, dedi... Yine hepinizin ilgisini formüle çekmek isterim efendim. Biz buraya değin, yalnız iks eşittir, dokuz e bölümünü açıkladık. Dokuz e, dokuz evrak yâni... Formülün ondan gerisini daha açıklamadım. Şimdi efendim, formüldeki 5'i, beş imza demektir. Bizdeki evrakların tümünde beş imza bulunması gerekir. Muhtarın, daire âmirinin, daire şefinin, ilgili yazmanın ve de mahal-
lin en büyük yönetim âmirinin yardımcısının... Şimdi düşününüz, dokuz evrak, altı-
şar nüshadan elli dört nüsha eder, elli dört nüshaya beşer imza, iki yüz yetmiş imza efendim... İşte vatandaş bu imzaları ilgililerden koparabilmek için günlerce daire kapılarında kuyruk olurlar... Ama yöneticilerimizin çoğu yerlerinde bulunmadığı, kimi encümen, kimi müdürler toplantısında bulunduğu için, vatandaş günlerce gelir gider. İmzayı koparan cennetten bir hasırlık yer kapmış gibi sevincinden uça uça, öteki imza kuyruğına girer. İmza konusunda çok titizizdir efendim. Çoğu müdürümüzün ilgilimizin imzası iki tane çizgiden oluşmuştur ama, o çizgiyi oraya vatandaş asla çizemez. Yatağı, yorganıyla gelir dairenin önüne, orada günlerce yatar bekler, ama çok namuslu olduğumuzdan, o çizgiyi kendimiz çizmez, müdür dediğimiz adamlara çizdiririz... Bu bakımdan, bizim daire önlerinde her türlü işportacılık, lahmacunculuk, börekçilik, çaycılık, kahvecilik iyice bilinçli olarak geliştirilmiştir. Kuyruklar arasında

dolaşan lahmacuncular, çaycılar, kahveciler, tesbihçiler, kokucular da böylece iş gücü sahibi vatandaşlar olarak günlük geçimlerini çıkarırlar... Ayrıca bu kuyruk durumu, vatandaşın kondisyonunu iyi tutmağa yaradığından, ülke olarak mutluyuz... Çünkü, odacının biri, «Falanca yerin müdürü geldi» dediğinde, kuyruktaki vatandaşlar arasında bir koşudur başlar... Merdivenleri beşer altışar çıkan vatandaşlarımız arasında kalp büyümesinden, kalp çarpmasından şikâyet edenler asla yoktur... Yine ayrıca şunu açıklamak isterim ki, biz böylece vatandaşları sabırlı olmağa alıştırmaktayız. Bizde vatandaş, bir daire kapısında kuzu kuzu bir hafta bekler, yine de buranın müdürü nerede, demez... Demez, çünkü bizde devlete karşı saygı çok büyüktür. Müdür yoksa, mutlaka memleketin âli menfaatleri için başka bir yerdedir... Şimdi gelelim formüldeki 3 mü'ye. Efendim, buradaki mü, mühür demektir.. Üç yıllık planlarda, her evraka kaç mühür vurulacağı ayrıca belirtilir. Şimdilik ülkemizde her evraka üç mühür vurulmaktadır. Üç mührü olmayan hiç bir evrak işlem görmez. Bir mühür evrakın tepesine, bir mühür evrakın ortasına, bir mühür de en altına vurulur. Gerçi mühürlerimizi şimdiye dek okuyan hiç bir vatandaş çıkmamıştır. Bizde mühürler, şişe dibine benzer. Yâni vatandaş bir şişe dibini mürekkeplese, tutup evrakının üç yerine bastırırverse, aslında kimse farkına varmaz ama, dedim ya vatandaş bizde devlete karşı saygılıdır.

Onun için haftalarca kuyrukta mühür işi-
ni bekler. Her evraka üç mühürden, iki
yüz yetmiş evraka, sekiz yüz on mühür
eder... Mühür sayısı sekiz yüz dokuz olsa,
asla kabul edilmez... Gelelim yedi mak ya-
zılı bölüme, bu yedi makam demektir efen-
dim. Yedi makam onaysız hiç bir evrak to-
marı bizde işleme konmaz...

İşte böylece efendim, biz işsiz vatandaş-
larımıza iş bulup ülkedeki işsizliği önlüyo-
ruz. Önümüzdeki üç yılda, işsiz sayısına gö-
re, bu işlemleri belki iki misline, belki üç
misline çıkarabiliriz. Bizde çocuğuna bir nü-
fus cüzdanı çıkarmak isteyen vatandaş da
aynı işlemleri yaptırmak zorundadır, bir eh-
liyet almak isteyen vatandaş da, bir tapu al-
mak isteyen vatandaş da. Sonuç olarak, for-
mülde de belirtildiği gibi, tüm bu çabalar iş
gününe bölündüğünde, vatandaşın işinin ba-
şından ne denli aşkın olduğu görülmekte-
dir. Onun için bizim ülkede hiçbir vatan-
daş, işsizim diye sızlanmaz. Vatandaş işsizim
diye sızlanmağa başladı mıydı, yabancı uz-
manlarımızla yerli uzmanlarımız, kafa ka-
faya verirler, yeni yapılacak üç yıllık plan-
da birtakım değişiklikler yaparlar...

Bu üyeden sonra, başka bir ülkenin üye-
si mikrofona geldi:

— Efendim, dedi, biz de ülkemizi kal-
kındırmak, işsizliğe çare bulmak için dev-
letçe kaçakçılığı teşvik etmeğe karar ver-
dik. Evet, bizim ülkede kaçakçılık devlet ta-
rafından teşvik edilmiştir. Ama takdir bu-
yurursunuz ki bundan ilk zamanlar olumlu

sonuçlar alamadık. O zaman bizde de yabancı uzmanlarımız, yerli uzmanlarımız kafa kafaya vererek çalışmağa başladılar. Düşününüz efendim, biz sınırları, ardına dek açmışız, ama vatandaş kaçakçılık yapmak istememekte... Uzmanlarımız düşündüler, bu kaçakçılık işini nasıl çekici hale getirelim... Sonunda karar verildi, millet olarak tehlikeyi seven milletiz, tarihimiz şanlı şerefle dolu... Bize heyecan gerek... Onun için tuttuk, sınırlarımızı mayınladık efendim. Evet efendim, mayın döşedik sınır boylarına... Biz mayın döşeyince vatandaşta bir meraktır, bir ilgidir başladı... Gerçi bizim ülkede otomobil yarışları, motosiklet yarışları yapılmaz ama, her yıl binlerce vatandaşımız, mayınlı tarlalardan bir o tarafa, bir bu tarafa geçerek heyecanlanır, bundan da ayrı bir zevk duyarlar. Evet, bu önlemden sonra yavaş yavaş ülkemizde kaçakçılığın gelişmekte olduğunu gördük. Ama bu bizim için yeterli değildi, biz istiyorduk ki, tüm millet kaçakçı olsun. Bu bakımdan birtakım önlemler almamız gerekiyordu. Bilhassa bu konuda büyüklerimiz, küçüklerimize örnek davranışlar içinde bulunmalıydı. Onun için tüm milletvekillerimizin kaçak sigara içmelerini, vatandaşa örnek olmalarını istedik... Bazı milletvekillerimiz yerli tütün de yerli tütün diyerek kaçak sigaraları içmedilerse de, büyük bir çoğunluğu bu kaçakçılık kampanyasına katıldılar... Hattâ içlerinden bazıları, bizzat kaçakçılık işine el atarak bilfiil bu işi yapmağa başladılar. Bunlardan, ya-

bancı ülkelerde yanında kaçakla yakalanan milletvekili ve senatörlerimizi burada şükranla anmayı bir milli borç sayarım... Evet efendim, gerçi bu işe milletvekillerimiz, senatörlerimiz de el atmışlardı ama, yine de vatandaş kaçaklığa canü gönülden bağlanamıyordu, oysa ki ülkenin kalkınması, işsizliğin önlenmesi devletin kaçakçılığı teşvik etme çalışmalarına bağlıydı... Onun için sınır kapılarında kaçak pazarları kurduk... Buralarda her türlü kaçak malın satışını serbest bıraktık... İsteyen istediği kadar kaçak mal alacaktı... Ama bir baktık ki ilgi umulduğu gibi değil... Yukarıda da belirttiğim gibi, bizim tarihimiz şanla şerefle doludur, şu kadar çocuğumuzdan tutun, en büyüğümüze dek, biz heyecanı, tehlikeleri seven milletiz... Öyle birşey yapmalıydık ki, vatandaş bu malları sınır kapılarında açtığımız pazarlardan alırken heyecan duymalıydı... Çok geçmedi, bunun da çaresini bulduk... Bu kaçak pazarlarında her türlü kaçak malın satışı serbest olacaktı, yâni vatandaş polisin yanında bu malları satın alabilecekti, ama dükkândan çıkar çıkmaz polis onu yakalayacaktı. İşte bu durum vatandaşın çok hoşuna gitti, vatandaşla polis arasında, bir hırsız polis oyunudur başladı... Vatandaş, polisin gözü önünde kaçak pazarından kaçak malı alıyor, sonra dükkânın kapısının önüne çıkıyor, polis orada, kaç yakalayacağım diyor, vatandaş kaçıyor, polis ardından koşturuyordu... Sağolsunlar, bu konuda ülkenin ünlü sanatçılarının da biz-

lere büyük katkıları olmuştur. Burada bazı sanatçılarımızı bu büyük fedakârlıklarından ötürü şükranla anarım... Ama bu da yeterli değildi bize... Kaçakçılığı çok, pekçok teşvik etmeliydik ki, ülke bir an önce kalkınsın... Uzmanlarımız oturdular, yabancı uzmanlarla kafa tokuştura tokuştura yeni önlemler bulmağa çalıştılar... Buldular da... Hem de neler buldular... Teşvik tedbirleri, gümrük muafiyeti, vergi indirimi... Bunları burada birkaç örnek olarak saymak isterim... Sonra, işin içerisine bizzat paranın kaçakçılığını da sokarak vergi iadesi denen bir usul koyduk... Bu usul iş adamlarımız arasında önceleri büyük ilgi görmedi... Her ülkede, malûm, herşey aynıdır. Sermayeyi ürkütmemek gerek... Bir ülkede sermaye ürkerse, o ülke hiçbir zaman kalkınamaz... İşte sermayedeki bu ürküntüyü ortadan kaldırabilmek için ülkemizin başında bulunanlar çok milli hislerle bizzat kendileri bu işleri uyguladılar. Teşvik tedbirleri aldılar, vergi iadesi aldılar... Burada, şu kürsüden ülkemizin en büyüğünün bir yakınıni şükranla anmak isterim... İşte onların sayesinde ki, bizim ülke hergün kalkınmaktadır...

Başka bir delege mikrofona geldi:

— Efendim, konuşmam bir cümlecik olacak, dedi. Biz ülkedeki işsizliğe şöyle son bulduk. En büyüğümüz, beğenmeyene yollar açıktır, dedi. Ülkeyi beğenmeyenler yollara düştüler, kimi Almanya'ya, kimi Avustralya'ya, kimi Fransa'ya gitti. Böylece ülke gündün güne kalkındı ve çok kısa yoldan iş-

sizlik önlenmiş oldu...

Başka bir delege mikrofona geldi. Nur yüzlü bir delegeydi.

— Efendim, dedi, biz durduğumuz yerde kalkındık...

Öteki delegeler arasında bir kaynaşma, bir kıpırdanma oldu. Öyle ya, çok önemli bir sav ortaya atılıyordu. Delege gayet sakin:

— Evet efendim, biz durduğumuz yerde kalkındık, ciye yineledi. Ve bu kalkınma bize çok ucuza mal oldu... Bu işi öğretmenlerimize yaptırdık...

Öteki delegeler daha çok ilgilendiler, kulak kesildiler:

— Efendim, Allaha hamdüsena olsun ki, biz maneviyatla kalkındık efendim. Gerçi kolay olmadı efendim, ama kalkınmanın zorlu bir iş olduğunu ülkem de, ben de bilmekteyim. Okullara ahlak dersleri koyduk efendim. Bunun da çok yararını gördük. Öğretmenlerimiz, daha doğrusu fedakâr öğretmenlerimiz bir yandan ahlâk derslerine gereken önemi verdiler, bir yandan hamasî nutuklar çektiler, bir yandan da okullarda fetih geceleri düzenledik... Açlara ekmek yerine ahlâk dersi verdik, işsizlere iş yerine ahlak dersleri ahlak vâizleri verdik, hastane kapılarında ölenlere ahlakla umut aşladık. Sonunda ülkede ahlak öyle bir gelişti, öyle bir gelişti ki, herşeyin başına bir ahlâk geldi. Ahlak makarnaları, ahlak deterjanları, ahlak gazozları bu konuda hayli etkili oldu toplumumuzda. Gazozu içen ahlaktan bahsetti, makarnayı yiyen ahlaktan bahset-

ti, çamaşır yıkayan kadın ahlaktan bahsetti. Ahlak derslerinin bu denli yararlı olduğunu gördüğümüz toplumda, yavaş yavaş okullardan öteki dersleri kaldırarak yerine salt ahlak dersleri koyduk. Öğrencilere günde altı saat ahlak dersi verdik. Çocuklar, ahlak yiyip ahlak şey eder oldular. Elbette, çocukların bu durumundan aileler de etkilendi, onlar da ahlak yiyip ahlak şey eder oldular. Yalnız ülkede bu ahlak derslerinin küçük bir zararını gördük. Gerçi, bu, burada anılacak denli önemli ve büyük değil ama, yine de söylemekten geri kalmayacağım. Biz büyükler, yâni devleti yönetenler bizdeki ahlakı topluma vere vere, kendimiz ahlaksız kaldık. Bu da devede kulak. Önemli olan ülkeyi yönetenler değil, yönetilenlerdir. Yönetenlerin ahlaksız olmaları bir anlam taşımaz, yeter ki yönetilenler ahlaklı olsunlar.

Başka bir delege kalktı.

— Efendim, biz işsizliği önlemenin, kalkınmanın yollarını şöyle bulduk. Ülkede eskiden çok işsiz vardı. Bunların tümünü topladık, hepsine yerli malı silâh vererek, kapitalistlerimizin emrine amade kıldık. Böylece sokaklarda gezen milyonlarca işsiz, kendilerine iş bulmuş oldu. Ve ülke kalkındı, dedi.

Son delege Türk delegesiydi. Yavaş yavaş kürsüye çıktı, mikrofona yaklaştı, çok kısık bir sesle:

— Efendim, ben buraya boşuna gelmişim, dedi. Meğer biz ülke olarak kalkınmışız da benim haberim yokmuş...

ÇATIDAN BAKINCA

OSMAN BODRUM KATINI YAPTI:

— Aman aman biliyor musun hanım, çok şükür kurtulduk kira evlerinde sürünmekten... Amma, şunu bil ki hanım, ben kurtulmuşum, falanca kurtulmuş, bunun hiç önemi yok, tüm emekçiler kurtulmalıdırlar. Hepsine bir yuva, hepsine insanca yaşama, işte o zaman Osman'lar kurtulacak... Yoksa salt benim kurtulmam bir işe yaramaz... Onun için bayılıyorum şu gazeteye... Şuna bak Allahını seversen, şu makaleyi oku da gör... Vallahi adam yazıyor be. Anlayamayanın ya yine ahmak, ya da düzenin adamı olması gerekir... Yâni var ya hanım, bu millet şu gazeteye çok şey borçlu... Bu gazete olmasa milletin daha gözü açılmazdı. Tüm gerçekler bu gazetenin içinde...

OSMAN EFENDİ ZEMİN KATINI YAPTI:

— Oh oh, çok şükür bugünümüze hanım, üste otur, altındakini ver kiraya. Az, az ama üç beş kuruş da bir gelir sayılır... Ama biliyorsun bodrum katta çektiklerimizi, rutubet, havasızlık... Allah kiracılara acısın... Ne diyorum biliyor musun insan gerektiğinde bodrum katında da pekâlâ ya-

şayabiliyor, diyorum... Baksana, biz iki yıldır bodrum katında oturuyoruz, ne oldu, hiçbir şey... Çalışmak önemli, ben onu bunu bilmem, insan çalışmalı. Çalıştıktan sonra herşey oluyor, kim derdi ki Osman tutup da hem bir bodrum katının, hem zemin katının sahibi olacak?.. İşte, tüm emekçiler gerçekten emeklerini aldıkları gün, birer birer konut sahibi olacaklar... Şu elimdeki gazete iyi olmasına çok iyi de, niçin böyle bulandırıcı şeyler yazıyor canım, kaç yıllık gazetem, hiç bu yıla değin böyle bulandırıcı şeyler yazmamıştı. Bunu gençlerin, işçilerin okuduğunu bilmezler mi yöneticileri?.. Her neyse, yine de en iyi gazete... Bak sana şu makaleyi okuyayım...

OSMAN BEY BİRİNCİ KATI YAPTI:

— Oh, oh, rabbıma binlerce şükür olsun, rabbım olmayana da versin, çok şükür kat sahibi de olduk... Yok yok bize düz ayak yeter, baksana ne güzel burası... Gerçi konu komşu Osman bey, biraz ucuz verdin kiraya dediler amma olsun, biz de hani az kiracılık çekmedik... Onun için otursunlar, helâli hoş olsun... Yalnız biliyor musun bu gazeteye iyice kızmağa başladım... Geçen gün mektup yazdım yöneticilerine. Kardeşim, biraz daha ılımlı olun dedim. Yoksa gazetenizi okumaktan vazgeçeceğim, dedim... Of aman öyle de uykum var ki... Şu adama da nasıl kızıyorum bir bilsen, zehirliyor val-lahi milleti. Engel olmalı canım...

OSMAN BEY İKİNCİ KATI YAPTI.

— Aman aman aman, çok çok yorul-
dum amma başardım... Allah olmayanlara
da nasip etsin... Bu üç katın kirası bize bol
bol yeter... Aman ne iyi ettim de gazeteyi
değiştirdim... Of pek fena bellemişiz canım,
kaç yıl aynı gazete okunur mu, hem çocuk-
lar da büyümeğe başladılar, zehirlensinler
mi yavrucaklar, sonra bize, bizi niye zehir-
lediniz baba demezler mi? Yoo kafam yine
aynı kafa amma, bu gazete tastamam bana
göre... İnsan biraz ılımlı olmalı, canım, fe-
sini önüne koyup düşünmeli biraz, nereden
gelir, nasıl olur? İşte ben çalıştım çabala-
dım, değil mi ya? Onu bunu bilmem çalışıp
çabalayana Allah bol bol veriyor... Vallahi
bayılıyorum şu adamın yazılarına... Hem
nalına vuruyor, hem mihına, yazı dediğin
böyle olmalı, bal gibi kaymak gibi, dur din-
le de bak okuyayım...

OSMAN BEYEFENDİ ÜÇÜNCÜ KATI YAPTI:

— Ben sana ne dedim, kocan gibi akıl-
lı adam dünyada yoktur demedim mi? Ha
söyle bakalım, nerden bildim şekerin kara-
borsa olacağını, nerden bildim demirin ka-
rabortsa olacağını... Uuu ben bilirim bilirim...
Sezgimin üstüne yoktur... Şayet ben şekeri,
demiri istiflemeseydim, bu üçüncü katı zor
çıkardık... Canım vallahi billahi Allah çalış-
şana bol bol veriyor... Ha unutma ha, yarın

unutturma cumaya gideceğim... Artık yaşlandı, bundan sonra bizim namazımızda niyazımızda olmamız gerekli... Yahu hanım, biliyor musun, biz bunca zaman boşuna okumuşuz be... Hani bal kaymak diyordum ya, neymiş meğer o gazete, zehir zehir, insan nalına mihına vurmamalı değil mi, kim haklı, ondan yana olmalı, olur mu, bu haklı, öteki de haklı, dünyada olmaz... Onun için değiştirdim gazeteyi... Meğer gazete buymuş da benim haberim yokmuş... Şu adamın yazılarına bayılıyorum vallahi... Öyle verip veriştiriyor ki, böyle olmalı işte. Ne demekmiş o, ben ucundan kıyısından söyleyeyim de, onlar anlasınlar? Yok efendim yok, dobra dobra söyleyeceksin... Memleketi batıracaklar be... Amma Allah bunun gibi yazarların kalemine kuvvet verdikten sonra batıramazlar memleketi... Dur, bak sana okuyayım da şu makaleyi, gözün gönlün açılsın... Ah ulan, bayılıyorum şu adama, bayılıyorum namussuzum, yarın bir mektup yazacağım, sizin yazılarınızın hayranı.....

**OSMAN BEYEFENDİ DÖRDÜNCÜ VE DE
BEŞİNCİ KATI BİRDEN YAPTI:**

— Yok, yok, beşinci katın hâli başka... Şu manzaraya bak hanım... Senin bodrum kattakiler gelmişler, aman bizim kirayı artırma diyorlar, bak bak şunlara, artırmayaymışım? Niye artırmayaymışım ha, biz parayı sokaktan mı topluyoruz? Beş yüz binlik krediyi alıncaya dek alnımın damarı çat-

ladı... Kolay zannediyorlar, yok, yoksulmuşlar, yok bilmem neymişler? Anlamam, ben anlamam... Allah çalışana veriyor arkadaş, çalış, sen de yap, sen de dik apartmanı... Yok hayatım, gazeteyi değiştirdim, şu var ya, şu elimde tuttuğum gazete, gazetelerin şahı işte... Meğer bundan önceki gazetede o yazar ne korkakmış, meselenin üstüne dikine değil, hep eğrilemesine gidiyor... Hiç eğrilemesine gidilir mi arkadaş, dosdoğru gideceksin, kamuoyu oluşturacaksın, gerektiğinde taraftar toplayacaksın, ondan sonra memleketi yıkmak isteyenlerin üzerine hurra... Şunu sen bana söylesene hanım, Allah beş parmağın beşini bir yaratmış mı? Hayır efendim yaratmamış... Bayılıyorum vallahi şu gazeteye... Bayıldığım için günde on tane alıyorum, köylere postalıyorum... Benimkisi memleket hizmeti... Şu memleketin ekmeğini yiyor, suyunu içiyoruz, bu kadarlık vatan görevimiz olsun. Ahh hınzırlar, bak gene ne yapmışlar, okuyayım sana...

**SAYIN OSMAN BEYEFENDİ ÇOK
APARTMANLAR YAPTI:**

— Vallahi kim ne derse desin hanım, şu boğaz dünyada bir tane... İnsan burada da hayatın tadını çıkaramazsa hiç bir yerde çıkaramaz... Kız Şermin, biraz viskiyle buz getir kız... Offf vallahi başım çatlıyor... Çatlıyor ama, şu gazeteyi okuyacağım... Biliyor musun hanım bizim asıl gazetemiz buymuş da haberimiz yokmuş... Haa bak bak, ayy

gelsene... Resmimiz var yahu... Sayın Osman beyefendiyle zarif eşi Emine hanımefendi de o gece yoksul çocuklar yararına verilen balodaydılar diye yazıyor... Nasıl çıkmışım ha, baksana şöyle... Al al, iyice bak, ben öteki gazeteden bakar, okurum... Bayılıyorum yahu şu adamın yazılarına... İnsan bu adamın yazısını okuduktan sonra huzur içerisinde uyuyor... Kız Şermin nerde kaldı benim buzlu viskim, kız?..

AÇILIŞTAKİ AT ARABASI

O dar caddenin başına geldik ki, bir yığın polis yolu tutmuş. Biri çalınmış çalınmış yanımıza yaklaşarak:

— 'Giremezsiniz, dedi...

-- Niye memur bey? diye sordum.

— Niye diye sorma işte... Açılış var, biraz sonra vali bey gelecekler...

İşte dert diye buna derlerdi... Evi taşıyordum... Benim gibi «dar gelirli» vatandaşın taşınması n'olacaktı ki, zaten üç beş parça eşyam vardı. Onun için bir at arabası tuttum, önce yatakları yaydık boydan boya içine, sonra yorganları üstüne tepeledik, arabanın ön tarafına bizim mutfak yerini tutan erzak sandığımızı koyduk, arka, tarafına hanımın pek kıymet verdiği mavi sandığı, yanlara sandalyelerimiz, tam tepeye masamız sonra bunların arasına ıvır zıvırı sıkıştırdık.. Yer kalmayınca leğeni, sonra kulplu şeyleri arabanın orasına burasına bağladık... Maksudumuz, arabaya iki sefer yaptırmamak, eşyaları bir seferde taşımaktı... Ama şimdi, yeni tuttuğumuz evciğe üç yüz metre yaklaşmış iken, sokaktan içeriye bırakılmıyorduk...

Arabacı:

— Acaba vali bey ne zaman gelecek? diye polis memuruna sordu.

Polis:

— Ne bilirim ben, dedi. Bize yolu saat ondan sonra tutun, dediler... Vali bey şimdi gelir, biraz sonra gelir, öğleden sonra gelir, onun orasını bilemem...

Vay başıma gelen... Arabacı da demesin mi:

— Arkadaş, ben onu bunu bilmem, ya eşyanı buraya yıkarım, ya da saatine on lira alırım, çünkü işimden gücümde, kaldım... diye?

Çoluk çocuk arabanın üzerindeyiz. Ön tarafta oturmakta olan karım:

— Git gör polislerin âmirini, dedi, söyle birkaç dakika izin verseler, evimizin kapısına varırız...

Gittim âmirin yanına... Öyle bir terslendim ki:

— Beni işimden etmek mi istiyorsun be? dedi. Tam sen yolu yarılarmışken ya vali bey teşrif ederlerse, o yorganlar, o çarşaf, bando takımının arasında?

Ters yüz geri döndüm geldim... Arabacı, boyuna:

— Ben anlamam, ben saatimi bilirim arkadaş, diyordu. Bu atın yemi babamın tarlasından gelmiyor, arpanın kilosu kaç lira?

— Ne bileyim ben yahu arpanın kilosu kaç lira?

— İstersen indireyim buraya eşyanı...

— Yahu yolun ortasında hiç olur mu be?

Polisin biri akıl verdi:

— İstersen eşyalarını yüklen, kaldırım-

dan, insanların arkasından teker teker taşı evine! diye. Amma, olacak iş mi, kocaman sandık sırtımda üç yüz metre yürümek?

— Yahu kardeşim polis bey, bu neyin açılışıdır ki?

— Filitreli sigara fabrikası açıyorlar, vatandaş bol bol içsin diye...

At arabasının sahibine baktım, sigarasını tellendirmiş:

— Kardeşim, diyordu, ben diyeyim bu iş ikindiye dek sürer, sen de akşama dek!. Neden dersen, valilerin toplantıları olur, büyük uğurlamaları olur, teftişleri olur, olur oğlu olur, biri diyecek de, vali bey falan yerde bir açılış vardı diye, ondan sonra aklına gelecek...

Düşünüp duruyorum, şayet bu iş geceye dek uzarsa vay hâlimize... Hele hele bir de:

«Açılış bugün olmayacak, yarın olacak, biz bu sokağı bir güzel temizledik, siz gidin, yarın gelin» derlerse yanmıştık... Nerede yatacaktık bu akşam?

At arabasının sahibi, atın boynuna yem torbasını takıyordu ki, bir yığın polis daha geldi oraya... Bir takım koşuşmalar, birtakım emirler, başüstüneler, boyun kırmalar falan... Arabacıya:

— Dediğin çıktı, galiba açılış yarına kaldı, şimdi geçmemize izin verirler, dedim...

O anda bir polis yanımıza hızla yaklaşıyor:

— Geriye, daha geriye alın arabayı, dedi.

— Niye memur bey? dedim.

— Şuna bak, niye diyor yahu, açılışı bizzat şehrimizde misafir bulunan Tekel Bakanı yapacakmış, haydi haydi durmayın...

Bizim at arabasını elli metre daha geriye attılar... Oldu evle aramız, üç yüz elli metre, açılacak fabrikaya iki yüz metre...

Arabacı:

— İşin bitik arkadaş, dedi, tastamam iki saat oldu, iki onluğunu alırım. Bundan sonra da onluklar çalışır, çünkü bakan bu, ne zaman gelip kurdeleyi keseceği belli olmaz. Bakan dediğinin ziyafeti olur, resmi küşadı olur...

Vakit durmadan geçiyor, korkuyorum biraz sonra «Açılışı başbakan yapacak» derler, ondan sonra biz hepten çıra gibi yanarız diye... Bir taraftan karım söyleniyordu:

— Hani tam buldun taşınacak günü...

— Yahu ben ne bilirim hanım, taşınacağımız gün sokakta fabrika açılışı yapılacağını?

Akşama doğru tedbirler daha da sıklaştırıldı. İlk önce birtakım siyah resmi arabalar geldi, birtakım koyu giysili kişiler indi içlerinden. Onun ardından bando takımı, sessiz sedasız yerini aldı, ama bizimle arası elli ile yüz metre... Akşam saat altıya doğru ilgili memurların telâşi daha çok arttı, bakan geliyordu... Bereket bakan karşı taraftan geleceği için bizim at arabasına dokunmuyorlardı... Ama bakanın arabası karşıdan görünüp de, bando «Dağ Başını Duman Almış» diye başlayınca, bizim demindenberi torbasından uslu uslu arpasını yiyen kır

beygire birşeyler oldu... Kişniyor, şaha kalkmak istiyor, bandonun davulu güm güm vurdukça, her gümde hop kalkıyor, hop oturuyordu... Arabacı bir yandan, bir yandan atın gemine sıkı sıkı yapışmış, kıpırdamasına fırsat vermiyorduk... Ama bando, İzmir marşına geçince, at iyiden iyiye huysuzlanmağa başladı. Geri bastırmak istiyordu arabacı, geriye basmak ne mümkün, boyuna kişniyor ileriye doğru atılıyordu... Durumu gören iki polis de atın geminden yakalamışlar, dört kişi dört yandan atı durdurmağa çalışıyorduk... Marşın sus işaretleri arasında, atın kişnemesini duyan polislerin büyük âmiri, nerdeyse saçını başını yolacak bir durumda yanımıza gelerek:

— Allah belânızı versin, Allah sizi kahretsin, diyor, sekiz on polisi daha yardımımıza gönderiyordu...

— Mahvedeceksiniz beni, mahvedeceksiniz, diye bağıriyordu...

Biz, iki komiser, dokuz polis, atın orasından burasından yakalamış, hayvanı kıpırdatmamağa çalışıyorduk... Ama biz atın orasından burasından tuttukça, at huysuzlanıyor, kişnemesini sıklaştırıyordu... On polis de araba hareket etmesin diye arabanın ardına geçip sıkı sıkı yapışınca, açılışla ilgilenen vatandaşların ilgisi bize döndü, arabayı ne zaman kaçıracağımıza bakıyorlardı... Sanki bu tarafta çok önemli bir olay varmış gibi, tüm polisler at arabasının olduğu yere seğırtiyorlar.

«Çüüüş,» sesleri, «vışışış» sesleri arasında

bandoyu bastırıyorlardı... Ama bakan bey, tüm olanlardan habersiz:

«İşte bu fabrika arkadaşlar, halkın yararına» diyerek nutkuna devam ediyordu...

Ama öyle bir an oldu ki, at tüm polisleri yardı ileriye doğru şaha kalkarak fırladı... Öyle hızla gidiyordu ki koyu giysili adamların arasına, bağırان bağırانaydı:

— Çekilin ha, geliyor. ha! diye...

Bakan bey ise kendini açılış törenine kaptırmıştı araba son hızla sokağı arşınlar-ken, o hâlâ:

— Önce on bin sigara, sonra yüz bin sigara, diyordu...

At, tam bandonun yanına gelince daha da azdı, dümdüz giderken zikzaklar çizerek koşmağa başladı... İik kez bizim mavi sandık yuvarlandı yere, o benim kara renkli donlarım, yamalı iç fanilalarım saçıldı... Onun ardından, mutfak sandığı düştü parçalandı... Nohut, fasulye, bulgur döküldü yerlere. Kimbilir, belki de bunca hayhuydan bakan beyin haberi olmayacaktı o bizim delik leğen olmasaydı... Delik leğen, öyle bir gürültü ve öyle bir viraj çizerek yuvarlandı ki, bakan beyden önce o gitti vardı fabrikanın kapısına... Ardından bizim kemik haşladığımız tencere keskin bir viraj alarak bakan beyin ayağının dibinden uçtu gitti...

O zaman döndü bakan bey geriye... Ama olan olmuştu bir kez... Ben, yorganları, çarşaf-ları yerden toplarken onunla göz göze geldik... Sırtımda yorgan, bir elimde hanımın dallı güllü basmadan yaptığı çarşaf,

bakan beyin ayaklarının dibine uzandım. Çünkü orada, bizim çalışa çalışa kromu kaybolmuş, sarısı ortaya çıkmış kaşık duruyordu... Şayet onu oradan almazsam, akşama çocuğun biri, bulgur aşına kaşık sallayamayacaktı... Kaşığı aldım, sanki gereği varmış gibi, bakan beye:

— Kaşık bakan bey kaşık, bulgur yerken gerekli oluyor da, dedim...

FOTO TORPİL

Adama derdimi anlattıktan sonra, bana:

— Vallahi bu iş için Foto Torpil'e gideceksin! dedi.

— Anlamadım!

— Foto Torpil'e gideceksin!

— Yahu kardeşim, benim bu olmayan işimin fotoyla motoyla ne ilişkisi var?

— Hehey arslanım, sen Foto Torpil deyip de geçiyor musun be? O adam kimlerin işini yapmadı, kimlerin? Devlet dairelerinde on yıldır on beş yıldır sürünen işleri şipşak hâletmiştir o!

— Bir fotoğrafçı?

— Evet, bir fotoğrafçı.

— Dalga geçme Allahını seversen!

— Vallahi billâhi yahu. Sen ona gideceksin, durumunu olduğu gibi anlatmana hiç mi hiç gerek yok. Abi ününü duydum ça geldim, ocağına düştüm diyeceksin hepsi o kadar.

Eh, ne demişler, denize düşen yılanı sarılır demişler... Bizim işin olacağı yok ama, anlatılan üzerine kalktım gittim bu fotoya. Hiç de fotoğrafhaneye benzemeyen bir yer. Uzunca bir masa, masanın yanında bir kırık koltuk ve kırık koltuğun karşısında sağlam bir sandalye. Bu sandalyenin üzerinde de, ak saçlı, elli yaşlarında yüzü asık bir adam...

Gözlerini bir noktaya dikmiş, boyuna elindeki sigaranın dumanını üfleyip duruyor.

Daha kapıdan:

— Vallahi ağbi ocağınıza düştüm, şu benim derde bi çâre, dedim...

Bana bakmadan:

— Oturun dedi. Ve hemen ekledi: İki yüz liranı alırım!

— Ağbi tek işim olsun, üç yüzümü al!

— 200 yeter!

— Pekiyi ağbi.

İçeriye girdi, flâşlı bir makine kaptı geldi.

— Haydi, yürü bakalım! dedi.

Adam, o denli sert ki,

— Nereye? diye sormadım.

Önce bir lokantanın kapısında durduk.

— Gir! dedi.

Girdim.

— Şu köşedeki masaya otur!

Ben masaya oturur oturmaz, garson alışkın bir hareketle beş altı tabak, bir şişe külüp rakısı, mezeler şunlar bunlar aldı geldi...

— Yahu benim karnım aç değil ki, hele içki hiç içmem!

Foto kızgın:

— Ulan kim sana ye, kim sana iç dedi!

Karışma sen işime!

Sustum... Garson, yarım bardak ayran getirdi ve elime tutuşturdu.

— N'olacak bu?

— Dur bekle, içeceksin!

Ulan aman, bu ne biçim torpil be!

Foto, metre ayarı, estantene ayarı yapı-

yor...

— Sandalyeni biraz geri al! Biraz sola çek! Masaya sol dirseğini daya! Ayran kadehini kaldır, biraz daha! Uzat şimdi kadehini ileriye doğru! Garson, sen biraz sola kay! Evet tamam... Gül biraz! Biraz daha gül! Dikkat!..

Çıt... Flaş parladı ve söndü. Foto:

-- Haydi bakalım tamam, dedi. Yalnız, on lira lokantaya, beş lira da garsona vereceksin!

Oradan çıktık. Bizim foto, yine aynı seştlikle:

— Mayon var mı? diye sordu.

— Yok, dedim.

— Alalım şurdan bir tane.

— Bu kışta kıyamette denize mi?

— Sen karışma!

— Yahu donarım vallaha billaha yahu!

— Sus!.. Gir şu dükkâna!

Oradan bir mayo aldık, ver elini Ataköy!.. Plâj bu kış günü fin fin ötüyor, kimsecikler yok. Foto:

— Haydi, soyun şu kabinin arkasında! dedi.

— Yahu ayaz!

— Soyun canım! Giy de mayonu çık ortaya!

Hay böyle torpilin!.. Ulan bizim işle, bizim torpille bu denizin ne ilgisi var yahu!..

— Yahu kardeşim, anlamadım be kardeşim... Yâni...

— Ee, hadi be kardeşim!

Dişlerim birbirine vura vura soyundum

ve mayomu giydim.

— Şimdi kıyıya!

— Sakın denize sokacaksın beni!

— Tümden değil canım, şöyle bacaklarını sok, yeter!

— Uy anam!..

Su nasıl, sanki buz...

— Şimdi iki elinle birden suyu şu tarafa doğru sıçrat!

— Dondum be!

— Ayar kardeşim, ayar yapıyorum...

— Yahu ayarını...

— Biraz daha sıçrat, sular gözüküyor.

Eh artık, ben buradan çıktıktan sonra zatürrie olmasam bile, mutlaka verem olurum...

— Hadi dondum be!

— Bitti bitti... Çık! Şimdi sağ elini havaya kaldır, büker gibi yap ve kumda yürü! Olmadı! Elini geniş kıvrır, daha geniş, gülümse! Dikkat! Tamaaam!..

— Öldüm öldüm!

— Biz de donduk kardeşim, biz donmadık mı yâni?

— Ama siz elbiseli...

— Elbise melbise, ayaza baksana!

Titreye titreye giyindim.

— Şimdi nereye gidiyoruz?

— Taksi durağına!

Taksi durağında, lüks bir taksi aradı buldu. Bana:

— Gir bakalım içine, dedi. Gir ve şu pencerenin yanına kurul! Sonra ağzına bir sigara al!

— Ben sigara içmem ki!

— Al ulan!

Şoför, şaşkın:

— Ağbi filim mi çeviriyorsunuz yoksa? dedi. Ağbi, evelallah figüranlıkta yaparız ha, diye sırttı.

Foto:

— Sen paranı al, gerisine karışma, diye azarladı şoförü.

Köşeye kuruldum, ağzıma bir sigara yerleştirdim.

— Şimdi sırt biraz! Olmuyor efendim, içten sırtacaksın! Tamam, çekiyoruz! Dikkat!

Bizim foto, taksinin penceresine iyice yanaşarak flâşını parlattı: Şoföre on kâğıdını verdikten sonra:

— Şimdi nereye gidiyoruz? dedim.

— Kâğıthanedeki derenin oraya!

Yoldan bir de sırk buldu.

— Yahu bu sırk da ne olacak ki?.

— Sür kardeşim şoför!

Geldik derenin başına.

— Şimdi paltonu, ceketini çıkar!

— Ayaz?

— Çıkar!

Emre uyup çıkardım.

—Şimdi bu sırtığı suyun içine daldır. Sonra efendim, şu sigara paketini de sol eline al. Şöyle uzat, biraz daha uzat!

Adam, ayakkabılarını çıkardı, pantolonunu sıyırdı, pis derenin içine girdi:

— Dikkat çekiyorum! dedi. Sigara tutan elini biraz daha indir! Biraz daha!.. Çekiyorum...

Flaş parladı ve söndü... Yahu bu nasıl torpil? dayanamadım sordum:

— Yahu foto efendi, biz yoksa roman mı hazırlıyoruz yanlışlıkla? dedim.

Adam, yüzüme bile bakmadan:

— Ver bizim iki yüzü! dedi.

Parayı uzattım.

— Çarşamba günü fotoğrafhaneye gel!

Eh, bizim gitti 265 lira. Ne diyelim, helâl olsun. Kış günü insan deniz banyosunu ancak bu derece yapabilir.

Çarşamba günü umutsuz gittim fotoğrafhaneye. Bizim foto, yine aynı pozda...

— Otur, dedi.

Sonra, çekmecedен beş tane resim çıkararak:

— Al! dedi.

Resimlere bakmamla, kırk koltuğun öteki bacağını da kırmam bana kısmet oldu. Öyleki sıçramışım havaya!..

—Yahu bunlar ne?

— Torpil kardeşim.

Birinci resimde, Demirel'le lokantada kadeh tokuşturuyoruz, ikinci resimde denizdeyiz, yüzüne su atıyorum, üçüncü resimde boynuna dolanmış kumda volta atıyoruz, dördüncü resimde bir arabanın içerisindeyiz sigaramı yakıyor, beşinci resimde nehir,

kıyısında balık tutuyoruz, ben ona sigara paketini uzatıyorum.

— Yahu adamı asarlar? diye bağır mı şım.

Foto, ilk kez güler ek, çekmecenin gözünden birtakım resimler çıkardı. Resmin bir tarafını eliyle kapadıktan sonra:

— Bak bakalım, bu kim? diye sordu.

— Sensin, dedim. Hem de kispet giymiş pehlivan giysisiyle...

— Ya şu kim, yanımdaki?

— Aaa İnönü vallahı. Yahu o da kispet giymiş güreş tutuyorsunuz be!

— Ne sandın ya. Bir de şuna bak!

— Yahu İnönü'yle sen. Birdirbir oynuyorsunuz yahu!

— Ya şu?

— Yahu gene İnönü be. Hamamın göbek taşında oturmuş terliyorsunuz.

— Ya bu?

— Vallahı gene İnönü be!.. Karşılıklı çifte telli oynuyorsunuz.

— Yaa arkadaş, ben işte İnönü zamanında bu resimlerle açılmadık kapı kırılmadık kilit bırakmamıştım. Sen de aklını kullan, sen de aç kapıları!

EKSIĞİ VAR

Hâkim:

— Bana bak, dedi Danalı köyünden Fıtık Osman'a, sen tapu memuruna rüşvet önermişsin. Anlat bakalım ne biliyorsan?...

Danalı köyünün garip vatandaşı Fıtık Osman, gözleri dolu dolu anlatmağa başladı:

— Bey, dedi, bizim bi tapı işi vardı. Allah razı olsun bu yeni tapı memuru Hüseyin efendiden de, eski tapı memuru Gadir efendiden de. İki dene tapı Gadir efendiden aldım, şincik bi tapı da nah bu Hüseyin efendiden aldım... Sabah köyde bi dene davarı satıp gattım cebe 110 gaymeyi. Bunun on gaymesi, bizim gasabada yeme içme paramız. Köyden azığı getirip de işin uzadı mı, bu on gayme bize gasaba yerinde üç dört gün bey gibi yeter. Geriye galan yüz lirası da, anamın ak südü gibi helâli hoş olsun, tapıcı efendinin... Neyse beyim, biz 110 gayme cebinizde duttuk yolu. Vardık tapıcının yanına:

«Beyim, dedim, benim şöle şöle bi tapı işim var.»

«Olur» dedi ha bu efendi. Sonam bana:

«Nah, şurya otur!» dedi.

Gösterdiği yer goltuk beyim, biz kim goltuğa oturmak kim. Alışmışık öteki tapı-

cının zamanından gapı önlerinde çömeşip günlerce beklemeye... O saat içime bi gurt düştü:

«Ula Fıtık, dedim, gendi gendime, bu işin başlangıcında bi sakatlık var ya, Allah encamını hayreyleye!»

Neyse beyim, biz gene de saygıda gusur etmemek için çıktık, gapının önüne tünedik. Alışmışık beyim, tünere tünemez hemen odacının eline bi paket cara tutuşturmaya. Bi keresinde carayı unutmuşdum da, beni tee gapının önüne salmışdı:

«Dikelme lan burda!» diyerekden. Verdim carasını odacının... Hem beyim, melmeket galkındıkça, bizim tapıcının odacısı da galkındı. İkten köylü carası verirdik, sonam Birinciye çıktık, daha sonam Bafraya, derken Yenice oldu. O gün de bana:

«Ula, dedi, bilmen mi sen melmeket hızla galkınıyor, heç Yenice carası olur mu, hadi gat bunu cebine de, bana filitrelisinden al gel! Diğerleri cüğerime dokunuyor.»

Beyim, emir çok yüüsek yerden, n'edecen, getdim, verdim Yeniceyi, aldım Harmanı. Tutuşturdum eline:

«Ula, dedi, bunun kenarı yaldızlısı yok muydu?»

«Desen alırdık gardaşım» dedim.

«Olsun olsun, bu seferlig böyle olsun» dedi.

Beyim Allah şahit, bu tapıcı efendi yarım saat bile bekletmedi beni gapıda...

«Osman efendii!» diyerekden çığırdı.

Beyim, gel de inan, adın Osman amma,

efendi sen olduğuna. Şimdi bi içeri giren yanlışıknan, memur bi gızar, bi govar, bi dekmeler seni:

«Ula senin neren efendi?» diyerekten.

Gızmaya yanmam, govmaya yanmam, dekmeye yanmam, efendinin gafası gızar, bizim tapı işi yarına galır. Bekledim beyim. Bi daha çağırdı:

«Osman efendiii!»

Getmem vallaha beyim, biz haddimizi bilirik. Sona gendi dışarı çıkdı:

«Osman efendi» dedi. Ne deyim:

«Getdi o beyim» dedim.

«Osman Korkmaz sen değil misin?» diye sordu.

«He beyim, benim» dedim.

«Ee seni çağıryom işde.»

«Beyim Osman benim amma, efendi ben değilim» dedim. Güldü:

«Gel benim köylüm gel!» dedi.

Girdik içeri. Masasına oturdu:

«Al tapını» dedi.

Beyim, şaşmışım ki aklım durmuş, heç yarım saatda tapı işi biter mi diye.

«Beyim, bi yanlışıklık olmasın?» dedim.

«Niye?» dedi.

«Tez oldu da ondan, dedim. Biz öteki tapıcının zamanında nah bu gapılarda, hanlarda üç dört gün sürünürdük.»

«Hadi hadi, al da get!» dedi.

Nasıl gedem beyim?

«Beyim, dedim, bitti mi?»

«Hee, bitti» dedi.

«Essahdan bitti.»

«Aa tabii bitti.»

«Yâni şincik ben gedem?»

«Elbette.»

«Olur mu beyim?»

«Neden olmasın?»

Elimi cebime atıp, göz kaş ettim.

«Essah gedem?» dedim gene.

«He be» dedi.

«Şeyi unutulmasın beyim» dedim.

«Neyi?» dedi.

«Şeyi...»

Tekrar elimi cebime attım. Yüz gayme de bi datlı ki beyim...

«Şeyi, dedim, möhürü?»

«Bak, basılı» dedi.

«Ya imzası beyim?»

«O da tamam.»

«Beyim bişi unutmayasınız?»

Parayı avucumun içine alıp çıkardım.

«Beyim bi gusurumuz varsa, hemen yerine getirek» dedim.

«Senin ne gusurun olur ki?» dedi.

«Yâni ya, bi eksigimiz beyim?»

«Güle güle köyüne get!»

«Beyim, şurda bi gırmızı galemle yazılmış yer var. İsderseniz, gırmızı galemin parasını vererek!»

«Yok canım, daha neler? Haydi, erkenden köyünün yolunu tut da garanlığa gal-mayasın!» dedi.

Eh, benden günah getdi. Çünküme, öteki tapıcı, tapıyı verdikten sonra:

«Gırmızı galemi gördün mü gırmızı galemi?» derdi. Anlardık beyim. Çıktım dışa-

rı, sevineyim mi, üzüleyim mi bilmiyorum. Şindi yüz gayme yanına galdı deyip de sevinsem, ya tapının bi eksigi varsa?. Neyse beyim, biz o sevinçnen, yüz gaymeyi gasabada tükettik. Avrada fisdan, çocuklara işlik, bubama şapga, derken bi gurus galma-
dı. Vardım getdim köye. Bizim avrat:

«Ula Osman, bunlar da ne ki?» diye sor-
du.

«Heeç, dedim, davarların parası.»

«Pekii, hani tapı?»

Çıkardım, gösterdim:

«Ahacık.»

Avrat, tapıya bakıp bakıp:

«Vermedin mi yüzlüğü?» dedi.

«Hee» dedim.

«Ula Osman ne pok yedin sen? Madem vermedin, vardır bu tapının bi eksigi.»

«Ula avrat, yokmuş» dedim.

«Kim dedi?»

«Tapıcı gendi dedi.»

«Ula o masusdan öyle der. Sen de inan-
dın mı?»

Bubam geldi. O da tapıyı evirdi, çevirdi bakdı. Sonunda:

«Madem yüzlüğü vermedin, mutlak bu tapının bi eksigi vardır» dedi.

Düşdü mü içime bi alaf. Kim bilir bu-
nu? Bilse bilse Kerim çavış bilir. Getdim bi-
zim Kerim çavışın yanına:

«Ha böyeyken böyle çavış emmi» dedim.

Çavış emmi, daha tapıya bile bakma-
dan:

«Vardır bi eksigi vardır. Heç olmaz mı?» dedi.

Sabahı edemedim beyim, sabah erkenden sattım gene bi davarı, gattım cebime yüz gaymeyi, duttum gasabanın yolunu... Vardım bu tapıcı efendinin yanına:

«Beyim, dedim, dün yanlışknan girmızı galem parasını unutmuşum. Alın bu yüz gaymeyi!»

İşde o sıra, bu efendi, bağırdı, çağırdı, candarmalara habar salıp beni yakalattı. Vallaha beyim, beni mapushaneye atsanız bile gözüm göynüm hoş, neden dersiniz, bizim tapının heç bi eksigi galmadı da ondan...

EKŞİ KORUK

Haberi gazetede okudum. Bir ilândı bu...
Diyordu ki,

«Çatık kaşlı otuz yaşından gün almamış erkekler aranmaktadır. Şu adrese birer fotoğraf ve kimlik belgeleriyle başvurmaları»

Evde valide olsun, dışarda arkadaşlar olsun, bana her zaman:

«Ulan amma çatık kaşlı adamsın, ha, Karadenizde gemilerin batmış gibi bir hâlin var, eğme öyle kaşlarını, kaldır yukarı yahu» derlerdi.

Ben de onlara:

«Canım ne yapayım tanrı öyle yaratmışsa? Bu benim herzamanki duruşum» dedim.

Yine arkadaşlarımın söylediklerine göre, bir şeye gülerken bile, olayın komikliğine kızıyormuşum gibi bir hâlim varmış. Dudaklarım, dişlerim sırtıyormuş, ama kaşlarım karşısında azarlanacak bir insan varmış gibi, yine çatılı duruyormuş.

İşte bu özelliğimizden yararlanarak, gittim fotoğrafçıya:

— Arkadaş, dedim çek bakalım benim şu asık yüzün fotoğrafını!

Adam, denklaşöre basmazdan önce:

«Sırtın biraz, sırtın biraz» dedikçe ben eğdim kaşlarımı, adam dedikçe ben eğdim

kaşlarımı... Sonunda öyle bir fotoğraf çıkmış ki ak kâğıt üzerine, gösterin sekiz on yaşındaki çocuklara, onların bile ödleri kopar.

Fotoğrafları postalayacağım, valide yalvarır durur:

— Aman oğum gönderme bunları, adamların işe alacakları varsa bile, bu resmi gördükten sonra dünyada almazlar...

— Yahu anne sen bilmiyorsun, bu adamlar özellikle çatık kaşlı insan istiyorlarmış...

Bu kez valide, ellerini havaya kaldırarak bağırdı:

— Yoooo, dedi, dünyada seni bar fedaisi ettirmem, razıyım yine kuru soğanla ekmek yiyelim, tek sen bar kapılarına düşme!

— Anacığım, kim dedi bar fedaisi olacağımı yahu?

— E oğlum, çatık kaşlı adam niye istesinler o zaman, çatık kaşlı adam yakışırsa ancak bar kapısına yakışır...

Ben fotoğrafları gönderdikten bir hafta sonra, gönderdiğim yerden bir mektup aldım:

«Falanca gün bizzat bize başvurarak, mülâkata hazır olunuz.»

Bahsedilen günü oraya gittiğimde, benim gibi otuza yakın insan vardı. Hepsi bir salonda toplanmışlardı. Öyle kaşları çatık insanlardı ki bunlar, hani ben de onlar gibi çatık kaşlı olmasam, acaba hangi adım atışıma kızacaklar diye aralarında gezemezdim...

Hele kapının yanında oturmakta olan

adamda bir surat var, mahkeme duvarı onun yanında sarmaşıklarla bezenmiş duvar gibi kalır. Kalın kalın kaşları ortada derin kırışıklarla birleşmiş, alın katmer katmer olmuş; biri kalkıp biri inen kaşların altındaki sivri gözler, etrafa ateş saçmakta. Onun yanındaki daha acayip bir suratı vardı. Kahve tavası gibi yusyuvarlak ve kapkara yüzün ortasındaki yanları sarkık bıyıklar ikide bir kocaman kocaman parmaklarla buruluyor, burulduktan sonra da yüzüne bakan insana ana avrat dümdüz gidiyormuş gibi dudakları kıpırdıyordu. Hemen karşımdakiyse, durmadan kulağını kaşıyordu. Kepçe gibi sarkık kulaklar bir o yana düşüyor, bir bu yana düşüyor, adam da yan tarafa düşürdüğü kulağının içine şahadet parmağını sokarak mayasılı köpekler gibi kaşınıyor, sonra kafasını kaldırıncaya, ters ters etrafına bakınıyordu... Galiba içlerinde yüzü en az sert olanı yine bendim...

Yanımdakine:

— Afedersiniz kardeşim, dedim, acaba bizi buraya şey?...

Adam hırlar gibi bir ses çıkardıktan sonra:

— Sinama işi sinama, dedi.

— Sinema mı?

— Elbette sinama... Bizi sinama artizi yapacaklarmış. Filmde o biçim bir düşman ordusu varmış, bir de Türk ordusu, bizi düşman ordusu yapacaklarmış. Yâni anlayacağın, fügran olacağız, yalnız ekmekle peynire değil, hepimize yüzer lira vereceklermiş..

Onun yanındaki lâfa karıştı, iki kaşını birden yıkarak:

— Yanlışın var, dedi, hepimizi değil, -birimizi seçecekler, rahmetli Ahmet Tarık Tekçe'den kalan yeri dolduracaklarmış...

— Şey, dedim, benim valide bar fedaisi falan diyordu, demek öyle birşey değil?.

— Off be, dedi arkamdaki, keşki öyle birşey olsa, günde sekiz adam döversin, alırsın yüzlüğünü çeker gidersin... Ulan öyle de avcum kaşınıyor ki, şöyle bir adam bulsam da doyasıya dövsem...

Başka biri söze karıştı:

— Sinema minema değil, benim kulağıma çıtlattılar, seçimler yakın, bizi Alparslan Türkeş'in emrine yevmiyeli olarak vereceklermiş. Bizler, asık yüzümüzle, çatık kaşımızla, gülmez çehremizle eski Türkleri temsil edeceğimiz.

— Haydi ulan, dedi biri, eski Türkler hiç gülmezler miymiş?

— Güleni varmış içlerinde amma, Alparslan Türkeş öyle istemiş işte. Bana şöyle otuz kırk kadar benim gibi gülmez çehreli insanlar bulursanız, seçimi kazanırım diyesiymiş...

— Kardeşim, dedi biri, hepinizin de bu işte yanlış var, bizi polis yapacaklar, her karakola bir tane dağıtacaklar. Malüm, kamu oyu karakollarda dayak atılmasını istemediğinden, İçişleri Bakanlığı da şimdi bu çareye başvurmuş. Karakollarda bundan böyle dayak atmayacaklarmış, suçunu inkâr edenin, karşısına bizi oturtacaklarmış, biz

bakacakmışız suçlunun yüzüne, suçlu bakacakmış bizim yüzümüze, bu bakışma dakikalarca sürecekmış, suçlu suçunu itiraf etmedikçe biz daha çok eğecekmişiz yüzümüzü, sonunda suçlu, bu surata bakmaktansa, suçumu itiraf ederim daha iyi diyerek, suçunu söyleyecekmiş...

Biri:

— Sen nerden biliyorsun bunun için çağdırdıklarını? deyince, öteki,

— Sınamamla sabit âbicim, dedi, bendeniz iki yıl gece bekçiliği yaptım, kemik kıran Nuri âbinin söyletemediği suçları, ben adamlara bir bakışımla söyletirdim, onun için beni karakol karakol gezdirirler, emniyet teşkilâtı son çare olarak bendenize yâni âbicim başvururdu.

Terlerini silen biri:

— Bugünlerde politika pek sululaştı, yoksa bizi politikaya mı sokacaklar? deyince, orada bulunanların tümü:

— Olmaz yahu, dediler, politika ciddi adam istemez. Seçmene sırtacaksın, delegeye sırtacaksın, başkana sırtacaksın, sırtmadığın takdirde ikinci seçimde hava alırsın...

Biraz sonra kapı açıldı ve bizleri aday numaramıza göre teker teker içeriye çağırmağa başladılar. Sıra bana gelince, kapıdan girdim, kocaman bir masanın yanına yaklaştım. Masanın başında asık yüzlü üç kişi oturuyordu. Birincisi,

— Boyu iyi, dedi.

İkincisi:

— Kalıbı da iyi, dedi.

Üçüncüsü:

— Yalnız suratı biraz az asık gibi mi, yoksa bana mı öyle geliyor? deyince, tüm yükümü yüz kaslarıma vererek iyice astım suratımı. O zaman, üçü birden:

— Ooo çok iyi, çok iyi, dediler.

Son kişi de içeriye girip çıktıktan sonra, bize:

— Siz gidin, biz size mektup göndereceğiz, dediler.

Bir hafta sonra mektup geldi. Mektupta şunlar yazılıydı:

«Kapıkule sınır kapısına gümrük memuru olarak atanmışınız, yolluğunuzu almak için ilgili müdürlüğümüze en geç üç gün içinde başvurunuz.»

HIFZI SADULLAH KABAKULAK HAZRETLERİ

Bizim evin ön duvarlarını yerle bir edince annem kıyametleri kopardı:

— Birşeyler demem, inşallah sen de birgün o duvar gibi yıkılır gidersin. Bizi yek ekmeğe muhtaç ettin, Allah seni de etsin, dedi.

Güldüm anneme:

— Anne, dedim, tamam artık oğlun akılandı, öyle bir iş yapacağım ki bundan sonra, görün bakın, o babamın, yediğim mallarını mülklerini bir bir yerine koyacağım.

Gerçekten haklıydı kadıncağız, hiçbir şey bırakmamıştım babamdan kalan, ne varsa satmış savmış, kimini kumara, kimini de içkiye vermiştim.

Annem:

— Boyu devrilesice oğlan, şimdi de duvarların tuğlalarını mı söküp satacaksın? diye boyuna dövünüyordu.

— Anne değil, vallahi billahi çok iyi bir iş yapacağım.

— Ulan oğlum, bakkal dükkânı yapacağım desen, ne dükkân yapacak para kaldı, ne de dükkâna sermaye olacak para?

— Ben emekli miyim yahu? Bakkalık emekli işi.

— Ya ne yapacaksın?

— Görürsünüz!..

Annem, bedduaları ede ede komşulara gitti. Ben de bu arada, duvardan çıkardığım tuğlaları bir arabacıya okuttum. Sonra başladım bizim avlunun ortasına bir mezar yapmağa... Önce mezarın yerini hazırladım, şöyle iki metre uzunluğunda yetmiş beş santim genişliğinde yeri kazdım. Altına dört köşe bir beton döktüm...

— Ulan n'olacak burası? dedi annem.

— Hiç, dedim, mezar yapacağım.

— Kendine mi?

— Yok canım, millete!.

Ellerini yine açtı havaya:

— Allahım, bu sefer tam çıldırmış, sen şuna akıl ver! diye. Ulan n'olacak bu mezar?

— Sonra görürsünüz!..

O günden sonra her akşam güneş battıktan sonra gidip, bizim eve yakın caminin eski taşlarından çalmağa başladım. Her gün, bir iki taş çalıyorum. Ve getirdiğim taşlarla mezarı örüyorum. On beş gün sonra bizim mezar hazırıldı. Annem, mezarın günden güne geliştiğini görünce:

— Vay, diyordu, vay, bir bu eksikti, tam burnumuzun ucunda bir mezar...

Hele mezarın bittiği gün, başladı ağlamağa:

— Yahu ana, içinde bunun ölü mölü yok, niye ağlıyorsun?

— Ulan niye ağlamam kötü evlât, tek başıma geceleri evde otururken korkmaz mıyım?

Mezarın iki yanına konan taşları da me-

zarlık bekçisiyle anlaşarak çaldım. Adamın eline, otuz lira verince, bana oradan istediğim iki mezar taşını sökmeme izin verdiği gibi, bir de ölü kellesi tutuşturdu elime:

— Bu ne olacak?

— İçine koyarsın.

— Yok be kardeşim, istemez...

İki mezar taşını bezlerle kâğıtlarla sarıp kimseye göstermeden birer birer sırtlandım eve getirdim. Hemen o gece diktim mezarın iki başına... Sonra, eserini bitirmiş bir mimar mutluluğuyla geçtim oturdum karşısına. Annemi de çağırdım:

— Gel anne bak!

Annem baktı, baktı, sonunda:

— Gözün çıksın, tıpkı eski mezarlara benzedi, dedi. Ulan ne olacak bu?

— Görürsün...

— Galiba yine o çatlak dayının fikri?...

— Dayıma lâf yok...

İyi adam lâfının üstüne gelir, sabah erkenden damladı dayım bize. Mezarı görünce:

— Oh oh maşallah yeğen, bayağı güzcl olmuş ha, dedi. Yalnız sana birşey diyeyim mi, bu mezarın kiblesini ters düşürmüşsün yeğen, şu taşı oradan çıkar bu başa koy, bu taraftaki taşı da o başa...

Dayımla beraber taşların yerini değiştirdik.

— Dayı, dedim, bu mezar hangi zatı şerifin mezarıydı?

— Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretlerinin... Hıfzı Sadullah Kabakulak hazret-

leri çok mümin bir kişi olup, kendisi evliyadandır. Biiznillah, elini sürdüğü veremli olsun, kanserli olsun, tifolu olsun, paraşöle-ralı olsun hemen derdine şifa bulur, ayrıca elini sürdüğü kişiler, ol hayatında bu ve buna benzer hiçbir hastalığa yakalanmadıkları gibi, onları yılan ve de akrep sokmazdı. Zatı şeriflerinin bir eşşegi var idi. Bir gün bu eşşek ile köyün birine giderken önüne bir eşkiya çıktı. Çekti bıçağını, ol muhterem Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretlerinin kalbine batırmak istedi. Amma bıçak, batmadı... Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretleri gülererek, eşkiyaya dedi ki: «Eşşege batır eşşege» dedi. Ol bıçak eşşege de batmadı. İşte o zaman eşkiya, Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretlerinin eşşeginin ayaklarına kapanarak: «Yaa ulu kişi, sen beni bağışla» dedi. Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretleri, ol eşkiyanın şöyle bir sırtını okşadı... İşte bu eşkiya sonradan o memleketin en büyük adamı oldu... Zatı şeriflerinin mübarek ellerinin deydiği her kişi, çok büyük mevkilere erişir, çok yüksek mertebelere mazhar olurdu... Yine birgün zatı şerifleri bir köye girdiğinde önüne bir hatun kişi çıktı. Ol hatun kişinin iki gözü iki çeşme ağlıyordu. Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretleri ona sordu:

«Ey hatun kişi, neden ağlarsın?»

«Neden ağlamayayım ya hazret, benim çocuğum olmaz. Bu yüzden er kişim de evi terkeyledi. Ben yalnız başıma, per perişan kaldım.»

«Git, dedi zatı muhterem, evinden bir

arşın bezle, iki arşın bez getir.» Hatun kişi koştı gitti, bir elinde iki arşın, öteki elinde bir arşın bezle çıkageldi. Dedi ki ona Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretleri:

«Ya hatun kişi, o bir arşınlık bezi eşşegimin kuyruğuna bağla, çocuğun için. İki arşınlık bezi de eşşegimin boynuna bağla, seni terkeyleyip giden er kişinin geri dönmesi için..»

Dokuz on ay sonra, zatı muhterem hazretleri, oradan geçtiğinde kendisini aynı kadın, kocasıyla karşıladı... Tanrı ol kadına üçüz çocuk vermiş, kocası da hemen bir gün sonra dönmüş hanesine...

Daha anlatayım mı yeğen?

Annem verdi cevabını:

— Yok yok yeter körolası, dedi. Nerdeyse beni de inandıracaksın.

Biz o günden sonra başladık dayımla çevrede bunu yaymağa. Her önümüze gele-ne, kahvede, bakkalda, yolda, şurda, burda hep Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretlerinden bahsediyoruz.

— Efendi, bir mum yakanın bir isteği, iki mum yakanın iki isteği, üç mum yakanın üç isteği oluyormuş... Çocuğu olmayanlar, dedenin taşına bir metre kumaş bağladılar mıydı, bir çocukları, iki metre bağladılar mı iki çocukları, üç metre bağladılar mı, üç çocukları oluyormuş. Sonra, kocası kaçanlar, karısı kaçanlar, artık kumaşın cinsine bağlı; iyi kumaş bağladılar mı, kocaları hemen o gece dönüyormuş, basma bağlayanınki bir ayda, pazen bağlayanınki on beş günde, terilen bağlayanınki bir haftada dönüyormuş..

Hayret kardeşim, öyle bir mübarek işte...

Bizim propagandalardan sonra başladı dedenin üzeri bezlerle, kumaşlarla, çaputlarla dolmağa... Hem kimler gelmiyor ki, âşığı kaçmış sosyete kadınları, listeye girmek isteyen milletvekili adayları, bakan olmak isteyen milletvekilleri, işini kaybetmiş tüccarlar, danıştayın işini halletmesini isteyen müdürler müsteşarlar, daha kimler, kimler!..

Gece oldu mu, biz dayımla ne kadar kumaş varsa, dedenin üzerinden topluyor, sonra götürüp satıyoruz... Hele mumları, daha yakılır yakılmaz hemen söndürüyor ve alıyoruz... Çok geçmedi, dayım kapıya bir masa, bir sandalye atarak mum satmağa başladı. Elli kuruşu basıp mumu alan, yakıp da uzaklaştı mı, hemen dayım koşuyor, mumu alıyor, yanan yerini jiletle kesip, tekrar mum kutusunun içine atıyor...

Dayım birgün:

— Yeğen, dedi, sen bomboş oturuyorsun, sen de bir işler yap!

— Ne yapayım dayı?

— Dur bakalım... Evet... Evet... Tamam buldum, şuraya bir kulübe yapalım, içinde tarihi ve turistik eşya sat!

— Olur mu dayı?

— Neden olmasın? Arasına turistler de geliyor, tesbihler, takkeler, heybeler, ibrikler, el leğenleri... su gibi satılır be!

Gerçekten dayımın dediğini yaptık. Bir kulübe oturttuk hemen iki gün içinde, doldurduk içini tarihi ve turistik hediyelikler-

le... Dayım tesbihin birini eline alıp:

— Bunu kaçā satacaksın? diye sordu.

— Üçe aldık, beşe satsak iyi mi? dedim-

— Ulan sen deli misin yeğen?

— Pahalı mı dayı?

— Ulan ne pahalısı, yirmiye, yirmi beşe satacaksın!

— Ya hükümet?

— Ulan da kolayı var yeğen...

Dayım gitti bir ara, kayboldu geldi. Yanında altı kişi vardı...

— Yeğen, dedi, bu arkadaşlarla beraber (Hıfzı Sadullah Kabakulak Hazretlerini Güzelleştirme ve Yaşatma Derneği) kuruyoruz.

— Aman dayı, Hıfzı Sadullah Kabakulak Hazretlerinin neresini güzelleştireceksin, yoksa tıraş mı edeceksin?

Kulağıma eğildi:

— Ulan yeğen, hiç de kafan çalışmıyor ha, dedi... Haydi kuralım da derneği gerisini sonra söylerim.

Biz derneği kurduk. Derneğin kurulduğu gün dayım, bir yığın makbuzla çıktı geldi:

— Dayı bunlar ne?

— Teberru makbuzu evlât. Sat şimdi işte tesbihi takkeyi istediğin fiyattan, değil hükümet, Birleşmiş Milletler bile karışamaz sana...

Artık o günden sonra, dedeye bir şişe mum yakmağa gelene bile, ya bir tesbih okutuyoruz, ya bir takke, ya da bir gül suyu... Tesbih yirmi beş lira, takke yirmi lira, gülsuyu on beş lira. Hele dedeyi ziyarete zengininin biri gelmişse, oluyor tesbihin fiyatı yüz

lira, takkenin fiyatı yetmiş beş lira, gülsununun şişesi elli lira...

Allah bin bin bereket versin, biz böyle kazanıp giderken, birgün dayım,

— Lan yeğen, dedi, işi biraz daha büyütelim...

— Nasıl dayı?

— Sen şurdan iki amele tut gel, ben tarif edeyim, onlar yapsınlar. Ha, bir de usta bul gel!...

— Aman dayı, ne işi bu?

— Sen tut gel hele!

Gittim, bir usta, iki amele bulup geldim. Dayım, ustayı karşısına alıp bir güzel tarif etti:

— Bak, dedi, havuz tam şuraya olacak, şekli de şöyle olacak, içini yeşile boyayacaksın, çeşmesi şurda olacak, suyu şurdan akacak... Amma, bak, bizden az para alacaksın ha, Hıfzı Sadullah Kabakulak hazretlerinin işini yapıyorsun, sevabı var!

Usta, üç gün içerisinde havuzu bitirdi. Dayım havuza baktı, şöyle bir sırttı, sonra cebinden çıkardığı bir yığın bozuk parayı içine attı.

Ve çok şükür ilk siftahını hemen beş dakika sonra etti bizim havuz. Evde kalmış kızına iyi bir koca çıksın diye dedenin taşına beş metre pazeni bağlayıp beş mumu yaktıktan sonra, tam gitmeye hazırlanan babaya, dayım:

— Bir dakika, dedi, dileğini mühürle!

— Anlamadım? dedi adam.

Dayım havuzu gösterdi:

— Garantisi, dedi, oradan mühürledin mi dileğini, ondan sonra hiç korkun olmasın...

Adam, havuzun başına geldi, çıkardı cebinden bir iki buçukluğu suyun içine attı...

Şimci, dükkân bir taraftan, havuz bir taraftan, mumlar bir taraftan para kazanıyor, ayrıca gelen kumaşları da pazarcılara satıp duruyoruz...

İNSANI DELİ EDECEKLER

Hani şer nerden gelecek belli olmaz derler. Manav Hilmi oturmuş bir güzel nargilesini tokurdatıyordu. Öteden hamal geldi:

— Üç lira verecen Helmi ağabey, dedi.

— Niye üç lira lan, her zaman bu küfeyi iki liraya getirmiyo muydunuz?

— Helmi ağabey, üç lira verecen...

— Yok, dedi manav Hilmi.

— Verecen, dedi hamal Necmi...

Sonunda nerdeyse boğaz boğaza geleceklerdi ki, komşular araya girdiler. Bu arada manav Hilmi, çekmecedен çektiği üç lira bozuk parayı köpeğe kemik atar gibi hamal Necmi'nin önüne attı... Hamal gittikten sonra, manav Hilmi kendi kendine ofladı, pofladı, nargilenin marpucuna ısıracaktı gibi asıldı. Bu sinirle kalktı oturduğu yerden, kirazın üzerindeki etiketi aldı eline, beş lirayı, sildi, altı lira yapıverdi...

— Ulan be, ulan be, insanı deli edecekler vallaha, dedi.

O sinirle domatese de el attı. Üzerindeki dört liralık etiketi beş lira yapıverdi...

— Namussuzlar, dedi...

Bibere ilişti gözü... Yediyi sekiz yapıverdi...

Yarım saat geçmedi aradan, bir belediye zabıta memuru geldi dükkânın önüne.

— Bu su, ne suyu? dedi.

— Ne suyu ağa? dedi manav Hilmi.

— Ne suyu olacak, yolu suya boğmuşsun...

Yirmi lira ceza...

Zabıta memuru zaptı tutup, cezayı yazarken manav Hilmi çok yalvardı, çok rica etti; nah duvardan ses çıktı, belediye zabıta memurundan ses çıkmadı... Memur, yirmi lirayı alıp gittikten sonra, manav Hilmi bir başka çeşit pofladı...

— Lan sanki biz onlara çalışıyoruz be, çekler insanı, deli be, dedi... Bu da su mu yanı? Sokakların içini görmezler, gelirler buraya, ver bakalım manav Hilmi yirmi bangnot ceza. Niye, caddeyi suya boğdun...

Ö sinirle kalktı, yapıştı kirazın etiketine, altıyı yedi yapıverdi. Bir küfür savurdu havaya. Gözleri domatese ilişti:

— Ulan, dedi, deli olmak işten değil be, deli olmak işten değil be...

Domatesin üzerindeki beşi sildi, altı yaptı... Biberi de mahzun koymadı bu işten. Onun üzerindeki sekizi de dokuza terfi ettiriverdi...

— Lan sanki biz onlara çalışıyoruz be, onlara... Allah Allah!

Hep böyle olurdu... Manav Hilmi bir sinirlenmeye görsün, sinirlenir sinirlenmez ülseri de azıverirdi... Çekmesini açtı... İlaç kutusu bomboş duruyordu orada...

— Tükenmiş namıssız, dedi...

Boş kutuyu eline alarak, dört dükkân ötedeki eczaneye gitti.

— Bana şu haptan bi gutu, dedi...

Eczacı, ilâcı paket yaptıktan sonra:

— On altı lira yirmi kuruş, dedi.

Hop dedi manav Hilmi'nin sinirleri...

— Neee?

— On altı lira yirmi kuruş...

— Niden, ha niden?

— Çift kırmızılı da ondan...

— Anamadım...

— Zam geldi Hilmi efendi zam...

— Amanın sekiz lirayken onaltı lira yirmi kuruş mu oldu?

— Evet...

Kızdı, köpürdü manav Hilmi...

— Lan vallaha, lan vallaha, deli edecekler insanı, deli, dedi...

On altı lira yirmi kuruşu saydıktan sonra, hemen oracıkta kutuyu açıp bir hapı gevelemeğe başladı... Söylene söylene geldi dükkânına...

— Çift kırmızılıymış, dedi...

Hemen kırmızı kırmızı kirazlar çarptı gözüne... Kalkıverdi yerinden. Aldı kalemi eline, kirazın etiketini yedi yaptı. Geçti domatese, kızdı, söylendi:

— Ulan bu da çift kırmızılı var mı bi deyeceniz? dedi kendi kendine.

Onun da etiketini altıyken yedi yaptı...

— Biber de bunun gonşusu, dedi...

Onu da dokuzken on yapıverdi...

— Heç işde, dedi, çalışyon ki kime? Bi lokma ekmeğe, onu da rahat yidirmez ki insana...

Öğleyin oğlu geldi. Yemek getirmişti babasına...

— Baba, dedi, diploma parası istiyorlar okuldan.

— Ne parası ne parası?

— Diploma parası... On lira vereceksin..

— Ulan heç on lira olur mu diploma parası... Ben seni manav edeceğim, napacan dilpomayı?

Oğlan uzattı elini, manav Hilmi bastı küfürü...

— Bak vallaha deli edecekler insanı, deli, dedi... Gorma dernek parası dediler virdik, spor parası dediler virdik, mekdebe kaldırım yapılacak dediler, virdik... Bilmem ne felâketine dediler virdik, cam dakılacak dediler virdik, e peki bu dilpoma parası noluyor... Yoo vallaha deli edecekler insanı deli...

Bağırdı oğluna:

— Ver ulan şu kirazın etiketini bana!..

Oğlan kiraz etiketini uzattı. Manav Hilmi, etiketteki sekizi dokuz yaptı. Uzattı oğluna:

— Goy lan orya, ver bana domatezin etiketini!..

Oğlan domatesin etiketini uzattı. Yediyi sekiz yaptıktan sonra uzattı.

— Goy lan onu da orya... Bana biberin kinini ver...

Söylendi yine:

— Deli edecekler insanı vallaha deli...

Oğlanın uzattığı biber etiketini on bir yaptı uzattı oğluna:

— Dak bunu da biberin üstüne...

Sonra çekmeceyi açtı, bir onluk uzattı oğluna.

— Al da dilpomalı ol bakalım...

Çocuk durdu durdu, sonra:

— Buba, dedi, demeyi unuttum, diploma için okulda altı tane fotoğraf çekmişlerdi, on lira da onun için vereceksin...

Kızdı manav Hilmi:

— Hay poh yiyen, dedi... Hay poh yiyen... Ulan insan ikisini bir demez mi ha boynu gırlası, haa golu gırlası da sürüm sürüm sürünesi... Uzat bana uzat:

Çocuk, elindeki onluğu uzattı.

— Ulan ne uzadıyon on lirayı, bana kirazın etiketini uzat...

Çocuk kirazın etiketini uzattı:

— Anana çekmişin boh soyu, dedi, ana-na, o da böyle bişeyi durur durur yumurtlar... İnsan heç ikisini bi demez mi? Al başına iş... İşin yoksa sil garala...

— Lan başka bişi varsa taksit taksit söyleme, onu da söyle, üçüncü iş ettirme bana...

Oğlan boynunu büktü:

— Yok, dedi...

Manav Hilmi, biraz önce yazdığı on'u karalayarak, on bir yaptı.

— Dak onu orya... Bana domatesinkini ver...

Oğlan, kirazın etiketini taktı yerine, domatesinkini uzattı. Domates etiketi yerine takılırken sekiz lira olmuştu.. Eh, nasıl olsa biber de domatesin arkadaşındı, o da nasibini aldı manav Hilmi'nin bu sinirinden, o da

on iki oluverdi... Uzattı oğluna bir onluk daha:

— Deli edecekler vallaha insanı, deli, Oğlan gittikten biraz sonra hemşehrisi Galip geldi... Hoşbeşten sonra Galip yüz lira borç istemesin mi manav Hilmi'den...

— Yok, deme dedi...

Eee, bu adamın daha doğru dürüst bir işi de yoktu. Şimdi yok dese olmazdı, vereyim dese yine olmazdı... Kafasını salladı sinirli sinirli...

— Elli lira versem? dedi.

— Yoo, yüz lira ilâzım hemişerim...

İçinden konuştu bu kez manav Hilmi:

— Deli edecekler vallaha, insanı, deli, dedi...

Hemşehrisi gittikten sonra, uzun boylu düşündü... Ulan bu çocuk getirir mi bu yüz lirayı, yoksa getirmez mi?

— Lan be, dedi, ne nalet bir gün lan be...

Biraz daha düşündükten sonra, uzandı kirazın etiketine:

— Bu dürzü bu parayı ya getirir ya getirmez, dedi.

Karaladı kirazın etiketini, on biri on iki yaptı...

Geçti tekrar sandalyesine oturdu, içinden:

— Belki de bir yıl sonra getirir verir, dedi.

Kalktı, yapıştı domatesin etiketine, onu da sildi, dokuz yapıverdi... Tekrar oturdu yerine... Yine bir düşünce kapladı kafasını:

— Belki de namıssız iki yıl sona getirir... dedi.

Tekrar kalktı yerinden, biberin etiketine yapıştı. Sildi on ikiyi, on üç yaptı... Yerine oturur oturmaz, beğenmedi bu uğursuz rakamı, tekrar kalktı, tekrar sildi, on üçü on dört yaptı... Ardından gelen müşteriye:

— Buyrun efendim, kirazımız, biberimiz, domatesimiz çok taze, dedi...

KADIN BUDU

Otobüsten inince ben de şaşım. Beş yıl öncesinin küçücük kır lokantası, çevresindeki tesislerle bayağı bir konaklama yeri olmuştu. Hattâ tesisler, yolun bu geçesinden öteki geçesine aşmış, her iki tarafta birer benzin istasyonu kurulmuştu..

Beş yıl önce, otobüsümüz orada bozulmuş, hava çok soğuk olduğu için bu kır lokantasında dört saat kadar beklemiştik. İşte o zaman, bu basit lokantanın sahibiyile tanışmış, konuşmuştum. Adamcağz, dünyanın derdini yanmıştı bana. Küçücük kapların içinde yapmış olduğu yemekleri bile satıp tüketemiyordu. Oysa burası, bir dağ kıvrımının, küçük bir tepeyle birleştiği yerde, yaz kış suyu eksilmeyen bir çayın kenarındaydı... Adama lâf arasında:

— Sen burada karı çalıştır, demiştim de, adam bana ters ters bakmış, belki de kılığım kıyafetim yüzünden dilinin ucuna dek gelen küfürü yüzüme karşı söyleyememişti...

Merak ettim, acaba o küçücük kaplarda yaptığı yemekleri bir türlü satamayan adam, nasıl olmuştu da burayı, tüm kamyon şoförlerinin, tüm otobüs şoförlerinin uğrak yeri haline getirmişti? Sordum soruşturdum, buldum o adamı. Artık, lokantasına ahçılar tutmuş, kendisi benzin istasyonunun yanına

yaptırmış olduğu bir yazıhanede oturuyordu. İçeriye girdiğimde, ağzında yabancı sigaralardan vardı. Selâmladım.

— Buyrun, dedi.

— Hiç... Beş yıl önce bizim otobüsümüz bozulmuştu burada, sonra lokantanızda yemek yemiştik, ben bu arada size, burada kari çalıştırın diye bir öğüt vermiştim, siz de bana çok kızmıştınız, dedim.

Adam, deli gibi fırladı oturduğu koltuktan, sanki kardeşimmiş ve yıllardır görüşmemişiz gibi boynuma sarılarak:

— Demek sen oyuncun ha, demek sen oyuncun ha! diyerek yanaklarımdan şapur şapur öptü...

Oturttu beni oracığa:

— Aman, dedim otobüsüm?

— Özel arabayla yollarım...

— Aman karnım aç!

— En güzel sofraları kurdururum...

Ne bileyim ben, meğer adam yıllardır bana dua edermiş de benim haberim yokmuş. Aman efendim, bir masa donattı ki kuşsütü eksik, duruyor duruyor, boynuma sarılıyor, çatala batırdığı eti ağzıma sokuyordu... Bir taraftan da anlatıyordu...

— Sen o lâfı bana söyledikten sonra tam üç gece gözüme uyku girmedi, kendi kendime, ulan acaba adam haklı mı, şöyle bir kari bulup gelsem, acaba nasıl olur diye düşünmeğe başladım. Sonunda tuttum bu meseleyi bizim kariya açtım, bana,

«Galiba orada tek başına canın sıkılıyor, ben gelip sana yardım edeyim» demesin mi?

«Ulan karı, dedim, senin de için benim gibi geçmiş, benim lokantaya öyle bir karı lâzım ki, en fazla yirmi yaşında olacak, yürüyünce keklik gibi sekecek, oturunca dibek gibi gerilecek...»

Baktı baktı da bana:

— Herif kırkıktan sonra azdı galiba? dedi.

Ağladı sızladı, ne dediyse para cımedi... Bir hafta sonra atiadığım gibi otobüse İzmir'in yolunu tuttum. Bulursain böyle bir kadın ancak pavyonlardan bulabilirdim, şöyle bu hayata daha yeni atılmış, iyice kaşarlanmamış... Netekim pavyonun birinde öyle bir sarışın buldum ki, ay parçası, yaşı da yirmi bir... Düşmüş o yola amma, daha kabağ çiçeği değil, domates çiçeği... Oturttum masama, anlattım ona...

«Kızım, dedim böyle böyle. Namusunla çalışırsan belki oradan kısmetin de açılır, evlenir gidersin, bu hayattan da kurtulursun.» Sordu:

— «Özel arabalılar falan geliyorlar mı?»

«Yoo, dedim, şimdilik sadece at arabaları duruyor, ama senin gayretinle özel arabalar da durur, belki treni bile durdurabiliriz.»

Kıza bir gün düşünme payı verdim. Baktım ikinci günü kız, küçük bir valizle kaldığım otele geldi:

«Tamam, gidiyorum» dedi.

Bindik otobüse, amma benim yanımda kocaman bir levha var, levhada mayolu bir kız resmi, bir gözünü kırpmış, bir parma-

ğıyla da benim külüstür lokantayı gösteriyor... Gece, benim lokantanın önünde iner inmez, ilk işim yolun kıyısına yüksekçe bir yere bu levhayı asmak oldu. Ayrıca bir levhaya da şunu yazdırmıştım:

«Meşhur Kadınbudu Köfte Buradadır.»

Hemen o gece, bilir bilmez, koca bir kazan kadınbudu köfte yaptım, yanına kocaman bir kap salata... Ve kendi kendime söz verdim:

«Bir zaman bunlardan başkasını yapmayacağım» diye...

Kıza da:

«Aç bakalım şu çantayı, giyeceğin neler var?» dedim.

Kız çıkardı birtakım şeyler:

«Şu mini etek!»

«Olmaz!»

«Bu mini şort!»

«Olmaz!»

«Bu bikini mayo.»

«Giy bakalım kızım şunu. Üşürsen bir manto alırsın.»

Kız giydi puvanlı bikinisini... Hani şoför olsam, bilsem ki bu kız yolumun üzerinde değil, yol fazlalığı yüz kilometre de olsa, ben bile arabanın burnunu çevirir, benim lokantanın bulunduğu yoldan giderdim.

«Aman kızım gözünü seveyim milleti alıştırmıncaya dek, şöyle yollarda gezin, seni şoförler görsünler.»

İlk müşterimiz, uykulu bir muavini ile; günlerdir direksiyon sallayan bir şoför oldu. Muavin bile, yolun kıyısındaki resmi görün-

ce, gözlerini ovuştura ovuştura açmış, lokantanın kapısından içeriye girmişti. Adamlar, yediler kadınbudu köfteyi:

«Aman yahu bu ne lezzetli köfteymiş, böyle» dediler.

«Aman yahu, biz şimdiye dek niye buraya uğramamışız.»

Gerçi boyuna kızın zarif vücudunu, keklik gibi sekerken hop hop oynayan iri göğüslerini seyrediyorlar ama, bir taraftan da benim ustalığımı methetmekten geri durmuyorlardı... Üçer kap kadınbudu köfte yedikten sonra, ardından üçer bardak da çay içtiler... Daha sonra ikinci kaplarını yiyorlardı ki, başka bir kamyon durdu bizim lokantanın önünde. Daha onlara servis yapmadan, bu kez başka bir kamyon durdu... Onu bir minibüs izledi. Daha biz minibüsten inenlerin karınlarını doyurmamıştık ki, koskoca bir otobüs durdu... Sorma, o otobüs yolcularını bir karşılayışım var, hani hacı otobüsü karşılar gibi... Öyle ya, bu lokantayı tam on bir yıldır işletiyorum, daha bir otobüs olsun durmamış önünde... Kıza:

«Amman kızım gözünü seveyim, otobüs şoförünün gözünün önünden ayrılma. Adama ne kadar bol bacak ziyafeti çekersek, reklâmı o kadar büyük olur, bundan sonra her geliş geçişte durur...» dedim.

Onun ardından gelen arabaların çoğu, burada bir kaza var diye durmuşlar. Öyle ya, burada kamyonların, otobüslerin durmak adeti, yok ki. Sağolsunlar, o günü ilk kez trafikçiler de bizim külüstür lokantaya

teşrif ettiler... Hattâ bir polis:

«Yahu buranın amma da güzel çayı varmış ha, hiç uğramamışız» dedi.

Daha öğle olmadan, bizim koca kazan kadınbudu köfte bitmişti. Kendi kendime:

«Ulan bunun daha öğle sonrası, akşamı var,» diyerek atladım bir arabaya, kasabadan kıyma aldım geldim. Bu arada sağolsun bizim Jâle, gelen müşterileri çayla kahveyle idare etmiş...

O gece yatağa girdiğimde ayaklarım sızıyordu. Hele kızcağz, yattığı yerleri bilmedi... O sabah kıyma almağa gittiğimde bir usta, iki de garson bulup geldim ilçeden... Bir gün önceki kıymanın iki mislini aldım, ama bu kıyma bile, öğleye dek bana mısın demedi. Yarı yarıya ekmek koyuyordum kıymanın içine. Ama milletin ete baktığı yok ki, tüm gözler orta yerde salına salına gezen Jâle'deydi... Kâfir kız, sanki kırk yıldır bu işlerde çalışıyormuş gibi, masalara girerek, öyle bir hâl hatır sorması vardı ki, sanki tam anlamıyla kibar bir ev sahibi!. Durduğu yerde bir icat uyduruverdi. Uzun yoldan gelmiş şoförlerin arkasına geçiveriyor, adamın boynunu iki kez sıkıyor, ondan sonra şoförler oluyordu tastamam bir sefertası:

«Hay eline sağlık, sanki elinde sihir varmış gibi boynumun tutulması geçiverdi.»

Bu arada sıraya giren şoför muavinlerini de kırmıyor, onların da boyunlarına bir el atınca, muavincikler:

«Allah, artık cehenneme bile giderim» diye bağıyorlardı.

Birinci ayın sonunda ustalar buldum ve gördüğün şu kocaman lokantanın inşaatına başladım. Allah bin bin bereket versin, yarım ekmek, yarım et, yanında biraz salata, al sana bir porsiyon kadınbudu köfte... Paran olsun kardeşim, bu koskoca lokantayı on beş gün içinde bitirdim... Tam on dört tane de garson tuttum, ahçı sayısını üçe çıkardım... Şu arka tarafta gördüğün tuvaleti de bu arada yaptırıp, yıllık on beş bin liradan kiraya verdim...

Üçüncü ayda biri geldi:

«Arkadaş, dedi, buraya bir benzin istasyonu oturtayım.»

«Yağma yok, dedim, kârı yarı yarıya benim, tesis de yarı yarıya benim, varsa olur.»

Adam kabul etti... Onun ardından daha başkaları çıkıp geldiler. Biri geldi:

«Beyabi buraya bir manav açayım.» Biri geldi:

«Bir bakkal açayım.» Biri geldi:

«Hatıra eşyası satayım.»

«Tamam, dedim hepsine, kârı yarı yarıya olduktan sonra açabilirsiniz.»

Aına velâkin bir taraftan da İzmir pavyonlarından kârı tedarik etmeğe başladım. Jâle'nin yanına Hicran'ı getirdim, onun yanına Goncagül'ü, onun yanına Gamze'yi... Sağolsunlar dört karı, canla başla çalışıyorlardı... Zaten onların aldiya verdiye ilişkin hiç bir görevleri yoktu ki, onların görevleri sadece ortada salına salına gezmek, yazın bikini gösterisi, kışın pantolon buluz göste-

risi yapmaktı. Bu arada kızlara herhangi bir sarkıntılık olmasın diye iki de fedayi tuttum...

Aradan bir yıl geçmişti ki, PTT bir telefon koydu buraya. Hemen onun ardından karşıdaki benzinlik yapıldı. Ama müşteriler bir kez benim burayı bellemişlerdi. Karşı taraf kadınbudu köfteyi tamamen etten yaptığı halde benim köfteler lezzetli oluyor, oraya pek az uğrayan oluyordu. Çünkü şoförler birbirlerine:

«Esas güzel karılar bu tarafta» diye telkin ediyorlardı.

Hani ya, o tarafın karıları da çiçek gi-biydiler. Hele içlerinde bir tane Müjgan vardı ki benim kızların hepsine bedeldi... Sonunda o tarafın patronu benimle anlaşmaya razı oldu. Böylece karşı tarafa da ortak oldum, oraya da bir tabelâ astım:

«Artık burası da Fehmi ustanındır» diye...

Eh, bunca adam çalışıyordu burada. Karıları vardı, çocukları vardı. Onun için yavaş yavaş evler yapılmağa başladı çevrede. Birken iki, ikiyken beş oldu... Bir de baktım bir gün okkalı adamın biri yana yakıla postane arıyor:

«Aman efendim, buradan telefon edin» dedim.

«Olmaz, dedi, hiç böyle bir yerde postane olmaz mı?»

«Beyim lütfedin de onu da siz yaptırın» dedim.

«Ankara'ya gider gitmez, derhal» dedi.

Gerçekten, üç ay sonra baktım şu gördüğün postanenin temelleri atılmış.. Altı ay sonra da karakol binası kuruldu, şu karşıda gördüğün... Ondan sonra, yanımızda çalışan işçilerden şikâyet gelmeğe başladı:

«Efendim tren burnumuzun dibinden geçer de niye burada durmaz, çocuklarımız ilçeye okula gidecekler.»

Sağolsun, kadınbudu köfte yiyen bir büyük, dişlerini karıştırırken bu iş için söz verdi. Bizim kızlardan kavun göğüslü Hicran da adamın sigarasını çakmağıyla tutuşturunca, büyük:

«Hemen» dedi...

On beş gün sonra tren yolunun kenarına küçücük bir odacık yapıldı, üzerine de Fehmi durağı yazıldı... Ama işçilerim yine de durumdan şikâyetçiler, şimdi başka bir büyük geldiğinde ona, okul yapılması için söyleyecekler...

O sırada içeriye bikinili bir kadın girdi. İçkilerimizi koydu, sigaralarımızı yaktı... Olasıya güzel bir vücudu vardı. Fehmi beye:

— Jâle bu mu? diye sordum...

Güldü:

— Jâle artık çalışmıyor, dedi.

— Vah vah, dedim.

— Evde canım, dedi... Metresim oldu...

MERDİVEN

MERDİVEN

Konağın dördüncü katındaydı odası. Anımsıyordu ilk göreve başladığı günü. O gençlik o heyecan, ikişer üçer çıkmıştı merdivenleri. Hattâ merdiven olduğunun farkına bile varmamıştı çıkarken. İçinde büyük bir heyecan, bir masaya sahip olmak, bir sandalyeye, bir mindere sahip olmak, sonra, aybaşı gelince maaşını almak, bakkala uğramak, manava uğramak, borçları taksitleri dağıttıktan sonra elde kalan üç beş kuruşla ayın bütçesini yapmak, işte bu yüzden merdivenlerin farkına varmadı Kâmil efendi... Dördüncü kata çıktı, ilk kez müdürüyle tanıştı, sonra çalışma arkadaşlarıyla... Ona da bir masa verdiler, şöyle pencere yanında... Arkasında, soba, önünde kocaman bir dolap, çalışmaya başladı Kâmil efendi... Ve çalışmaya başladığının beşinci yılında, ilk kez birgün:

— Yahu, şu bizim daire üçüncü katta olsaydı n'olurdu sanki? dedi.

Ondan sonra, dördüncü katın merdivenleri bayacağı dik gelmeğe başladı kendine. O zamana dek hiç saymamış olduğu dördüncü katın merdivenlerini de saydı bu arada. Tam yirmi bir basamaktı merdiven.

«Ama neden, birinci, ikinci, üçüncü katın merdivenlerini normal yapmışlardı da,

dördüncü katın merdivenlerini dik yapmışlardı böyle?..

Mesleğin yedinci yılında, üşenmedi, bir pazartesi günü cebindeki cetvelle ölçtü bu merdivenleri... Evet, hakkı vardı, dördüncü katın merdivenleri, diğer katların merdivenine nazaran tam on beş santim dikti... İçinden:

«Binanın kabulünü yapanlar farkına varmamışlar» dedi.

Mesleğin onuncu yılında, dördüncü kat merdiveninin ara yerindeki sahanlık, onun için iyi bir dinlenme yeri oldu. Yol yakın olsun diye, korkuluklara tutunarak çıkarken, bu viraj alınan sahanlıkta, şöyle yan dönünce, ister istemez aşağıya bakar, dinlenirdi. Bazen, bacaklarına kolları da yardım eder, korkuluğu tutan kollar gerildikçe, merdivene basan ayak biraz daha güç kazanırdı. Çoğu zaman da meslekte otuz yılını doldurmuş Hicri beyle beraber çıkarlardı:

— Ah, derdi Hicri bey, birinci katta olmalıydı azizim bizim daire, birinci katta... Vallahi Maliyedeki Hâdi beye imreniyorum. Adam vilâyetin kapısından giriyor, hop hemen odasına... Ya ben... Ah ah bacaklarım.. Aman dur biraz Kâmil bey, kalbime birşeyler oldu.

İlk zamanlar Hicri beyin hâline bayağı şaşırırdı. Kızardı bile ona, merdivenleri niye kendisi gibi ikişer ikişer çıkmadığı için. Bir keresinde şöyle düşünmüştü:

«Aldığı para, hemen hemen, bizim aldığımızın iki mislinden fazla, şu adamın mer-

divenleri çıkışına bak, canı hiç göreve gelmek istemiyormuş gibi... Görev görevdir, beşinci kat, onuncu kat, madem ki karnını orada doyuruyorsun, otuzuncu kat da olsa çıkacaksın!...»

Ancak, mesleğinin onuncu yılında hak verdi Hicri beye... Hicri bey, otuz beş yıllık olmuştu amma, bir türlü memurluğu bırakamıyordu. Daha, bir oğul vardı üniversitede okumağa çalışan, bir kızı vardı gelin olmayan... Onun için çıkacaktı daha Hicri bey bu merdivenleri. Beklerdi çoğu zamanlar Kâmil bey, Hicri beyi. Birinci katın sahanlığında girerdi koluna, tâ dördüncü kata dek. Tıslandığını duyardı... Sonunda yaş haddinden Hicri bey emekli oldu. Daha doğrusu, çıkamaz oldu dördüncü kata. Bir kucaklayan, belki bir sedyeye koyan olsaydı, birkaç yıl daha dördüncü kata çıkıp çalışabilirdi amma, böyle birşey olmayacağı için, bir temmuz ayında emekliye ayrılıverdi gitti Hicri bey...

İşte, o günden sonradır ki Kâmil beye, üçüncü katın merdivenleri de bir tuhaf gözükmeğe başladı. Evet, bu katın merdivenlerinde de bir yapım hatası vardı. Teslim alırlarken, burayı da es geçmişlerdi ilgililer. Bu merdivenler de, birinci ve ikinci kata göre dikti. Hem birazcık da yüksek tutulmuştu basamaklar. Üşenmedi, ölçtü bir gün. Kendi kendine:

«Tamam haklıyım, dedi, evet bu basamaklar, birinci ikinci katınkine göre yarım santim daha yüksek... Belli oluyor canım,

insan basar basmaz hemen anlıyor.»

Neden bilinmez, bu katın basamak sayısı da biraz fazlaydı, iki basamak... Evet, iki basamak, iki kez bacakların oynaması, insanın kendi kendini kırk kırk beş santim daha yukarıya çıkarması demekti. Oturdu birgün bunu da hesapladı Kâmil efendi... On günde dört buçuk metre, yüz günde dörtyüz elli metre, bir yılda bir buçuk kilometre, vur metreye yirmi iki bin beş yüz metre... Peki-yi, Ağrı Dağı'nın yüksekliği ne kadar?

Üşenmedi, onu da aradı buldu coğrafya kitabından. Beş bin yüz altmış beş metre... İşte o zaman:

«Ühüüü, dedi, bu adamlar bizi dört kez Ağrı Dağı'nın tepesine çıkarmışlar.»

Meslekte yirmi yıllık olunca, bu kez ikinci katın merdivenleri bir tuhaf gelmeğe başladı ona... Dikleşiyordu boyuna merdivenler. Haydi birinci kat neyse ne, ikinci kat şöyle böyle, üçüncü dördüncü katlar, birer felâket. Amma, hiç olmazsa bâri şu ikinci katın merdivenleri bu denli dik olmasaydı. Birgün ikinci kat merdivenlerinin sahanlığında durdu, bir yukarıya baktı, bir aşağıya... Yukarıya bakıyor, çetin ceviz, aşağıya bakıyor serinlik ve kolaylık... Ağır ağır indi merdivenleri tekrar aşağıya. İkinci kattaki kahve ocağına uğradı.

— Bi ıhlamur Osman efendi, dedi...

Oracıkta bir tabureye oturup ıhlamurunu içti... Ondan sonra âdet edindi bunu, her zaman ikinci kata çıktığında kahveciye uğruyor, gününe göre, ya ıhlamur, ya da ada

çayı içiyor, sonra merdivenleri tırmanıyor-
du... Böylece kendi kendine, katlardan birini
hesaptan çıkarmış oluyordu...

Mesleğin yirmi beşinci yılında, o hiç farkına varmadığı birinci katın birkaç basamak olan merdivenlerinde de bir değişiklik oldu. Sanki bu merdiven de dikleşmiş, sanki bu basamaklar da göğe doğru biraz daha uzamışlardı. Üstelik arada sahanlığı da olmadığı için, bayağı dik gözüküyordu insanın gözüne... Birinci katı çıkıp da, ikinci katın geniş holüne varınca, ilk kez o salı günü kalbinin sıkıştığını hissetti... Eliyle bir taraftan kalbini tuttu, bir taraftan merdiven korkuluğunu... Çıkması gerekti yukarıya, çünkü saat sokuzu beş geçiyordu... İkinci katta kalbi biraz daha fazla ses çıkarmaya başladı... Canı istemediği halde, kahve ocağına uğrayıp bir bardak su içti. Sonra tekrar başladı üçüncü katın merdivenlerini tırmanmağa...

Yok canım, birşeyler olmuştu yirmi beş yılda bu merdivenlere. Serpilme çağındaki çocuklar gibi, gittikçe boy atıyordu bu merdivenler... Üçüncü katın holünde, duvara yaslandı biraz, yanından geçen özel idare odacısı:

— Hayrola, Kâmil bey? dedi.

— Yok, bir şey yok, dedi ona.

Son bir gayretle dördüncü katın merdivenlerine tırmanmağa başladı. Kendi katına çıktığında kalbi, çok başka çeşit atıyordu. Sanki kızıyordu kalbi Kâmil efendiye:

«Sende hiç vicdan merhamet yok mu,

ne yüklenirsin bu kadar benim üzerime?» der gibi.

O günü huzursuz oldu masasında. Karşı masada oturan Bekir beye sordu:

— Sizin de oluyor mu? diye.

Meslekte otuzuncu yılına yaklaşmakta olan Bekir bey, cebinden bir ilâç şişesi çıkardı:

— Bundan al azizim bundan, dedi. Bireribir... Şöyle sabahları bir tane, akşamları bir tane yutacaksın, o zaman kalbin saat gibi çalışacak...

Hemen o günü aldı hapı... Ve ilk kez gece yatarken birincisini yuttu. Hapın faydasını görmedi değil, gördü amma, mesleğin otuzuncu yılında da, merdivenler daha bir başka çeşit oldular. Kâmil efendinin beli kamburlaştıkça, inadına merdivenler uzuyorlardı, dikleşiyorlardı... Haydi, birinci katın birkaç basamağı, ikinci katın kiler neyse ne, ya üçüncü katın kiler, dördüncü katın kiler, minare gibiydiler... Bir de öksürük çıkmıştı başına Kâmil efendinin. Sanki, o yıllardır daire kokusunun içine sindiği ciğerleri, âşına kokuyu duyar duymaz, sevinçten midir nedir, daha üç basamak çıkmadan başlıyorlardı ötmeğe. Kıpırmızı kesiliyordu Kâmil efendi, ya birinci katın basamaklarında, ya da ikinci katın sahanlığında... Ondan sonra bir öksürük, bir öksürük, boğuluyordu sanki Kâmil efendi. Suratı pancar gibi oluyor, gözleri iri iri açılıyor, şöyle beş dakikacık dinlenmedikten sonra, imkânı yok, üçüncü kata çıkamıyordu... Yanından geçenlerin

tümü, sanki sözleşmişler gibi hep aynı şeyi söylüyorlardı, ona:

— Kâmil efendi, sigarayı bırak!

Oysa ki Kâmil efendinin doğru dürüst sigara içtiği de yoktu ki. Doktor sigarayı yasaklayalı tam iki yıl olmuştu... Üstelik, bir de hemoroitler bindirmişti üstüne, öksürükçe sızım sızım sızlıyordu hemoroitleri...

Karısı Mukaddes hanım, Kâmil efendi'ye hemen emekli ol, diyordu amma, Kâmil efendi, hayır diyordu. Kızın ikisini de öğretmen yapmıştı, yarın evlenip gideceklerdi. Kazançları da, emekleri de kocalarının olacaktı. Hem onlar evlenirlerken, şöyle üç beş kuruşluk çeyiz yapmak gerekmez miydi? Sonra, Kâmil efendi bugüne değin kira evinde oturmuştu. Şöyle emekli olduğunda elinde üç beş kuruşu olursa, alacağı üç beş kuruşluk emekli ikramiyesini de üzerine koyarsa, hani başını sokacak bir gecekondu-cuk fena mı olurdu? Onun için Kâmil efendi aksıra öksüre beş yıl daha çıktı o merdivenleri... Ama o beş yıl içinde, merdivenler beşer kat daha dikleştiler, beşer kat daha hırçınlaştılar, hattâ son zamanlar Kâmil efendiyi düşürmeye de başladılar. Bir keresinde koşup Fuat bey kaldırdı, bir keresinde de gelip müdürünün odacısı kaldırdı.

Fakat üçüncü katın sahanlığında geçirdiği son krizden sonra, gecekondu da silindi gözlerinden, kızların çeyizi de... Hastanede dört ay yattıktan sonra, birgün karısının getirdiği dilekçeye imzasını atıverdi:

— Götür bunu Muhaddes, bizim müdüre ver, dedi.

Ardından da tenbih etmeyi unutmadı:

— Aman Mukaddes, sen bilmezsin bizim o merdivenleri, minare gibi diktirler, dura dinlene çık, e mi?

BEDRİ BABA

Ne yapayım, tuttum derdimi o ahbabıma anlattım.

— Vallahi, dedim, dert yalnız benim derdim değil, tüm memleketin derdi... Zam üstüne zam, eldeki para boğaza yetmiyor, oğlan dersin boyuna sınıfta kalıyor, kızsakendini süse verdi, korkuyorum ha yarın kaçacak birine, ha bugün... Sonra, neden bilmem son zamanlarda iyice sinirlerim bozuldu, bilmem neredeki trafik kazası beni fazlasıyla etkiliyor, sonra adam öldürmeler, hırsızlıklar, devlet dairelerindeki aldırmaçlıklar... Yâni çıldıracağım vallahi kardeşim..

Bizim eski dost, tüm bu anlattıklarımı sabırla dinledikten sonra:

— Kolay be kardeşim, dedi. Şu senin çektiğin sıkıntıların tümünü biz de çekiyorduk, çok şükür bir ara kurtulmuştuk. Sadece ben değil, tüm mahalle! öyle mutlu, öyle mutluyduk ki...

— Nasıl olur kardeşim, dedim, memleketin şu haline üzülüyor muydunuz?

— Yoo...

— Pekiyi, bu cinayetler, hayat pahalılığı, zamlar, öğrenci hareketleri, hükümet buhranı, bunların hiçbiri etkilemiyor muydu sizi?

— Yooo!..

— Aman kardeşim öyle yoo yoo deme çıldıracağım vallahi, sen bu memleketin insanı değil misin yahu, nasıl olur da etkilenmezsin?

— Yoo, dedi bizim dost, etkilenmesine etkilenirim, hem de çok etkilenirim, amma biz kolayını bulmuştuk!

— Yâni sizin mahalleli?

— Evet, çok kolay bulduk, hem!

— Galiba sizin yeni mahalle Türkiye sınırlarının dışında?

— Değil kardeşim değil, bak dinle de anlatayım... Biz de işte böyle senin gibi hergün sokakta gördüklerimizden, gazetede okuduklarımızdan, evde duyduklarımızdan kahroluyor, hayatı çekilmez sayıyorduk; bu yüzden bizim mahallede üç kişi çıldırıp tımarhaneye gitti, bir kişi de intihar etti... Hepimiz ellerimizi başımızın arasına alıp, «sonumuz n'clacak?» diye düşünüyorduk... Nasıl düşünmezsin kardeşim, ekmeğe zam, beş kuruşluk mu bakıyorsun bir sabah sonra, dolmuşa zam, mendile zam, baklaya zam, fasulyeye zam... Yolda gelirken öğrenci olayları, ardından bir de gazete haberleri... Eh nasıl geliyorsun artık eve bir düşün... Geliyorsun, bu kez karın karşına geçip:

«Oğlan bugün yine matematikten sıfır almış» demez mi?

Eh artık, gel de dayan bunca şeye... Düşündük taşındık mahalleli bir araya geldik...

«Yahu ne yapalım, görüyorsunuz, üçümüz aklını oynattı, birimiz tatlı canına kıydı, bir çare düşünelim bu işe... Nasıl olsa zamların sonu gelmeyecek, memleket olaylarının sonu gelmeyecek?»

Düşün düşün, aklımıza birden Bedri Baba geldi... Tanımazsın sen Bedri babayı... Bedri baba emeklidir... Dedik ki kendi kendimize:

«Bedri Baba'yı dert babası yapalım, kimin başı sıkılırsa gitsin Bedri Baba'ya, otursun derdini anlatsın, hiç olmazsa böylece içimizi boşaltır, hafifler, kötü şeyler yapmaktan kurtulmuş oluruz... Ve hemen oracıkta, Bedri Baba'ya vereceğimiz aylığı da kararlaştırdık. Şayet Bedri Baba bu işi, kabul ederse her ay aramızdan toplayacağımız beş yüz lirayı Bedri Baba'ya verecektik...

Gittik yanına. Durumu anlattık; dedik:

— Bedri Baba, böyle böyle, sen aslında dertlerimizi dinlemekle, mahalleye yardım etmiş olacaksın. Sana bir de oda kiralayacağız. Sabah altıda açacaksın, akşam beşe kadar. Kimin derdi varsa gelip sana dönecek, böylece hafifleyecek...

Bedri Baba işi kabul etti. Hemen paçaları sıvayıp şöyle bir oda kiraladık. Ev ev gezerek durumu mahalleliye anlattık:

— Haberiniz olsun, bundan böyle kim derdini anlatmak isterse, Bedri Baba, Bakkal Mustafendinin karşısındaki bir göz evde oturmaktadır, gitsin ona anlatsın...

Bedri Baba'cık, o gün sabahleyin, gözlüğünü takıp, kapının kilidini açtığı anda kar-

şısında beni buldu... Sıkıntılıydım, bir gün önce sigaraya zam yapılmıştı, elim ayağım titriyordu... Daha adamcağız masasının başına geçmeden başladım konuşmağa:

— Yahu Bedri Baba n'olacak bu memleketin hâli be, bak işte sigaraya yine zam yaptılar... Yazık değil mi yahu fakir fukaraya? Zengin için bir lira iki lira zam mı yâni, olan bizlere...

Bedri Baba, gözlüğünün altından bakarak:

— Haklısın evlât haklısın, dedi. Yapmaları gerektiği bu zammı. Her zammın yapılacağı zamanı vardır. Hele fakir fukaranın tükettiği şeylere zam yapılırken çok düşünmeli. Ama evlâdım, düşünmüyorlar ki... Haydi üzülme, bakarsın bir gün ucuzlatırlar...

Ben çıkmadan içeriye, Hayriye hanım girdi. Zavallı o da dertli. Kızı nerdeyse yirmi altısını bitiriyor, bir türlü kısmeti çıkmadı... Başladı Hayriye hanım:

— N'olacak benim kızın sonu Bedri baba?. Kızcağız evde kaldı gitti. Ben de gözümü kapasam. Allah'tan başka kimsem yok... Tanrı çirkin yaratmışsa suç benim mi, malımız mülkümüz yoksa suç benim mi?

— Haklısın, dedi Bedri Baba, haklısın Hayriye hanım... Düşünmüyor ki insanlar, eskidendi, o komşunun kızını başgöz etmek, onu bir yuva sahibi yapmak! Şimdi yapılan yuvaları bozmağa çalışıyorlar...

O günü akşama dek Bedri Baba'nın orası arı kovanı gibi kaynadı... Kimler gelip git-

medi yanına... Bazıları gazetede okudukları, «Bir Enişte Baldızını Kirletti» haberini bile, gidip Bedri Baba'ya anlatarak:

— Olur mu yahu Bedri Baba, olur mu? dediler...

Ne desin Bedri Baba, herşeye de:

— Olmaz çocuklar olmaz, dedi aylıklı dert dinleme memuru olduğu için...

Aradan günler geçti. Tüm mahalle mut luyduk. Gerçekten eskisi gibi birden parla mıyor, birden sinirlenmiyorduk birbirimi ze... Eskiden, kimin çocuğu kimin kapısının önünde biraz fazla bağırıp, biraz fazla oyna sa, kavga hazırdı hemen:

— Arkadaş arkadaş, çocuğuna sahip ol!.

— Sen önce karına sahip ol!..

Yok, kalmamıştı millette sinirden eser.. Bu bakımdan, iki ay sonra Bedri Baba'nın aylığına iki yüz elli lira zam yaptık. Kolay değildi dert babası olmak, kolay değildi her kes'e laf anlatmak! Gerçi Bedri Baba'nın, şunu şöyle yapın, bunu böyle yapın, diye akıl verdiği yoktu, sadece bizi dinliyordu ama, gerçekten bu iş de dünyanın en güç işlerindendi. Düşün ki kardeşim; seni hiç ilgilendirmeyen bir şeyi bazan dakikalarca, bazan saatlerce dinleyeceksin... Öyle zamanlar olurdu ki, herkes aynı şeyi anlatırdı... Toplum polisi öğrencileri mi dövdü, tamam artık, her gelen Bedri Baba'nın yanına onu anlatır, Bedri Baba'cık da başını sall ar, kuzu kuzu dinlerdi...

Birkaç ay daha geçince mahalleli, an-

latmakla yetinmez oldu... Bedri Babayı muhatap olarak karşılarında almağa başladılar... Gidiyordu Hayriye teyze Bedri Baba'yı evde kalmış kızı için ağzına geleni söylüyordu:

— Tuu namussuz, tuuu alçak insan şuna bir koca bulur be... Öldü mü insanlık hı, öldü mü? Yarın öteki dünyaya bilmem ki ne götüreceksin? Sen zaten ne sevap ne de hayır bilirsin ya... Birşeyler demem, kurşunlara gelesin Bedri Baba, sürüm sürüm sürünesin Bedri Baba!...

İzmit İstanbul yolunda bir trafik kazası mı oldu, yirmi kişi öldü, on sekiz kişi mi yaralandı, tümümüz Bedri Baba'nın yanındayız:

— Ulan sen ne biçim şoförsün be! Ulan sende din, vicdan, merhamet denen şeyden eser yok mu? On sekiz ocağı söndürdün ulan alçak, onsekiz evin ocağına inciri diktin ulan namussuz...

Fatma teyzenin kocası mı kaçtı, soluğu Bedri Baba'nın yanında alıyor:

— Alçak, senin için neler yaptım neler, besleyeyim diye el yanlarında çalıştım; günlerce hasta yattın, sırtımda çıkardım hastahanenin koğuşuna... Gözüne dizine durur inşallah senin gibi kocanın koca ayı... Burnundan fitil fitil gelir inşallah...

Öğrenci olayı mı, yine Bedri Baba'nın yanındayız:

— Ulan sen öğrenci misin, yoksa komando musun? Utanmıyor musun ulan ar-

kadaşlarını sınavlara sokmayıp, binaları şunları bunları işgal ediyorsun? Yakışır mı uları bu sana? Şuna bak şuna, bir de toplum polisi olacaksın güya... Sen polis misin, yoksa kol kıran, kafa kıran mısın? İnşallah senin de okulun kafan kırılır da sürüm sürüm sürünürsün...

Pirince zam mı gelmiş, koşun Bedri Baba'nın yanına:

— Ulan sen ne utanmaz arlanmaz adamsın be, daha geçen gün yapmadın mı pirince zam? Şu surata bakın; rabbiyesili silinmiş efendim, rabbiyesili, tuuu sana koca domuz, tuu sana!...

Biri karısının pişirdiği yemeği mi beğenmedi, eh ne güne duruyor Bedri Baba...

— Ulan, sana karı diyenin boynunu kopusun be... Karıymış, hay kara yere gelesin edepsiz... Ulan bu sulu köfte yenir mi, namussuz? Bunu ancak senin gibi ağzının tadını bilmeyen eşşekler yer... Tuu, senin kalıbına kıyafetine, beceriksiz..

Oğlan matematikten iki mi aldı geldi, koş Bedri Baba'nın yanına:

— Ulan senin gibisi öğretmen olursa ancak bu kadar olur. Sen öğretmen değil sığır çobanı bile olamazsın. Aşşâlık herif seni, ahlâksız herif seni..

Toto dokuzda mı kaldı, koş Bedri Baba'nın yanına:

— Ulan hıyar, hiç insan kendi sahasında yenilir mi, börülce öküzü!. Biz de tuttuk adamdan sayıp, sana biri kondurduk.. Hay Allah birler gibi kupkuru kalasın...

Gerçekten günden güne Bedri Baba, bir gibi kuruyup kalıyordu oturduğu masanın ardında... Maaşını bin liraya çıkardık, bin beş yüz liraya çıkardık, iki bin liraya çıkardık, mümkünü yok kuruyordu Bedri Baba.. Günden güne, yanan bir mum gibi eriyip gidiyordu...

— Yahu aman Bedri Baba, etme eyleme, çok şükür millet ancak senin sayende yaşayıp gidiyor, sen olmazsan biz ne yaparız, kime söver, kime sayarız? Etme Bedri Baba, bizi mahzun koma Bedri Baba..

Birgün Bedri Baba'yı masasında ser: sağol öyle bulduk... Bir de mektup bırakmıştı masanın üstüne. Diyordu ki mektupta:

«Milletin derdi, bitirdi, öldürdü beni... Elveda dertli dünya, elveda dertli milletim.»

İşte böyle kardeşim, öyle mutluyduk ki, daha bundan on beş gün öncesine dek.. Ana gitti Bedri Baba... Arıyoruz bir tane dalıa, bakalım bulabilecek miyiz?

ŞEKERİİİİM!

Göreve geç gelme huyunu gelenek haline getirmişti. Bir gün zamanında gelse, sonraki iki gün mutlaka ya yarım saat geç kalırdı, ya da kırk beş dakika... Dairenin kapısından kıpkırmızı bir yüzle içeriye girer, arkadaşlarına, «Günaydın» der, paltosunu çıkarmadan kapıda odacı belirdi:

— Sizi müdür bey çağırıyor!...

Müdürün odasına süklüm püklünü girer, başını önüne eğer, müdür konuşur, o dinlerdi:

— Görev kutsaldır Erol bey, görev görevdir Erol bey... Bir memleketin kalkınması, görevine bağlı insanlar sayesinde olur Erol bey, Bu şekilde devam ederseniz, sizin için birtakım şeyler yapmak zorunda kalacağım!...

Erol beyin dudaklarından fısıltı halinde şu söz çıkardı:

— Haklısınız müdür bey, ama ne yapayım ki kalkamıyorum...

— Saatinizi kurun!...

— Kuruyorum, ama uyanamıyorum.

— Elbette uyanamazsınız, çünkü geç yatıyorsunuz, çünkü yaşıntınız düzensiz... Düzenli bir yaşantıya kavuşmak istiyorsanız, mutlaka evlenmelisiniz. Belki ondan

sonra daireye geç kalmazsınız... Bu kez de affediyorum, ama bundan sonra asla!..

Memur arkadaşlarının yanına döndüğünde, hiçbiri hiçbirşey sormazlardı. Çünkü müdürün Erol beyi bir güzel ' haşladığını bilirlerdi. Erol utanmış biraz da mahcup masasının başına geçer, arkadaşlarıyla bir konuşma vesilesi yaratabilme çabasıyla, odacıyı çağırır, herkese çay kahve söylerdi.. Çaylar kahveler içilirken, arkadaşları, birer birer fikirlerini açıklardı.

Derdi ki kaç yılın memuru İhsan bey:

— Gençsin Erol bey, meslekte ilk yılların.. Ama nice gençler var ki görevlerine zamanında gelirler.. Kızma sakın, seni evlâd bildiğim için söylüyorum.. Hayatını bir düzene koy.. Hayatın düzenli olmadıktan sonra, ne yaparsan yap, başucuna zilli saat değil ya, saatli bomba koysan yine uyanamazsın...

Erol bey, çayından bir yudum alır sordardı :

— Nasıl düzene koyayım İhsan bey?

— Evlen evlâdım... Evlenince herşeyin düzenli olur, zamanında yatarsın, zamanında kalkarsın, kalktığın zaman kahvaltın hazır olur. Nasıl diyeyim insan görevine koşmak için o zaman can atar... Ama sen ne yapıyorsun, geceleri ikide üçte uyuyorsun, sonra da görevine geç kalıyorsun. Vallahi bizim müdür yine çok iyi, başka bir müdür olsa işine çoktan son verirdi..

Çay kahve faslının sonuna doğru, öteki memurlar da söze karışırlar:

— Vallahi İhsan bey çok doğru söylüyor, derlerdi... Evlenmedikten sonra hayatına bir düzen veremezsin. İşte ben, evlenmezden önce senin gibiydim, bir baktım ki mesleğimden olacağım, tuttum evleniverdim. Şimdi görev saatinden yarım saat önce buradayım....

Şadan bey:

— Yoo, ben bugün senden yirmi dakika önce geldim, dedi... İnsanın hayatı düzenli olunca canım...

Erol beyin ağzından sözler yine fısıltı şeklinde döküldü:

— İyi öyleyse evlenelim, dedi...

— Haa, dedi İhsan bey, yaşa!.. Böyle olacaksın işte. Memlekette iş mi var, şuracıkta ne güzel bir iş bulmuşsun kendine..

Sağolsunlar o günden sonra Erol beyin daire arkadaşları harıl harıl kız aradılar. Arkadaşlık böyle günde belli olurdu, kimi baldızını vermek istedi, Erol beye, kimi çok yakın tanıdık birini, kimi de mahallesindeki:

«Ah yavrum, senin iyi tanıdıkların vardır, şu bizim gezenti kızı bir başgöz ediver sen vallahi de billahi de sana ölünceye kadar dua ederim» diyen bağı yanık anaların, kızını.

Sonunda Şadan beyin bulduğu kıza akıllı az yatar gibi oldu. Baba emekliymiş ama, kıızı yeşil gözlüymüş... Anne yatalakmış ama, kıızı uzun boyluymuş... Evde bekâr üç baldızı olacakmış amma, kıızı lise ikiden ayrılmaymış... Baba azıcık içkiçiymiş amma, kıızı-

da kalça bel yerindeymiş... Evleri kiraymış ama, kız çok namusluymuş... Fazla da bir şey istemezlermiş üstelik... Şöyle bir ev tutuversinmiş, konuk odasını, yatak odasını, mutfağı döşeyiversinmiş, gerisi can sağlığı ilerde olurverirmiş... Ama ele güne karşı bir düğün salonunda şöyle eşle dostla bir düğün yapmak da gerekliymiş... Gelinlik kira bile olsa olurmuş, bir gece giyilecek elbiseye onca para niçin verilesiymiş....

— İyi, dedi Erol bey, ne zaman görebilirim bu kızı?.

Şadan bey:

— Hemen, bu gece, dedi...

O gece Şadan beyle, Erol bey bir arabaya atlayarak emekli Asım beyin evine gittiler. Kapıyı gelin adayı Gül hanım açtı. Bin maşallah, Gül hanım, gerçekten bir gül kadar taze, bir gül kadar güzeldi. Üstelik sarı güldü. İncecik beli, kocaman kalçası, fidan boyu... Emekli Asım bey çakırkeyf olduğu için, işin resmiyetini bir yana koyarak:

— Bak oğlum Erol bey, verdim kızımı gitti, dedi...

Çok sürmedi hazırlıklar, ev bulundu, taksitle koltuk takımı alındı, taksitle halı alındı, taksitle karyola alındı, yatak alındı, yorgan alındı, mutfak aygıtları alındı, herbişey alındı... Feda olsun Gül geline... Yine bin maşallah gülünce güller açıyor, taksitler peşin gibi geliyordu Ero beye... Gül hanım dudağını büzüyor, gözünü süzüyor :

— Erolcum şunu da alalım, diyordu...

Erol'cum ne yapsın, can mı dayanırdı o göz süzmeye, o dudak büzmeye, yumuşak bakışa, öper gibi duruşa...

— Alalım canım alalım... Ne istiyorsan alalım...

Aldılar, serdiler, düzdüler, yapma çiçeklerle evi süslediler.

Yorgunluk ama, mutlu bir yorgunluk...

Geldi çattı düğün gecesini... Bu ne güzellik Gül hanım... Makyaj bu denli mi yakışır insana? Ama yeri güzel olmadıktan sonra istediğin kadar sür, istersen kat kat sür... Gül hanım, bir çiçek olmuştu, sarı gülden de güzel bir çiçek... Gelin marşı, tangolar, valsler, ondan sonra gelsin pop müziği..

Sağolsun müdürü, bir hafta izin vermişti Erol beye... Oh aman ne mutlu, her dakika yanında güzel bir kadın; gece yanında, yemekte karşısında... Sabahleyin cıvı cıvı sesi:

— Günaydın şekerim!...

— Günaydın bir tanem...

İyi ama...

Evlendiklerinin sekizinci gecesini Erol beyin kafasına bir soru takıldı. Maaşını getirdi gözünün önüne, yazdı onu kara tahtaya, sonra taksitleri sıraladı bir bir kara tahtaya... Ya ev kirası, şurada kaç gün kalmıştı ki ev kirasına? Ver koltuk taksitine, ver halı taksitine, ver yatak yorgan taksitine... Eee, ne kalıyor? Bankadaki üç bin lira? O kaç ay dayanır ki?... Uf Allahım, uf!.. Amanın yanıyorum!...

Kalktı, lambayı yaktı, sigarasını ateş...

ledi. Yataktan kadife gibi bir ses:

— Erolcum niye kalktın?

— Hiç şekerim, uyku tutmadı da...

İki kol boynuna dolandı sıpsıcak, boynuna bir öpücük:

— Gel şekerim uyuturum ben seni!...

Uyudu gerçekten... Uyudu ama, horozlar ötmeden sıçrayıverdi yatağından... Çünkü halıcı boğazına el atmıştı:

— Ver ulan taksitini namussuz, diye..

Yatakta bir o yana döndü, bir bu yana döndü, zor etti kalkma saatini. Karısından önce kalkıp kahvaltıyı hazırladı, sonra Gül hanımı uyandırdı. Birlikte kahvaltı ettiler, Erol bey kapıya dek uğurlandı ve işine tam zamanında vardı...

Tebrikler, mutluluk dilekleri, gelsin çaylar, gelsin kahveler, darısı kız oğlan çocuklarına, bir yastıkta kocamaya...

Göreve başladıktan bir hafta sonra Erol beyi uyku iyiden iyiye tutmaz olmuştu. Çünkü, bankada en büyük güvencesi olan üç bin lira da uçmuş gitmişti. Hiç umulmadık masraflar çıkmıştı. Ev bu eksikliği gediği, deliği dirsiği hiç biter mi? Erol bey o gece ikide uyandı, bir daha da uyku tutmadı. Ne karısının sıcacık teni, ne tatlı öpücükler bir türlü uyutmadı onu... Bin kez maşallah, işte o günün sabahında Erol bey hayatında ilk kez on dakika erken geldi görevine...

Ondan sonra mı? Ondan sonra beşer dakika arttı erken geliş... Odacılarla birlikte geliyordu daireye... Arkadaşları:

— Yaa bak bravo, diyorlardı. Biz sana diyorduk da inanmıyordun...

Müdürü de duymuştu Erol beyin daireye artık çok erken geldiğini. Çok haşlamıştı Erol beyi... İyi bir müdür, emrinde çalışanların gönlünü almasını bilmeliydi.. Odacıyla Erol beyi çağırttı:

— Evet Erol bey, bu değişikliğe çok memnun oldum, dedi...

Erol bey, o günü maaş almıştı, hesap etmiş, kitap etmiş, taksitlere yatırdıktan sonra elde avuçta bir kuruş kalmayacaktı.. Gözünden bir damla yaş burnunun ucuna aktı.

— Hayatımı düzene soktum müdür beyim, dedi...

Müdür, göz yaşını görünce, Erol beyin yanına yaklaştı:

— Ama ağlıyorsun? diye sordu.

Erol bey **hıçkırarak**:

— Mutluluğumdan müdür bey, mutluluğumdan, dedi.

FENNİN SON İCADI

Bir yerde bir kalabalık gördüm mü dünyada dayanmam. Bu yüzden neler gelmiştir başıma neler. Hele bir kaç keresinde toplum polisleri nerdeyse beni siyasî liderliğe yükselteceklerdi...

— Yahu kardeşim yapmayın etmeyin, ben kalabalık meraklısıyım, benim ne sağla, ne de solla bir ilişkim var.

Ama kime dert anlatırsın:

— Söyle bakalım şunu kim öldürdü, söyle bakalım, bunu kim öldürdü?

— Yahu ben kimseyi öldürmedim.

— Pekiyi bankayı kim soydu?

— Ne bilirim ben yahu?

— Ulan sen bilmeyeceksin de kim bilecek?

— Yahu İçişleri bakanına sorun...

Gerçi beni bir iki gün sonra salıveriyorlardı ama, o iki gün içinde anamdan emdiğim süt burnumdan geliyordu. Hele eve gelince, durumu hanıma anlatmak dertlerin en büyüğü...

— Hangi kirli işin içindeydin yine?

— Ne kirli işi hanım? Cağaloğlundan aşağı inerken bir kalabalık gördüm...

— Takıldın arkalarına...

— Nereden biliyorsun?

— Ben bilmez miyim malımı?

— Tastamam öyle oldu... **Sonra** bizi Sirkeci'nin orada yakaladılar ve götürdüler merkeze...

Ve başlardı ardından bağırip çağırma-ğa :

— Biz burada kocamızı bekleyelim, çocuklar baba diye yollara baksın dursun, bizim sersem toplum polisleriyle hırsız polis oynasın...

— **Öz** hanım söz, bir daha katılmaya-cağım kalabalığın arasına...

Ama, evde verdiğim sözü, ilk kalabalığı gördüğüm anda unutuyordum... Geçen gün de öyle oldu. Sokağa çıktım, parkı geçtim. Baktım ötede bir kalabalık, koştum gittim karıştım arasına... Hem şöyle karşıdan bak-sam iyi ya, yooo illâ en ön sırayadek soku-lacağım. O gün de öylece sokuldum en ön sıraya...

Bir adam, ortaya bir sandık koymuş, üzerinde bir yığın şişe, leke çıkarıyor.. Ben daha o gün giymişim açık renk elbisemi. Karım tembihi tembihin üstüne yapmış:

— Üzerinde leke görmeyeceğim, diye..

Ve ben de söz vermişim:

— Katiyyen karıcığım, diye.

Nasıl oldu bilinmez, leke ilâcı satan adam, benim ceketin ucunu yakalayiverdi, elindeki o kapkara boyayı sürmeğe başladı.

— Yahu aman, demeye kalmadı, adam lekeyi öyle bir yaydı ki, benim ceketin sol tarafı, göğüs cebinden tâ ucuna dek kapka-ra olmuştu.

— Bakın bakın, diyordu adam, şimdi şu gördüğünüz soba isi...

— Neee? diye bağırmışım...

Adam duymadı bile beni:

— İşte şu elimizdeki harika ilâç birkaç saniye içinde bu lekeyi çıkaracak, en keskin gözle bile lekenin olduğu yeri bulamayacaklar.

Ve başladı sürmeğe elindeki suyu.. Sür Allah sür... Belki on dakika, benim ceketin ucu adamın elinde, sürüyor ha sürüyor. Adam sürdükçe, göbük atıyormuşum gibi bir o yana, bir bu yana dönüp duruyorum. Arada adam da yardım ediyor bu dönmele-

— Bakın efendi ağabey'ler, bakın sayın hanım ablalar, hiçbir leke izi kaldı mı?

Gerçekten leke izi falan kalmamıştı..

Sırtmağa başladım...

— Yaa, dedi adam, gördün mü bak nasıl çıkardı, al bakalım bir şişe de sen. İki buçuk lira... Haydi beyâbiler, haydi bayanlar hediyesi yalnız iki buçuk lira, ferris en son icadı...

Adamın elinden yakamı kurtarır kurtarmaz. söyle bir güneşe çevirip ceketimin ucuna baktım. Sanki ceketin o tarafı ayrı bir kumaştan yapılmış gibi koyu renkti. Şimdi bu hâlde eve gidersem, karım dünyayı yıkardı başıma... Onun için parkın içine girdim, oturdum bir kanepeye ve başladım o leke ilâcından sürmeğe... O sırada biri yaklaştı yanıma:

— Ne o arkadaş? dedi.

— Hiç, dedim, leke çıkarıyorum.

— Aman benim şuracıkta da...

Ceketinin kolunu uzattı. Eh artık, bir adamdan öğrendik ya, başladık ilâcı sürmeğe... Gerçekten adamın kolundaki leke çıktı. Çıktı ama, üzerindeki kumaş da eriyip gitti. Kendi ceketime baktım, ulan aman, kizimkinin astarı yer yer gözüküyordu... Daha fazla durmadım orada, hemen uzaklaştım... Ama sekiz on adım sonra yetişti adam, öyle bir yumruk oturttu ki iki kaşımın arasına, nerden geldiğimi bilemedim...

Mosmor alnımla yürümeğe başladım.. Çok geçmedi gözlerim tekrar bir kalabalığa takıldı... Eh durdurabilirseniz durdurun beni... Yaklaştım kalabalığa, en ön sıraya geçtim. Orada da bir adam, yerde bir sandık, üzerinde bir yığın jilet... Eline bir ip almış, jileti şöyle tutmuş, ipe bir üfürüyor, ip gidip jilete çarpıyor ve hemen ikiye bölünüyor...

Adam :

— Eeveet beyler, belki bu bir sihirbazlıktır, belki bir elçabukluğudur. Alacağınız jiletin tıraşını da görmek isterseniz, bu sizin en tabii hakkınızdır, dedi ve yüzüme birşeyler sürmeğe başladı.

— İşte size sakallı bir surat, diye beni gösterip sordu:

— Kaç gündür tıraş olmuyorsun?

— Üç...

— Tamam, bakın arkadaşlar, üç günlük sakalı, elimizdeki fennin son icadı jilet nasıl tıraş edecek?.

Adam, sürdüğü o macun gibi şeyle yüzümü bir güzel ovduktan sonra, oradan bir jilet alarak makinaya geçirdi, başladı suratıma sürmeğe. Aman Allah, suratımda yürüyen sanki jilet değil, pulluk...

— İki, diyorum, adam suratıma ters ters bakıyor:

— Vık, diyorum, bir eliyle tuttuğu boynumu sıkmağa başlıyor.

Ve arada bana da güler yüzle soruyor:

— Sinek gibi değil mi arkadaş, sinek gibi?...

Ne yapayım, başımı sallıyorum...

— Hiçbir acıma falan duyuyor musun?

Daha ben ağzımı açmadan; o:

— Hiç duyar mı baylar bayanlar, hiç duyar mı, çünkü beyefendi fennin son icadıyla traş oluyor...

Tekrar bana dönüyor:

— Nasıl, bununla traş olmak zevk değil mi?...

Gözlerimden şapır şapır yaşlar akıyor. Vallahi kuru kuru traş olsam, bundan daha az acı çekerim...

Tıraş bittiğinde yüzüm alev alev yanıyordu.

— Al bakalım, dedi, bir paket de sana Ver bakalım iki buçuk lira.. Havdi beyler, hediyesi iki buçuk lira...

Adamın parasını verir vermez oradan uzaklaştım ama, yüzüm nasıl yanıyor, sanki buhar kazanının içinde. Alnındaki morluk da koskocaman olmuş... Yüzümü bir çeşmenin altına tuttum, hoşuna!... Mevsim

yaz olsa, birinden biraz buz isteyip koyacağım....

Ama ah şu merak... Biraz ilerledim, baktım bir kalabalık...

— Yok dedim, yok, bu kez gitmeyeceğim...

Ağzım böyle diyor ama, ayaklarım boyunca kalabalıktan tarafa gidiyor.. Biraz sonra kendimi yine en ön sırada buldum.

— Haydi beyler, var mı dişi çürük olan?

Bizim surat pancar gibi kırmızı, alın dersenez mosmor şiş... Adam iki eliyle kavrayıverdiği gibi:

— Vah vaaaah, ne acı çekiyor dişinden, ne acı... dedi...

Daha ben:

— Yahu dur kardeşim, dişimden mişimden şikâyetim yok, benim, demeğe kalmadı, kovan gibi açtı ağzımı...

Tekrar:

— Vah vah vaah, dedi..

Ve kalabalığa döndü:

— İşte arkadaşlar tam iki tane diş ikisi yanyana, üstelik ikisi de çürük... Yok arkadaşlar yok, dişçiye para yok, iğne yok, uyuşturucu yok, birini çektik, öteki için yarın gel yok, ağrı yok, sancı yok, kanama yok. Fennin son icadı diş çekme ilâcı burada..

Adamın bir eli ağzımın içinde olmasa konuşacağım ama, bir türlü çıkarmıyor ki... Öteki eliyle pamuğun üzerine şişeden biraz sarı su döktü, getirdi pamuğu ağzımın içinde sol taraftaki dişlerin üzerine sürmeğe başladı...

— Eeveet beyler, dedi, bekleme de yok. Şimdi bir dakika sonra diş kendi kendine çıkacak...

Bu arada bana soruyor:

— Ağrı var mı?

Ne yapayım, sallıyorum başımı!

— Yok!...

— Sancı?

— İıh...

— Tamamam geldi bile dişin bir...

Adamın avcunda gerçekten dişimin biri vardı. Hem de en kıymetli azı dişim. Onu sandalyenin üzerine bıraktıktan sonra:

— İşte ikincisi, dedi...

Tuttu bir diş daha çıkardı..

— Tamam işte arkadaşlar, dişler kendi kendine geldiler...

Şöyle çenemi bir oynattım, ağzımın içinde bir diş daha vardı. Elimi soktum çıkardım...

Adam:

— Vay vay vay, harika ilâç kardeşler, hârika, ilerde çürüyecek olan dişi bile bulup yerinden söküyor... dedi.

Biz üç dişimizle, bir de ikibuçukluğu feda ettikten sonra tekrar tuttuk yolu. Artık kafam sanki bende değildi. Yumruk aşırı traş acısı, diş sancısı... Yine de ilk gördüğüm kalabalığa daldım...

Bu adam da, sandığın üzerine birtakım kök parçaları koymuş, bangır bangır bağıriyordu:

— Haydi beyler, kimde basur var, kimde var basuuur!..

Yakamdan yapışmasın mı:

— Sende var mı basur? diye...

Ulan aman, ele güne rezil olmak işten değil...

— Var var sende basur...

— Hey Allahım, yok yahu...

Adamın bir eli yakamda, bir eli millete nutuk çekiyor :

— Kullanması pek kolay bey biraderler... Şu kökten biraz alacağız... Kökü aldıktan sonra, biraz yumuşaması için üzerine azıcık sabun süreceğiz...

Ulan aman, vallahi billahi rezil olacağız el âlemin önünde...

— Yahu bıraksana kolumu!...

— Kardeşim derdine çare bulacağız.

Evet arkadaşlar, kökü birazcık sabunladıktan sonra.

Adama bir kafa atıp, kalabalığı yarıp çıktığımı ancak hatırlıyorum... Uçmuşum sanki sokaklardan....

LUNAPARK ARABASI

Adam, traktör römorkunun bir arkasına kara taş koymuş, bir önüne yoldan tarafa bir iki taş bırakmış, tüm emniyeti böylece sağladığına inandıktan sonra, bırakmış gitmiş. Hadi bıraktığı şey, şöyle düz bir yolda olsa, neyse, tastamam virajın içinde, üstelik römorkun yarısı bankette bile değil. Hava da tam karar-mak üzere. Farların en zayıf gösterdiği zaman. Ve ben gittim gittim, bu römorka bindirdim. Bindirdikten sonra da kendi kendime,

«Çok şükür ki viraja girerken arabayı yavaşlatmıştım» diye sevindim. Yoksa, sağlam kelleyi elde görecektik. Arabanın içinde oğlumla ben varız. İndik araçadan, orasını burasını yokladık. Radyatör ve ön takımlar hak getire, zaten çarpma olur olmaz arabanın motörü duruverdi. Siz olsanız ne yaparsınız, arabanızın yarısını bankete çıkarır, önüne arkasına reflektörleri koyar, park lâmbalarını da yakarsınız değil mi? Biz de öyle yaptık ve trafik kurallarına uymanın rahatlığı içerisinde oğlum ön tarafına uzandı yattı arabanın, ben arka tarafına. Sabah olmadan hiçbir şey yapamayacağımıza göre, en iyisi kafayı vurup yatmaktı. Hem bu arada belki traktör taşı-

yticısının sahibi de gelir, onunla konuşur, trafik emniyeti almadan taşıyıcıyı oraya bıraktığı için, adamdan zarar ziyanımızı alabilirdik...

Nah, gözle!...

Şöyle uykuya daldım dalmadım, öyle bir cayırtı koptu ki arkamda. Oğlan, vites koluyla dansedip ikiye katlandı, ben ön koltukların üstüne yuvarlandım.

— Baba, dedi oğlum, ne oldu?

— Bilmem ki oğlum, galiba zelzele, dedim.

Şöyle kendime gelip doğrulunca bir baktım ki, bizim arka camdan, iki kuvvetli far ışığı arabanın içini gündüz gibi yapmış. Kapıya el attım, çıkabilirsen çık, öyle bir kilitlenmiş ki her iki kapı da, Zaloğlu Rüstem gelse açamaz... Şöyle bir geriye baktım, biz arabanın kapısını açmağa uğraşırken, far ışıkları gittikçe bizden uzaklaştı, sonra bir sol yaparak gazladı gitti.

— Baba be, dedi oğlum, adam geldi bize arkadan vurdu, bir de çekip gidiyor.

— Aman oğlum, dedim, varsın gitsin, biz şuradan canımızı kurtaralım.

Oğlanın elinde pense, benim elimde tornavida, alnımızda kocaman kocaman ecel terleri dayan dayanabildiğin kadar, ama mümkünü var mı kapıyı açmanın. Oysa bizim hain kapı başka zaman kendi kendine açılır da, millet düşmesin diye kolundan zor yakalardım. Ama şimdi???

Ardımızda bir far ışığı gözükmeye görsün, oğlan bir bağıriş bağıırıyordu:

— Baba geldi, diye.

Far ışığı geçinceye dek sandalyeye çıkmış idam hükümlüleri gibi titriyorduk, ışık geçince de, «Oh çok şükür bu kez de kurtulduk» diyorduk.

Sonunda oğlum, tekmeleye tekmeleye kapının birini açmağı başardı, camımızı dar arttık dışarıya. Oğlum ön tarafa koştu, bir ucu kırılmış reflektörü buldu, koydu yerine, ben arka tarafa koştum, şarampola uçmuş olan reflektörü buldum koydum yerine. Sonra, yangından mal kaçırur gibi battaniyeyi alarak şarampolun bitişiğindeki tarlaya geçtik. Serdik battaniyenin yarısını altımıza, yarısını da üstümüze aldık. O heyecan, o korku, arasında yattığım yerden sıçrarken tam dalıyordum ki yine bir cayırtıdır koptu.

— Oğlum kalk, yine çarptılar, diye bağırmışım.

Oğlan şaşkınlıkla:

— Öldük mü babaa? diye bağırdı.

— Yok oğlum biz tarladayız, yoldaki arabamıza çarptılar.

Kamyonun biri bindirmişti bizim arabaya. Biz yanına vardığımızda, adam geri vitesine takmış, geri geri çıkıyordu. Bizi far ışıklarının içinde görünce, kapısını açtı, çıktı dışarıya:

— Geçmiş, olsun, dedi.

— Sağol, dedim. Sonra ekledim: Reflektörünü koymuştuk, farları da açık bırakmıştık, görmediniz mi?

— Aman be kardeşim, dedi, şimdi boş-

ver reflektörü, boşver park lâmbalarını, ya içinde oluverseydiniz kardeşim, ya içinde oluverseydiniz?

— Yahu kardeşim, biz tarlanın içindeydik.

— Yaa, ben çarpınca mı fırladınız oraya?

— Hayır, dedim, battaniyemizi almış orada uyuyorduk.

Adam maşallah bu işlerin profesörü olmuş:

— Siz tuttunuz römorka çarptınız, ben de size çarptım ha? dedi.

— Yo, dedim, senden önce biri daha gelip çarptı.

— Ne eşekler vardır dünyada, dedi. Amma siz şükredin ki içinde değildiniz.

Ve adam gazladı gitti. Bizim arabanın ardına baktım, kat kat olmuştu. Üstelik son çarpmayla burnu tekrar gitmiş traktör taşıyıcının altına girmişti. Oğlan benim yüzüme baktı, ben oğlanın yüzüne:

— Baba, dedi, keşki numarasını alsaydık.

— A oğlum hangisinin numarasını alacaksın?.

— Ama baba, biz tastamam trafik kurallarına uyararak koyduk arabamızı oraya?.

— Sen istediğin kadar uy oğlum, başkaları uymadıktan sonra.

Geçtik yine tarlaya, girdik yine battaniyenin altına. Öyle berbat bir durumdayım, öyle heyecanla atıyor ki yüreğim, şöyle yarım saat bir kestirebilsem kendime gelece-

ğim ama, her araba farında, her araba gü-
rültüsünde zıplayıveriyordum. Derken birin-
de yine iyiden iyiye zıpladım.

— Oğlum kalk, dedim.

— Yine mi çarptılar baba, diye fırladı
oğlum yerinden.

— Ulan lunapark arabalarına çevirdiler
be.

O heyecanla, tarladaki bir keseğe çar-
pıp yere yuvarlandım. Oğlan beni kaldırır-
ken:

— Baba, dedi, bir tane değil ha, iki ta-
ne birden çarpmış.

— Anlamadım?

— Baksana bizim arabanın arkasında
bir kamyon, onun ardında bir otobüs var,
şoförler kavga ediyorlar.

— Hiş, dedim oğluma, tam siper.

İki şoför kuvvetleri tükeninceye dek
kavga ettikten sonra, taze kuvvetle muavin-
ler giriştiler bu kez birbirlerine. Sonra mua-
vinleri şoförler ayırdı. Oracıkta, gecenin ya-
rısında bir zarar ziyan hesabı yaptılar, bi-
rininki bin iki yüz lira tuttu, ötekininki bin
lira, kamyon şoförü otobüs şoförüne iki yüz
lira verdi, sonra gitti kamyon şoförü benim
arabanın dört yanına dört tekme indirdi, o
da geri vitesine taktı ve gazladı.

— Yahu baba niye çıkmadık?

— A oğlum sen deli misin? Herifler
dünyanın dayağını attılar birbirlerine, son-
ra el sıkışıp gittiler, hiç delilerin içine varılır
mı?

— Ya bizim araba?

— Gel bakalım!...

Arabanın arkası, yarısına dek içine göçmüştü, burnu yine traktör taşıyıcısının altına girmişti.

— Baba, dedi oğlum, hiç boşuna zahmet edip çıkarmayalım, nasıl olsa biz çıkarıyoruz, onlar getirip römorkun içine taşıyorlar.

İkimiz iki yandan arabanın arka tarafına koyduğumuz reflektörü bulup, bu kez daha uzağa koyduktan sonra tekrar tarlanın içine daldık. Artık uyku ne arar, bahse girmeğe başladık oturduğumuz yerden. Virajın yanından bir ışık belirince:

— Bak, diyordu oğlum, gör bak baba bu çarpacak.

Ben:

— Yo, diyordum, çarpmayacak.

Çarpacak, çarpmayacak, güüüm...

Gece nin karanlığında çarpan araba ne cins bir araba, onu bile bilmiyorduk. Yalnız çarpan araba, geri vitesine takınca, baba oğul kalkıp arabamızın yanına gidiyorduk...

— Baba, sağolsunlar, eze eze ön kapya dek gelmişler.

— Aman oğlum, reflektörü bul, yerine koy...

Anlamam ki bu reflektör, bu park lâmbalarını yakmak niye konmuştur trafik kurallarının içine. Galiba gelen geçen çarpsın geçsin diye.

Yine battaniyenin üzerindeyiz, gözümüz ışıkta, kulağımız sesté... Bir gümbürtü çaha... Ulan aman, niye durmadı araba ki?

Koştuk yine arabamızın yanına. Oğlan ben-
den önce vardı:

— Babaa, dedi, sen sağol arabanın sol
yanını koparıp almış götürmüş.

— Eh, önce bir güzel ezdi büzdüler, şim-
di de parça parça koparıyorlar, hadi oğlum
koy reflektörü gel tarlaya...

Sabaha dek birkaç cayırtı daha koptu.
Artık iyice akortlandığımızdan, ne ben, ne
de oğlum aldırmıyorduk. Yalnız, her cayırtı-
dan sonra, hacıyatmaz gibi ne kırılan parça-
lanan reflektörü buluyor, ne arabanın geri-
sine koyuyorduk.

Gün ışıdı, şöyle kalkalım bakalım ara-
bamızın durumuna dedik... Araba değil de-
mir yığınıydı mübarek. Gelen araba, gelen
otobüs arabamızın biraz ötesinde duruyor,
hürya millet iniyordu aşağıya.

— Vah vah, diyordu her gelen, bunun
içinden hiç kimse sağ çıkmamıştır.

— Ne diyorsun sen arkadaş, diyordu baş-
ka biri, belki de içindekileri parça parça çı-
karmışlardır.

— Zavallı adamcağızın traktör römorku-
nu da mahvetmişler.

— Yahu ben gördüm amma böylesini
hiç görmedim, her yanı patlamış bu araba-
nın yahu!...

— İyi amma beyler, bu arabanın sol
yanı nerede?

— Bakın bakın, şu tarladaki battaniye-
yi görüyor musunuz, ölüleri onun altına
sündürmüşler.

Son sözleri de şu oluyordu:

— İnek gibi araba sürerlerse böyle olur işte! Bunu süren mutlaka ineğin tekiymiş, **ulan hiç girilir mi römorkun altına?**

Ulan inekler biz mi girdik, adamlar tıka tıka soktular arabayı yarı beline dek içine... Amma diyemezsin ki böyle, çünkü sen çoktan ölmüş, parça parça olmuştun.

KOSTANTİN'İN ŞEY ETTİĞİ TAŞ

Boğazınızdan kesip üç beş kuruş biriktirerek bir arsa alırsanız, ardından o arsayı şöyle küçük bir ev kondurayım diye çabalarsanız, kapkara saçlarınızın apak olduğunu, çoluk çocuğunsa vitaminsizlikten birer kocam adayı kesildiklerini çok geçmeden görürsünüz... Hele yapım sırasında onu bunu taşırken hamallığı öğreniverirsiniz, bu da cabası!...

İşte bizim ev yapılırken, sıra tuvaletine gelince, tuvalet taşına da sıra gelmiş oldu... Sağolsun dükkân sahibi, biraz ip verdi bana oradan, bir güzel sırtladım tuvalet taşını sırtıma evin yolunu tuttum... Gerçi insan hamallığı öğreniyor dedim ama, bu iş galiba çocukluktan başlıyor; yüz metre ya gittim ya gitmedim, taşın delik yeri tam belkemiğimin ortasına yerleşti, her adımda bel kemiğimi kazımağa başladı... Meret, patates yükü falan değil ki, yorulduğun anda sırtından hop diye bırakasın bıraktığın anda kırılır gider, onun için birini beklemek, indirmeleri için rica etmek zorundasın... Sırtım, duvara dayalı, gelen geçen insanları gözetiyorum... Böyle yardım işlerinde de çok dikkatli olmak gerek, bakarsın adam:

— Ulan içine bilmem ne edeceğim şeyi

bana mı indirtiyorsun, der, işin içinden çıkar...

Öyle bir adamı gözüme kestirdikten sonra:

— Kardeşim, acaba şunu indirmeme yardım eder misiniz? dedim.

— Haa, pekiyi, dedi...

İndirirken bir taraftan da akıl vermeyi unutmadı:

— Bunu bir arabaya falan atsaydınız?

Bilmez ki şimdi benim gözümde on liranın, yirmi liranın ne çok kıymetli olduğunu...

— Bit pazarından falan mı aldınız?

— Yoo, dedim, n'ye sordunuz?

— Yan tarafı biraz kırık da...

— Haa ucuz olsun diye, adam on lira eksigine verdi bunu...

Tuvalet taşını yere koyduk. Adam, taş kendi evine gidiyormuş gibi bir güzel incelemeğe başladı. O yanına baktı, bu yanına baktı:

— Küçük bu, küçük! dedi.

— Küçük mü?

Adam bir sıçrayışta taşın üzerine oturuverdi...

— Baksana, dedi, insanın nerdeyse bacakları birbirine sürtecek... Amma suç sizde değil kardeşim, donun bile standardını bakanlık ilân eder de tuvalet taşlarının standardını ilân etmez.. Bizim kira evinde şimdi bir tane var, ayak koyacak yerleri öyle uzak ki birbirinden, insan nasıl oturacağını bilemiyor.. İnan olsun musluğu tutmadan kim

se oturamıyor tuvalete... Amma bu da çok dar canım... Baksanıza...

— Eh galiba, dedi...

Adamın inadı inat, iniverdi taşın üzerinden, bu kez beni oturttu:

— Eh galiba değil, bak otur otur...

Hay Allah nereden dedim, kardëşim u-
cundan tutar mısınız, diye... Gelen geçen kal-
dırımın üzerine konmuş tuvalet taşının üye-
rinde beni tünemiş görünce, durup durup ba-
kıyorlar... Şişman tombalak adam, tepem-
den bastırmış:

— Çök çök, iyice çök, diyor...

Sekiz on kişi birikmişler başımıza, ba-
kıp duruyorlar... Adam:

— Haydi yap bakalım şimdi nasıl ya-
parsın? diyor...

Çattık deliye vallahi.. Şu kafamdan eli-
ni bir çekse, hemen fırlayacağım yerimden,
ama öyle bastırıyor ki.. Bir taraftan mille-
tin gözünün içine bakıyor, bir taraftan da
bana:

— Hadi hadi yap da görelim, diyor...

Delikanlının biri:

— Burada mı yapacak? diyor...

Adam iş edinmiş kendine, nutuk çeker
gibi:

— Dar diyorum inanmıyor... Bakın dar
mı değil mi? diyor.

Tekrar benim başımı bastırıyor:

— Yayıl yayıl, diyor...

O sırada bir çocuk sesi:

— Anne annecim, diye zırlamağa başlamaz mı? Kadın:

— Sus körolası, diyor. Çocuk,

— Yapacam da yapacam, diyor...

Senunda kadın, tepemden bastıran adama:

— Amcası, dedi, çok sıkıştı, öyle pis alışkanlığı var ki, ne lâzımlığa yapar, ne de başka bir yere, illâ tuvalet olacak, şimdi ben rayı da tuvalete benzetmiş, ne olur küçük çişini yapıversin.

Şişman tombalak adam, bunu fırsat bildi, taş kendi malıymış gibi, çocuğu bir tuştta oturtuverdi üstüne... Aman zaman demeye kalmadan velet bizden önce bir güzel rahatladı... Adam:

— Baksana, diyor yine bana başımı eze eze, ancak çocuğa göre, o bile rahat edemiyor...

Soruyor da bir taraftan:

— Nasıl çocuğum rahat mı? diye...

Kalabalık gittikçe artıyor... Bir yanda kahkahalar, bir yanda da:

— Bir belediye zabıta memuru yok mu yahu, şu İstanbul'un sahibi yok mu yahu? diyen diyene... Artık sokaklara helâ taşı koyup öyle yapıyorlar...

Başka biri:

— Ne gözü açıklar türedi memlekette, parayla yaptırtıyor... diyor.

Kalabalığın dışında kalıp, ortadaki şeyi görmeyenler de savuruyorlar kendi kendilerine bir şeyler:

— Yakalamışlar enayiye, diyorlar...

O sırada yaşlı bir pinpon kalabalığı yır-
tarak yanıma, daha doğrusu tuvalet taşının
yanına yaklaştı. Bir arkeolog titizliğiyle taşın
orasını burasını inceledikten sonra, bana :

— Niçin bunun şurası kırık? diye sordu.

— Şey, dedim, on lira ucuza aldım da
ondan...

Alaylı sırttı:

— Haaa öyle mi? Pekiyi şu beton izleri?

— Sökülmüş, ama benim işime yarar.
Sökülmüş ama, hiç kullanılmadan sököl-
müş...

— Demek sökülmüş ha??

— Pekiyi ya şu çinilere ne buyrulur?

Hoppalaa...

— Ne çinisi amca?

— Baksana, renk renk...

— Ama beyamca bu fayans tuvalet ta-
şı değil ki, öteki taşlardan, rengi öyle denk
gelmiş...

İhtiyar bayağı horozlanmağa başladı:

— Sen bunu nereden söktün?

— Yahu satın aldım beyamca...

İhtiyar, kalabalığa döndü:

— Zaten bu memleketin tarihi eşyaları
böyle kaçırılıyor... Kapalıçarşıya götürüyor-
dun değil mi? diye bağırdı.

İhtiyarın bu konuşmaları karşısında bi-
zim tuvalet taşıyla daha çok ilgilenmeğe
başladılar. Bilen bilmeyen konuşuyor, ama
en çok ihtiyar konuşuyordu:

— Belki de Bizanslılardan kalmadır...

— Yoooo, diyor başka biri, Osmanlı pa-
dişahlarından kalma...

İhtiyar kükrüyor:

— Ulan kimbilir hangi padişahın üstüne tünediği kıymetli taşı kaçırıyorsun ha... Arkadaşlar, bu taş yabancı memlekette olsa, müzenin en mutena yerine konarak, efendime söyleyim, halka teşhir edilerek, efendime söyleyim altına falanca tarihi kişinin kullandığı denilerek, efendime söyleyim...

Sıkılmağa başladım, ihtiyarı şöyle azıcık tuttum:

— Çekil de gidelim beyamca!

Adam bir şirretleşsin:

— Ulan sen memleketin malını göz göre göre nasıl kaçırırsın!..

Hay tuvalet taşına da, yüklenene de, indirene de...

O kadar kalabalık olur da polis gelmez mi, hem de ikisi birden geldiler... Belli ki işi karakol çözümleyecekti... İki polis taşı sırtıma yüklediler, biri ardımda, biri önümde, yaşlı adam en önde, bir yığın insan ardımda, karakolun yolunu tuttuk... Artık görenler, neler söylemiyorlardı:

— E vallahi tuvalet taşı çalındığını da yeni duyduk...

— Kardeşim, ne azılı hırsızmış ki, hiç gürültü çıkarmadan taşı yerinden sökmüş, sırtlamış, götürürken polis yakalamış.

— Ulan kaç para eder ki beee?. İnsanın çaldığına değer mi?

Komiser karakolda bir taşa baktı, bir suratıma, bir taşa baktı, bir suratıma?

— Tarihi kalıntı mı bu? diye sordu...

— Yok efendim, dedim, aldığım dükkân belli, gidip sorabilirsiniz...

İhtiyar adam:

— Hayır hayır, diyordu, mutlaka müzeden birini çağırıp bunu incelettirmelisiniz...

İfademiz alındı... Tutanaklar tutuldu ve beni saldılar. Taş orada kaldı...

Çok gittim geldim karakola, taşımı almak için, ama her gittiğimde de, taş koyduğum yerde öylece duruyordu. Komiser:

— Yazdık kardeşim, gelip incelemeler, diyordu...

Gide gele usandığım için, taşı oracıkta bıraktım, bir daha da uğramadım. Ama evin her işi bitip de sıra tuvalet taşına gelince, tekrar karakolun yolunu tuttum... Komiserre, taşımı sordum:

— Ne taşı? dedi, benim hiç haberim yok, bu karakola geleli daha bir haftam dolmadı...

Çıktım komiserin odasından... O anda karakolun tuvaleti çarptı gözüme. İçeriye girince tanıdım taşımı... Bizim taş, tarihi taş, karakolun tuvalet taşı olmuştu...

HEYECANLANMAK YASAKTIR

Ne zamandır sol omzumun üzerinde bir ağrı, kalbimde de sıkışmalar hissediyordum. İhmalkâr bir insan olduğum için, ha bugün ha yarın diyerek, bir türlü doktora gitmiyordum. Bir ay önce, bir gece çektiğim sıkıntılarının sonunda gitmeğe karar verdim.

Doktor, kalbimi dinleyip, elektromu aldıktan sonra:

— Eeveet, diye söze başladı. Fazla önemli bir şey yok ama, bir kalb hastalığı başlangıcı olabilir. Onun için size heyecanlanmayı katiyetle yasak ediyorum. Bundan böyle hiç mi hiç heyecanlanmayacaksınız, eviniz yansa caketinizi alıp sokağa çıkacak, katıla katıla güleceksiniz...

— Olur, dedim.

-- Bakın tekrar ediyorum katiyetle heyecanlanma yok...

— Yok doktor bey...

Verdim doktorun vizitesini çıktım dışarıya... Çalıştığım yere gelince, ilk iş Hayri bey sordu:

— Ne imiş?

— Şey canım, kalbmiş... Hani şuramdaki ağrı, bir de şuramdaki sıkışma...

— Yuh yahu, aynı bendeki gibi... Sen hiç aldırma azizim, ben yıllardır çekerim, evhamlanıp mevhamlanma...

Oysa ki ben bugüne değin Hayri beyin kalbinden şikâyet ettiğini duymamıştım...

Onun ardından odama Selâmi bey geldi:

— Hayrola, dedi, ne imiş?

— Hiç canım, kalb hastalığı başlangıcı olabilirniş... Onun için doktor on beş gün dinlenmemi söyledi...

— Yaa öyle mi, söyle bakalım, neler hissediyorsun?

— Şuramda bir ağrı, sonra şuramda bir sıkışma...

Güldü Selâmi bey:

— Yahu aynı bendeki gibi... Sana bir şey diyeyim mi azizim, sakın evhamlanma-
yasın, benim tam sekiz yıldır oram ağrır,
buram sıkışır...

Birkaç dakika içerisinde kalb hastası sayısı üç olmuştu... Ardından izin işini söylemek için şefin odasına girdim.

— Evet neymiş? dedi.

— Şey, dedim, kalb hastalığı başlangıcı olabilirmiş. Doktor hiç mi hiç heyecanlanmamamı söyledi...

— Yahu senin şuran ağrıyor, şuran da sıkışmıyor muydu?

— Evet...

— Ühüüü bende on yıldır o dert var...
Yok yok sakın aldırma azizim. Gerçi dinlen, istirahat et ama, evhamlanma sakın...
Aynısı bende de olur...

«Ulan madem hepinizde olur, hiçbiriniz gitmezsiniz doktora, içinizde ben miyim muhallebi çocuğu?»

Ama denmez ki böyle...

Heyecanlanmamak için eve yaya gitmeyi tercih ettim. Öyle ya doktor, «Hiç heyecanlanmayacaksın» demişti. Şimdi bindiğim dolmuş şoförünün cambazlığı uğruna kimbilir nasıl heyecanlanacaktım? Başladım yaya yürümeğe. Hattâ heyecanlanmayayım diye her zaman rüzgâr gibi geçtiğim geçitlerden, polis ve trafik lâmbalarının işaretleriyle geçtim. Yolda bizim bakkala uğradım:

— Hayrola erken erken? dedi.

— Hiç, dedim, doktora gittim de...

— Doktor mu, hayrola ne dedi?

— Kalb hastalığı başlangıcıymış...

— Kalb mi, söyle bakalım neler oluyor sende?

— Şuram sıkışıyor, şuram da ağrıyordu...

Sigaramı uzatırken güldü:

— Ühüüü, dedi, ben o derdi yirmi yıldır çekerim, sana bir şey diyeyim mi, hiç mi hiç evhamlanma...

«Ulan demek bizim bakkal da kalb hastasıymış da haberimiz yokmuş.»

Geldim eve, karım:

— Ne dedi doktor? dedi.

— Hiç, dedim, kalb hastalığı başlangıcıymış...

— Hah haaa! diye güldü... Kimbilir ben gitsem benim kalbim için neler diyecek? Seninki benimkinin yanında nur nimet... Bak, bak, Allahını seversen, bak, şimdi bile nasıl atıyor, duyuyor musun?

Tamam, bizim hanım da kalb hastasıymış da haberimiz yokmuş...

— Olur olur, dedim. Yalnız on beş gün dinlenme verdi, şunu da tenbih etti, hiç heyecanlanmayacaktım...

O günden sonra yataktan çıkmadım. Elimde aldığım hafif kitapları okuyor, onlarla yatağın içinde vakit geçiriyordum. Hattâ heyecanlanmayayım, trafik kazalarını, politikacı laflarını duymayayım diye, gazete bile okumuyordum. İlk dört gün iyi gitti ama, beşinci gün iyiden iyice rengim solmağa, güçten kuvvetten düşmeğe başladım... Karım da bunun farkındaydı.

— Aldırma canım, falan, diyordu ama, ara sıra kalbimi kontrol etmekten de geri durmuyordu... Bense, boyuna bir tulumba gibi çalışan kalbimi dinler olmuştum. Elim herhangi bir şeyden boş kalmağa görsün, hemen kalbimin üzerine götürüyor, onun çok yavaştan gelen taktak seslerini duymağa çalışıyordum. Ve bana öyle geliyordu ki, bu kalb, şayet bu tempoyla çalışacak olursa, mutlaka birkaç hafta içinde duruverecekti... Zaten bir takım belirtileri de başlamıştı. Örneğin, ayağa kalkınca başım dönüyor, kendimi yatağa zor atıyordum. Karımın pişirdiği o güzelim yemeklerden ancak birkaç kaşık alıyor, gerisini tepsinin üzerinde bırakıyordum.

Hayata karşı bir isteksizlik, hele çalışmaya karşı tam bir bezginlik uyanmıştı içimde... Tekrar ayağa kalkacağımı, tekrar arkadaşlarımla arasında o eski enerjikle çalışacağımı değil düşünmek, hayal bile edemiyordum. Karım, boyuna:

— Tekrar doktora gitsene, diyordu bana.

— Dur, diyordum, hele şu on beş günlük dinlenme bitsin, ondan sonra giderim..

Sonunda on beş günlük dinlenme bitti, tekrar doktora gittim. Doktor muayeneden sonra:

— Yaa, dedi, hastalık bayağı ilerlemiş, siz heyecanlanmışsınız galiba?

— Katiyen doktor bey, dedim. Yataktan bile çıkmadım....

— Size on beş gün daha istirahat veriyorum. Sakın, sakın heyecanlanmayın. Canım kendinizi serbest bırakın, aldırmayın dünyanın işine...

— Yok doktor bey aldırduğım yok...

Tekrar yatağıma döndüğümde, sanki doktora değil de buradan Güney Afrika'ya gitmiş kadar yorgun ve bitkindim. Ne doktorun ilâçları, ne dinlenme, hiçbirisi kâr etmiyor, durduğum yerde mum gibi eriyordum. Hele yatağa yattığımın otuzuncu gününde içi boş bir çuval gibiydim. Öyle ki artık kalbimi de dinlemez olmuş, kendimi kaderin eline bırakmıştım... Bakalım o kader ne zaman gelip kapımı çalacaktı?.

İşte ondan iki gün sonra bakkal Mustafendi ziyaretime geldi... Adam kapıdan girer girmez, sapsarı yüzümle karşılaşınca:

— Vah vah vah Cafer bey, sen ne olmuşsun yahu kardeşim? dedi.

İnleyerek:

— Sorma, dedim, galiba kandilin yağını tüketiyoruz....

— İlâçlar?

— Alıyorum....

— Doktorun öğütleri?

— Harfi harfine tatbik ediyorum, bugüne değin heyecanlanacak hiç bir şey yapmadım...

— Sonuç? diye sordu bakkal Mustafendi.

— Sonuç gördüğün gibi...

— Demek doktor hiç heyecanlanma dedi ha?

— Yaa yaa öyle dedi...

Adam filozof gibi bir müddet düşündükten sonra, bana:

— Haydi giyin, dedi, seni benim tanıdığım bir doktora götüreyim...

— Yoo, dedim, olmaz, zaten benim yerimden kalkacak hâlim yok ki...

Adamcağız, eşimin yardımıyla tuttu pantolonumu giydirdi, ceketimi giydirdi, karımın onca ısrarına rağmen ayakkabımın ipini bile kendisi bağladı. Karıma:

— Hakkını helâl et, dedikten sonra çıktım dışarıya...

Mustafendi koluma girmişti ama, yine de yere düşmekten, korkuyordum. Çünkü bacaklarım zangır zangır titriyordu... Köşeyi döndük, nasıl oldu bilmem kendimi yerde buluverdim... Düşerken o denli heyecanlanmıştım ki, belki kalbimin vuruşu dakikada yüz otuza çıkmıştı. Mustafendi, ayakkabımın altındaki muz kabuğunu aldıktan sonra:

— Namussuz muz kabuğuymuş, dedi.

Kimbilir hangi hayvan atmıştır buraya? Bir yerine bir şey olmadı ya?...

— Yoo yooo...

İnanır mısınız, yere iki seksen yuvarlanırken duyduğum heyecan bayağı can getirmişti kalbime... Bir anda bacaklarımdaki titremenin kaybolduğunu hissettim..

Mustafendi:

— Dur, dedi, şuradan şu dolmuşa bine-
lim...

Bindik dolmuş, ben şoförün yanında-
yım. Mustafendi benim yanımda.. Aman
Allah şoför değil, jet pilotu... Adam sürüyor
sürüyor arabayı, otobüse ha tosladık ha tos-
layacağız derken öyle bir fren oturtuyor ki,
hani birbirimize iyice yapışmasak camdan
dışarı fırlamamız işten değil... Sonra bir ba-
kılıyorsunuz, karşıdan dev gibi bir kamyon,
umurunda mı bizim şoförün, o sol elini dı-
şarı çıkarmış, sola döneceğim diye işaretini
vermiş ya, tamam kamyonu sıyrarak kelle-
lerimizi kıl payı kurtarıyoruz.. Sonra Dol-
mabahçe virajını öyle bir alış alıyor ki adam,
bir ara paldır küldür kaldırma çıkıp tekrar
yola iniyoruz... Ondan sonra pikaba bir plâk
koyayım derken tam ağaca toslayacağımız
anda direksiyonu bir kıvrış kıvrıyor, hoop
öteki yola... Sonra âni bir kıvrış daha, tek-
rar geldiğimiz yola... Bu arada kalbimi din-
liyorum, aman Allahım yüz otuz da değil,
yüz elli atıyor şu anda...

Arabadan inince, tatlı canımı arkada-
ki arabanın tamponundan korumak için,

Mustafendiyle elele tutup karşıdaki kaldırıma, yangından kaçır gibi kaçıyoruz...

Bu arada sordu Mustafendi:

— Nasılsın?

— Yahu bir şey söyleyeyim mi Mustafendi vallahi bayağı iyileştim yahu...

— Şimdi bak, dedi Mustafendi, karşıya geçeceğiz, fakat burada enayi gibi yarım saat vasıta beklemenin anlamı yok, ver sen elimi bana uçalım geçelim karşıya...

Bu taraftan bir tanker, öteki taraftan iki taksi birbirleriyle yarış ederek uça uça geliyorlar... Uzaktan da bir minibüs şoförü arabasına sarhoş dansları yaptırarak sökün etti.

— Haydi, dedi Mustafendi, uçalım...

Uçtuk uçmasına amma, tam yolun ortasına gelince, beri baştan dev gibi bir TIR kamyonu çıkmaz mı, bizi, ha ezdi ha ezecek... Freni kazık gibi oturtup, geriye çekilmek istedik amma, boşuna, o taraftan da bir motosiklet geliyor, sanki padişaha kelle götürüyor...

— Yürü yahu, dedi Mustafendi, İstanbul'lusun alışık olman gerekir...

Gözümü kapatıp koştuk karşı tarafa... Kalbimi yokladım kaldırıma sağ sâlim çıkar çıkmaz, bin maşallah nerde o sabahki kalb, nerde şimdiki, değirmen gibi işleyen kalb?

Yürümeğe başladık... Bir trafik polisinin bulunduğu kavşağa geldik. Mustafendi:

— Yürü, dedi bana.

— Ama polisin işareti?..

— Yahu sen İstanbul'lu değil misin?

— Ya yaa...

Attık yine kendimizi arabaların arasına. . .
Kornalar, polis düdüğü, fren sesleri, şoför küfürleri, çok şükür sağ salim geçtik karşıya...

— Nasıl? dedi Mustafendi.

— Çok şükür geçtik, dedim.

— Canım geçmesine tâbi geçeceğiz, sen kalbinden haber ver!

— Şeytan kulağına kurşun çok iyi...

— Gel şimdi kendimizi Sirkeci meydanına atalım...

— Anlamadım...

— Canım anlamayacak ne var bunda, meydanın ortasına atacacağız kendimizi.

— İyi ama doktor?

— Gideriz gideriz yürü...

Sirkeci meydanında, karşıdan karşıya geçme yarışına girmişiz gibi, Mustafendi beni iki kez bu tarafa, iki kez de öteki tarafa geçirdi...

İstasyonun önüne gelince soluk soluğaydım. Oradan bir gazete aldı:

— Al oku, dedi...

«Trafik kazası: Otuz iki kişi öldü, on sekiz kişi ağır yaralandı.»

Çevirdim: **«Milletvekilleri emekli olacaklar»** Sordu:

— Çevir sayfayı!..

— Nasıl kalbin?

— Eh, şey, çok iyi...

— Gel şimdi şuradan bir manav bulup fiyat etiketlerini seyredelim...

— Doktor?

— Gel canım gel...

Bulduk bir manav... Elma altı lira, aman Allah... Mandalina on lira, yandım Allah, ceviz on iki lira, bittim Allah...

— Nasıl kalbin?..

— Çok iyi çok...

— Haydi şimdi gidip bir de vurdulu kırıklı Türk filmi seyredelim...

— Doktor?

Mustafendi yüzüme muzip muzip bakarak:

— Ne doktoru yahu, doktor işte bunlar dedi... Azizim biz millet olarak heyecansız yaşayamayız, heyecansız yaşadık mı, tamamen işte senin gibi, günden güne mum gibi solar gideriz...

KADİFEDEN KESESİ

— Beyim ne bilirim ben, bi gün bi candırma çıkıp geldi:

«Bu kövün mıkdarı kim» dedi? İşte bak, ben de gayfede oturyom, dikildim candırmanın garşısına:

«Söyle gurban, benim» dedim. Candırma:

«Yarınki gün seni gaymaham beg isdiyor, mutlaka gidecekmışın» dedi. Arkasından da, «Gırdır balım sahana dört yımırta, garnım gurulduyo» dedi. Eve haber salıp, yımurtayı gırdırdım, candırmanın önüne goydum.

«Acep hemişerim beni gaymaham bey niye isder?» diye sordum.

«Bilmem, dedi. Şurda üç ay galdı tesgiireye, ben onu bilirim.»

«Bilmem, bizim köv köv olalı, gaymaham ne mıkdarını çağırmış, ne de azasını, içime bi gurt düşdü ki deme getsin. Acep gaymaham bey tavık horuz öletini habar aldı da, onun için mu baa gızışacak, yoğusam mekdebin yarısını ahırın birinde, yarısını da köv odasında chuttuğumdan mı gızışacak, sonam bizim tahta göprüyü sular aldı getdi, hükümata yalvar yakar olduk; bize göprü yapmazsan, bâri ormandan galas kesmemize izin ver diyerekten on imzalı istida gönderdik, ona mı gızışacak?.. Gızışacak ya gaymaham bey, kimbilir neye gızışacak...»

Allah b terinden g ruya, diyerekten dev-
risi sabah yola  ıkardım. G pr n n artıklarına
na tutuna tutuna garsı tarafa ge dim, ne olur
ne olmaz yanımda girmızı ibikli bir de horoz,
gasabanın yolunu dutdum... E Allah inandır-
sın, gasabaya yaklaşdık a dizlerimde bir zan-
girdama, dişlerimde bi zangirdama... Gendi
gendime:

«Ulan  allak Memet, dedim, nedir bu
sendeki hal, niye titrer ayağın  yle, niye vu-
rur dişlerin birbirine  yle, sonunda  l m yok.
var get hele gaymaham beyin yanına...» Bu-
nu demesi golay amma, gel de sen  enemnen
dizlerime l f annat...

Neyise, vardım  ıkdım gaymaham beyin
odasına. Gapıcısı:

«Ulan, dedi, he  horuznan girilir mi gay-
maham beyin odasına, ver o horuzu ben du-
tiyim, sen gir hele.»

Verdim horuzu gapıcısına, g z   ıkasıca
avrat, d ğme nedir bilmez ki,  n m  gavuş-
durup duta duta girdim gaymaham beyin oda-
sına. Bi temenna  aktım, gaymaham beyden
garsılık olarak, «Hu» aldım. «Kimsin sen?» de-
di.

«Ben, dedim, G zyaka'nın mıkdarı  allak
Mehmet.»

Gaymaham bey yine, bir, «Hu» dedikten
sonra:

«Haaa, dedi. Otur bakalım...»

İşde o zaman dizimin dirgirdemesi,  ene-
min zingirdemesi ge di. Sağolsun bana bi de
cara uzatdı,  akmağıynan da  ıt diyerekten
yakdı.

«Seni niye ıgırdımı biliyon mu?» dedi.

«Yok beyim» dedim.

«Türkiye galkınıyor» dedi.

«Sayanızda beyim» dedim.

«Evet bizim sayemizde amma, buna biraz da köylünün katkısı olması gerekmez mi?»

«Gerekir beyim.»

«İşte bunun için sizin köyden bir şey istiyoruz. Düşündük, taşındık sizin köy çok büyük, hem de merkezi durumda, onun için sizden bir tiyatro istiyoruz.»

«Tiyatura?»

«Evet tiyatro. Ne yapıp yapacaksınız, bu tiyatroyu kuracaksınız. Bu konuda devlet büyüklerimize, bir köyde halkın kendi kendine tiyatro kurmuş olduğunu göstereceğiz. Zaten büyüklerimiz de bu gibi çabaları alkışlıyorlar. Siz de alkış istemez misiniz?»

«İsteriz istemesine amma beyim.»

«Amması ne?»

«Yok şey beyim... Yani tiyatura dediniz de bizim kövün köprüsü?»

«Köprüsü mü? Şunun düşündüğü şeye bak. Siz tiyatroyu kurduktan sonra, büyüklerimiz bu tiyatroyu görmek isteyeceklerdir, o zaman oraya gelmek için köprü de yapacaklardır.»

«Beyim iyi amma bizim mekdep?»

«Okul mu? Şunun söylediği şeye, bak siz tiyatroyu kurun, gelsin büyüklerimiz, tiyatrosunu görsün, orada eğlensinler, ondan sonra siz onlardan okul isteyin, sıra isteyin, öğretmen isteyin.»

«Yok beyim sıraya gerek yok, bizim çagalar yere bağdaş gurup okuyorlar.»

«O zaman laboratuvar isteyin, işlikler isteyin... Sonra belki bu yüzden köyünüz çevre köyleri içinde kalkınmanın en üst noktasına erişecektir. Haydi daha fazla laf istemiyorum Memet efendi, bu tiyatro kurulacak, hazır olunca da bana haber verilecek.»

«Amma şey beyim... Köylü... Sonra?..»

«Ne köylüsü, ne sonrası? Neden böyledir bizim köylü bilmem ki? Kendisine kalkınma yollarını gösterirsin, o karşına geçer, hayır olmaz, ben kalkınmayacağım der. Sen biliyor musun bu tiyatro kurulduktan sonra köyünüze ne kadar para gireceğini? O gazeteciler, o gözlemciler, o meraklılar, dolup taşacaklar. Geceyi köyünüzde geçirecekler... Bu sizin için döviz işte... Köprüünüz yapılacak, okulunuz yapılacaktır, ve sizler bu yüzden Türkiye'nin çok tanınmış bir köyü olacaksınız. Daha fazla itiraz dinlemiyorum, size üç ay müsaade, üç ay sonra tiyatro hazır olacak.»

Çıktım dışarıya... Vay başıma gelen... O dalgınlıklan ben gırmızı ibikli horuzu bile unutmuşum... Aşçıda bi guru yedikten sonra, dutdum gene kövün yolunu. Ulan ben kövliye ne derim, nasıl bu işe razı ederim be... Zengin olacakmışık, onca büyük büyük adamlar geceyi bizim kövde geçireceklermiş, cebimize para girecekmiş, melmeketin çoh bi tanınan kövü olacakmış...

Vardım ki köve, dumanım burnumdan tüter... Daha kövün dışında garşılادılar beni azalar, komşular, arkadaşlar...

«Eee hele ağnat, gaymaham bey neye gı-zışdı?» dediler.

«Sormayın başımıza geleni?» dedim.

«Aboov, dedi Gıllı Yefik, lan yoğusanı mıkdar, geçen yıl bu yıla galsın dedikleri paŋa borçlarını mı isdediler?»

«Yoo yoo, o deel amma.»

«Eee ne ölese?» diye sordu azadan Çolak Gadri.

«Lan durun hele bi gendime geliyim lan.»

Vardık gayfeye... Ben gayfemi içiyom, gayfeyi içmek için her ağzımı açdığımda, tümü birden gonusacağımı zanniderek, «Hııı» demiyorlar mı, lâf boğazıma gelip gelip geri gediyo... Nahal söylesem ki, alışdıra alışdıra mı söylesem ki?

«Bakın azalar, arkadaşlar, dedim, şimdi yani hepimiz galkınmayı isterik deel mi?»

«Haa, dedi Yamık Mirtaza, sen dört kayı diyon, kövlünün galkınması gıyamete galdı, ondan mı guracaklarmış?»

«Yok bire herif, dur hele dinne. Şindi biliyonuz galkınırsak, cebimize çok para girecek... Sona büyük büyük adamlar kövümüze gelip, geceyi kövümüzde geçirecekler.»

«Lan, dedi, Ümmet dede, büyük yatıracak yer mi var, yatak mı var dürzü? Onumuz beşimiz tandır yorganının altında birbirimizi depmeliye depmeliye yatıyoruz...»

«Dur be Ümmet dede, yapacağız, onları da yapacağız,»

«Ötel mi?»

«Yoo ilkin tiyatūra yapacağız.»

«Neeeee, diye ayağa kalktı Ümmet dede, tiyatūra mı? Kim dedi bunu lan?»

«Gaymaham bey dedi.»

Ötekiler de hep bir ağızdan:

«Gaymaham bey mi?» dediler... «Ulan gaymaham bey bizim kövü bilmem ne mi sanmış? Bak hele sen şu işe... Pekî ne dedin gaymaham beye?»

«Ne diyebilirim ki, bu bir emirdir, tiyatıra yapılacak» dedi.

Tıs çıkmadı gayfeden... Belli ki millet daldı getdi... Hepiciği de aynı şeyi düşünüyorlar biliyom, namıs meselesidir... Amma nede sen ki bu bir emir...

«Gaymaham bey o zaman kövünüz eyice ünlenir, köprünüz de yapılır, mekdebiniz de» dedi.

«Heye, dedi Ferhat dayı, öle bi ünlenirik ki gomsu kövün içinden geçerken yüzümüzü gaparık.»

«Yaho, dedi Şeşbeş Bedri, bu büyük adamlar, niye bizim kövü seçmişler bu cenabet için? Başga yerde garı oynadamazlar mı sanı ki?»

«Lan, dedi, lan, Ümmet dede, duymadım mı siyha, geceyi burada geçireceklermiş. Gece burda niye galacaklar, oturak âlemine. Vay başımıza gelen. Lan mıkdar essahdan emir mi verdi gaymaham?»

«Vallaha billaha Ümmet dede. Gözüm çık-sın, öyle dedi. İtiraz istemem, bu iş olacaktı dedi. Çok para kazanacaksınız dedi.»

Hep bir ağızdan:

«Pezemeklik ettikten sona nerde ossa çol para gazanın bire herif» dediler.

O günden sona nedecen, başladık biz imceyenen tiyaturayı yapmıya... Bizini Dikburun

Osman'ın ahırını el birliğiyle onarttık, düzelttik, badanaladık... İçimizde tiyatrayı yalnız asgerde görmüş olanlar var... Onun için ara sıra onlar ahırın içine giriyorlar, sahnenin mahnenin yapılmasına yardım ediyorlardı... Hep birlikte çalışıyorduk amma, hepbirlikte de:

«Nedir lan bu başımıza gelenler» diyorduk. Hele ben, hele ben... Haydi tiyatrayı yaptık, Öksüz Omar'ın evini de ötel diye kullandık, ee gariyi nereden bulacaktık? Göbek atacak, tepsinin üstüne çıkacak, soyun didiğinde herbişeyini çıkaracak, sona da söylemesi ayıp, gece olunca gedip ötelde yatacak? Hay böyle galkınmanın, hay bu yüzden gelecek köprünün, hay mekdebinin... İki ay içinde tamamladık tiyatraya binasını... Gel kör ki, gcca kövli ahır işi bitdikten sona gara gara düşünmeye başladı...

«Ulan biz bunun için gariyi nereden bulacağız?»

Yâni işin ucunda gedip hemen gaymahan beye möhürü bırakmak var amma, yapmışın ki kere gosgoca ahır tiyatraya, sona boyatmışın Öksüz Omarın evini girmiziya, koymuşun dört dene kerevit, sermişin, üstüne gözel gözel çarşaf, gazatacılar, gelen geden büyükler keyf çatsınlar diye, geriye yalnız gari işi galmış, olur mu?

Nedecen, dutduk, saldık gene bi salma... Dcpladık paraları, birinci azaynan ikinci aza gatkı çebe, dutduk şehirin yolunu... Bulunursa en gahbeler ordan bulunur... Ulan gardaşım, gahbe bulmak da ne zormuş ki... Arı-

yon, buluyon, tamam diyon, bu sefer garı, ben şarkı türkü çığırırım amma, ötel işine gelmem diyor... O zaman biz:

«Heç olur mu, diyoruz, esas iş orda işde, bu işe ırazıdan gelmezsen bu tiyaturanın sıç içine.»

Sonunda iki dene garı bulduk amma, garar girebilene aşgolsun... Biri goca göbekli var belki kırk beşinde, ötekisi desen şaş gözlü, eğri bacaklı zayıf bi garı. Üstelik de bi ayağı dopal...

«Lan aza gardaşım, heç böyüğün goynına gatılır mu bu lan?»

«E nedek miktar, madem emri vermişler, gahbe gredisi açsalar, elimizdeki paraynan bugadamı olur.»

«Bakın, dedim, garılara... Annaşmamızın içinde şarkı var, türkü var, göbek gıvırma var, soyunma var, hepsi var, ağşamınan da ötel var, sona orda bize zırt etmeyin.»

Gatdık garıları yanımıza... Köv halkı dökülmüş ki yola, nasıl dökülme, köve gelecek gahbeleri görmek için can atıyorlar... Neyse o gece ben garıları aldım getdim benim evde yatırdım. Devrisi günü, Gevgirli köyünün çalgıcısı glarnetçi Deynek Davıdı çağırdık... Başladık artık pravalara... Köv her gece gaynıyordu... Garılar bi yandan sahneye dökürür, çalgıcı Deynek Davıt bi yandan nağmeler dökürür, bi eyicene tiyaturayı hazırladık biz... En sonunda azalar bir olduk, gaymahama habar vermenin zamanıdır dedik... Düşük yola, üç aza bi miktar, gaymahama habar vermeye getdik... Vardık gasabaya, çıktık

gonağa, furduk gapıya... Girdik içeriye...

«Gaymaham beyim, dedim, tiyaturanız hazır.»

«Yaa, dedi gaymaham bey gözleri yaşararak, ben isterse köylüm yapar demedim mi, bak yaptınız işte. Nasıl güzel oldu mu?»

«Eh sayanızda beyim»

«Yoo yoo sayenizde. Siz kalkınmak istediniz, biz de yol gösterdik. Nasıl bu kalkınma yolunu beğendiniz değil mi?»

Ne diyebiliriz ki, hepimiz başımızı eyip:

«Beyendik beyim» dedik.

«Peki yi yarın gelip görelim. Yanıma mal müdürünü, doktoru, tahrirat kâtibini, tarım memurunu alıp geleceğim... Çok çok teşekkür ederim muhtar, işte vatan köyle kalkınır.»

Çıktık dışarıya... Fısladım kendi kendime:

«Vedat böyle kalkınır gaymaham beyimi amma, siz geleceksiniz beş gişi, ordaki garı iki gişi»

Döndüm azalara:

«Lan, dedim, duydunuz mu, üç garı daha nerden bulacağız?»

Daha biz gonağın merdivanlarından dövmeye başladık. İkinci aza neden sona:

«Napak gardaşlar, dedi, vallaha işi sıraya bindirsinler, bizden bugadar.»

Devrisi günü, akşama yakın gaymaham beyle ötekilerin atlarını uzakdan görünce, hemen haber saldım tiyaturaya:

«Garılar soyunsunlar, gaymaham bey geliyor. O Deynek Davit'a da deyin, glarünetin ucundan tükrüğünü akıdıp durmasın, ayıpdır gaymahama karşı.»

Goşdum, gaymahamın atının ucundan dutdum... Endi, elimi sıkdı, sona beni mal müdürüne gösdererek:

«İşde kalkınmaya inanmış, yurdunu, milletini seven bir muhtar, dedi. Memleketde bunun gibi yüz muhtar olsa tamam, kalkınır bu memleket»

Gorkuyom ki lâfın sonunda:

«Bunun gibi pezevenkler melmekette az bulunur» diyecek... Neyse, geldik ahırdan bozma tiyaturanın önüne... Gaymaham bey şöyle bi bakdı:

«Yooo olmaz, dedi. Bunun önüne bi levha gerek. Gözyaka Tiyatrosu... Mutlaka bunu yazdırın... İçimden, «Heye, Gözyaka Bilmem-ne evi diye yazdırırız» dedim... Gapıdaki bi rinci aza, Deynek Davıt'a işaretini çakınca, glarinet «Gadifeden Kesesi»ne, bizim iki garı da sahnede gıvrarak yarı çılbah dönmeğe başladı... Gaymaham beyin gözleri iri iri açıldı, sahnenin yanına bi getdi yel gibi, bi geldi ürüzgâr gibi, sona gaşlarını çatıp bana dönerek, çoh bi gızgın:

«Bunnar da neee?» diye bağırdı.

«Vallaha beyim daha gözellerini bulamadık.» dedim... Gaymaham bey, hemen atına bindi, ötekiler de bindiler. Gaymaham bey bana:

«Yarın gasabaya gel, seninle gonaşalım» dedi ve getdi...

KASABANIN ÇİÇEK GİBİ KIZLARI

İyiydi, hoştu, çitlenbikti, kıpırdaktı, yavuzdu, kıvraktı ama, kaymakamın bir tek kusuru vardı, bekârdı... Kasabanın çiçek gibi kızları koca beklerken, kaymakam ilçeye gelmeli bir yıl olmuş, evlenmemiştir. Kız babası olmayanların dertleri yoktu ama, yetişkin kızı olan babalara analara bir tasadır düşmüştü:

«Bu kaymakam niye evlenmez?»

Hattâ bir ara, şom ağızlı birilerinin çıkaracağı dedikodu kasabanın içine yayılıp, kadın toplantılarında, günlerinde konuşulur bile olmuştu: Kaymakamın erkekliği yoktu... Dedikodunun yayılmasından sonra, kaymakamın yüzüne bir tuhaf bakanlar, onu küçümseyenler olduysa da, bu durum Tahrirat kâtibi Hilmi beyin, bir erkekler toplantısındaki çok gizli açıklamasına dek sürdü. Kaymakam bey bir keresinde Hilmi beyi yanına çağırarak:

«Eee Hilmi bey, biz de insanız, erkeğiz, söyle on beş gün izin alıp, buradaki mahrumiyetlerimin acısını çıkarmağa çalışacağım» demiştir.

Elbette bu mahrumiyetler içerisinde kadınsızlık da vardı... Onun ardından başka bir dedikodu yayıldı kasabaya:

«Kaymakam beyin bir sözlüsü var, memleketi Bursa'da»

Artık soran sorana birbirine:

«Peki ki kızın fotoğrafını gören var mı?»

«Yoo»

«Eee necep bilyonuz ölese?»

«Amma bi adam otuz ikisine gada bekâduru mu?»

«Yaaaa»

Konuyla en çok ilgilenenler de kasabanın ileri gelenlerinden Şerfali efendi, Musdufali efendi, Ademali efendi ve Emnali efendiydi... Bu Ali'li efendilerin herbirinin bir kızı vardı, hem de tastamam kaymakama lâayık kızlardı. Ten deseniz, etle beslendikleri için kâğıt gibi, boy deseniz bol vitaminle beslendikleri için upuzun, göz dersiniz badem, ağız deseniz hokka... Peki ki, adam yıllardır bekâr olur da gözünün önündeki bu kızlardan birini görmez, evlenmek için ona tâlip olmaz mıydı? Olmuyordu işte...

— Şerfali kaçım, nolcek bizim gaymıkamın hâli?.

— Deme Musdufali kaçım, anlıyanadık gitti, neden evlenmez bu adam? Hani keudi kızım için değil, kız mı yok melmikatte? E vallahi hakret bu bizim gasıbya?

— Yoo yoo ben de benimki için demiyom. Demiyom amma, evlenmeli değil mi ya?. Evlense daha fayideli olu dicatedim, kafası dinç olu, sonam evinde ısıcacık yimeği oluu, sonam maa mük sâhibi oluuu...

Daha sonra bir mecliste Emnali'yle Ademali efendilerle de bu konuda tartışırken, Emnali:

— Akideşlee suç bizim gabiyet bizim, de-

di. Heç bugüne kada gidip de soruverdik mi gaymıkam bey, everelim mi seni, sana bu can yoldaşı bulalım mı, deyi? Hı, dedik mî?

— Yaa, dedi Ademali efendi, dimedik...

— Eee dimedikse, biraz da gabiyet bizim, diye üsteledi Emnali...

— Bizim ya, dedi, Şerfali... Kızımız vasa gosguca gaymıkam beyimizi de bu yüzden bekâr bırakıcek değiliz ya... Varı gideriz yanıcına, gayfemizi içer, ardından açarız meseleyi, bizden dimesi deriz oluu bitee...

Bir gün sonra dört Ali'li efendi kaymakam beyin odasına vardılar. Kaymakam bey bu dört eşrafı büyük bir coşkunlukla karşıladı, sigara sundu, kahve sundu... Kahveler sonuna yaklaşırken, Ali'ler arasında bir kaş göz hareketidir başladı. Hepsi de kaşla gözle birbirlerine, «Sen söyle, sen söyle» diyorlardı.

Sonunda Emnali, uzun bir öksürükten sonra :

— Gaymıkam bey oğlumuz, dedi. Biz burya hayırlı bi iş için geldik.

— Buyrun, dedi kaymakam.

— Vallaha nasıl desem, nahal anlatsam, biz düşündük taşındık gaymıkam bey oğlumuz yalnız, yalnızlık allaha mahsus, madem ki insanız, tek başımıza yaşıyamayız, şayet dedik, gaymıkam bey oğlumuzun da göynünden geçen bize vasa, hemen yapıverelim dedik...

Ötekiler başlarını sallarken kaymakam bey güldü:

— Sağol Emnali efendi, dedi. Şimdilik hiç böyle bir düşüncem yok. Şayet olursa size haber veriririm...

Dördü de, kaymakam beyin böyle birşeyden sonra, şöyle biraz gevşeyerek, «Hay Allah sizden razı olsun, ne zamandır böyle birşeyi açmak istiyordum, kasaba yeri ufak olduğu için dedikodudan korkarak açmıyordum» diyeceğini bekliyorlardı. Onun için aklarını karıştı, kaymakamdan damat sahibolma hayalleri suya düştü...

— Öyle mi? dedi Emnali... Dimek istemiyon?.. Biz bi babalık yapalım dedik...

— Sağolun sağolun, dedi kaymakam...

Daha fazla oturmadılar, kös kös çıktılar odadan. Kaymakam bey onları konağın dışına dek uğurladı ama, Ali'lerin hiçbiri de canı yürekten el sıkışmadı onunla...

Daha orada başladı Şerfali konuşmağa:

— Bu ne demektir Emnali kaçım?

— Ne dimeği va mı, bu düpedüz bizim gasıbanın çiçek gibi kızlarına hakarettir.

— Analarına da hakaret... Anaları terbiye vermemiş, babaları gözlerini korkutmamış demek... Öyle değil mi Ademali kaçım?

— Daha öte daha öte, dedi Ademali, bu bizim dedelerimize de hakarettir bilene...

— Ülen, dedi Musdufali daha ileriye giderek, ne hakkı vemiş bu adamın bizim dedelerimize hakareti etmiye?.. Boynuna giraveti bağlayıp, gasabanın gaymikamı olduysa adam mı oldu yâni? Yoo ha töbeler ossun kendi gızım için diyosam... Aasın, kimin gızını alsasın amma asın işde bi gız...

— Akideşle, dedi Emnali, hep bir olalım şikayet edelim...

— Kime? diye sordu Musdufali.

— Kime olcek, vali beye...

Bir hafta sonra dördü de aynı minibüsün içindeydiler. İle iner inmez, doğruca valinin yanına çıktılar. Belki bir kişi, iki kişi olsalardı vali beyin odasına alınmazlardı ama dört kişi birden gelince, özel kalem müdürü, dördünü de maruzatlarını arzetmeleri için vali beyin odasına saldı. Kendilerini tanıttıktan sonra, yine kaşla göz işaretleri başladı, söze yine Emnali efendi başladı...

— Vali bey, dedi, vallaha çok mu çok memnunuz bizim gaymıkamdan. Amma bi şeyi vaki, işde o şey...

— Ne? dedi vali...

— Vallaha akideşle desinle efendim, desinle de dinneyin...

— Buyrun, dedi vali bey.

Dördünden de tıs çıkmadı... Vali bey:

— Hayrola, birşey mi oldu ilçede? diye sordu.

— Yoo beyim, dedi Musdufali, nolcek?

— Öyleyse?

Musdufali:

— Şey efendim, gaymıkam bey bekâr, dedi...

— İlçenin kadınlarına mı sataşiyor?

— Yooo, dedi Emnali, günahını almıyalım gari, gendi yok Allahu va, yalnız işte bekâ...

Vali bey:

— Bekâr olmasının size ne ziyanı var? diye sordu.

— Yok şey efendim, dedi Ademali, gasa-

bada çiçek gibi gızla va da, gaymıkam bey bu yaşa gimiş hâlâ bekâ...

— Bu da suç mu?

— Yok efendim, suç değil değil omasına, ammaaaa, gasaba yeri beyim, biz evlendirelim deyyoz...

— Canım efendim, dedi vali bey, evlenmiyorsa adamı zorla evlendirecek değilsiniz ya?

Ademali:

— Gasabada çiçek gibi gızla dururken, dedi yine...

— Canım, dedi vali, kaymakam kasabanızdan kız almak zorunda mı?

Ademali tutturdu yine:

— Çiçek gibi gızlaaa, deyince vali bey kızdı:

— Beyler beni böyle saçma şeyler için meşgul etmeyin lütfen, dedi.

Kızarık bozarık odadan çıkıp il konağının merdivenlerinden inerken, Emnali:

— Töbeler ossun, bu iş inada binivedi, atık bu iş Angıra'da bite, dedi...

— Ne yâni? diye Musdufali sordu, politik mesele mi yapcez?

— Yapcez ya... Ya evlenir gasıbadan, ya da çeker gider gendine başka bi gasıba buluu... Bizim şerifemiznen oynamiya hakkı yoktur deyil mi akideşle? İnsan şeref için namıs için yaşaa... Şerefli namısı gıtdikten sonaaa, tutuvee o adamı at kuyruğundan... Gasıbada çiçek gibi gızla durcek, gaymıkam beyimiz hiçbinen evlenmiyecek, oomaz.. Telgraf mı çekeriverelim, yoksa telefon mu?

— Yoo, dedi, Angıra'yı birbirine garişdirmiyelim, yazalım bi mektup bizim poletikacımıza, o çaresine bakaa...

O günü köfteci dükkânında mektup dört imzayla yazıldı, postaya atıldı, ve kasabanın yolu tutuldu... Hemen o günün akşamı da ilk kez Emnali el altından haber gönderdi kaymakam beye:

— Söyle ona, tayini çıkıyo bilmem neriye, benim gızı isdee, bana damat olusaa gutarım gendini...

Devrisi günü aynı haberi Musdufali gönderdi, sonra Ademali, sonra Şerfali...

Aradan bir hafta geçti, hepsi kendi kendine:

— Aniii bu necep oğlandır böyle, tayini çıkıyo bilmem neriye, gene de razılıktan gelmeyipduru... Len Tefik bi daha git dediğini de hele...

Aldırmıyordu kaymakam... Aradan üç ay geçtikten sonra, kasabaya politikacılar gelmişti. Ali'ler zannediyorlar ki politikacı yakında büyüğünün çıkacağı gezi için şimdiden yatırım yapıyordu... Ama Ali'lere öyle demedi bir gizli yerde. Şahadet parmağını dudaklarına götürüp sus işareti yaptıktan sonra:

— Ben esas sizin işi ele almıya geldim. dedi. Evlenmedi mi o adam daha?

İçini çekti Emnali:

— Ne gezee, hınzırın teki, dedi. Bekâ durupduru, inadından heç bi teprenmiyo...

— Pekiyi, dedi politikacı, hiç kulağına kaçırdınız mı?

Emnali:

— Yoo töbeler töbesi, dedi, gendi gendime bişi gaçırmiş değilim, akideşle toplanıp bi gün gitmiştik...

Ötekiler de:

— Yaa yaa akideşlele bi olup gitmiştik, dediler. Gendi gendimize, töbeler ossun, töbelerin töbesi ossun... Bi kere yakışmaz bize, hem de ayıp...

— Öyleyse siz o işi bana bırakın, dedi politikacı, ben konuşayım şununla bir... Yarın burada toplanalım size durumu bildireyim...

Bir gün sonra politikacıyla Ali'ler yine toplanmışlardı. Politikacı:

— Tamam, dedi, evlenmeye gönlü var yah!

Dördünün de kalbi güp güp attı, yüzlerine tatlı bir gülümseme yayıldı. Dördü birden politikacıya:

— Sen ne diyon, essah mı? dediler...

— Tâbi ya, söyleyememiş size. Ne de olsa yabancı... Bana söyledi... Şöyle boyu pek uzunca olmasın, boyuma denk olsun, dedi...

İçi hırp etti Musdufal'inin:

«Tamam, benim kızım! Boyu tastamam boyuna uygun kaymakamın»

— Sonra, dedi politikacı, söyle saçları açık kestane olsun, dedi...

«Amaniiiiin, dedi içinden Emnali, ülen bu benim kızı diyor, saçları apacık kestinee... Amanin iyi ki saçları anasına çekmiş, ben de gıza durudum, ülen garı bu saçların rengi ne, çakal tüyü diye»

— Sonra, dedi politikacı, gözleri yeşil olacakmış...

Az daha sevincinden kalkıp oynayacaktı Şerfali:

— Hı, dedi politikacıya, gözleri yeşil olacak?

İçinden de:

«Ülen basbayağı bu benim gıza talip, dedi. Amma diyememiş zavallı işte»

— Sonra, dedi politikacı, oldukça beyaz olacakmış...

Ademalinin ağzı yayılıverdi sevinçten:

— Benim gızı istiyormuş da haberim yokmuş... Beyaz değil yumurta biyazı»

En sonunda:

— Tamam, dedi politikacı, işte böyle birini arayıp bulun kasabanızdan, kaymakam beyiniz evlenmeğe hazır... Ashında çok iyi çocuk canım...

Dördü birden:

— Ne diyonuz, ne diyonuz, dediler, siz aliveseydiniz gaymıkam beyimizi buradan, belkim bin imzalı dilekçe salacaktık zatınıza... Ağaç dikmek onda, köyleri gezmek onda, yol yaptırmak onda, maşallah pek yavız, pek gı-pırdak... Yoo yoo biz çok memnunuz gaymıkam beyimizden, Allah başımızdan eksik etmesin...

Gerçekten devrîsi günü ilk haber Emnali efendiye geldi:

«Kaymakam bey senin kızı Allahın emriyle isteyecek» diye...

Amma, ötekilere de gitti haber:

«Kaymakam bey Emnali'nin kızını istiyor» diye...

O günü kaymakam bey üç tehdit mektubu aldı:

«Şayet Emnali'nin kızıyla evlenecek olursan gendini ölmüş bil: Hem o gız beş para etmez, üstelik sağdı da haberin olsun, gulana bağırmeyince duymaz, duyduğunu da yannış anla...»

Eh madem yabancı olduğu bu yerde hayatı tehlikedeydi, bu kez kaymakam bey de Musdufalinin kızını istetirdi Allahın emriyle, ve bunu hemen yayardı etrafa... O gece yine üç mektup:

«Ülen madem benim kızı alcem diye adını çıkarttın, ya alın, ya ölü»

«Hele bi al Musdufalinin gızını, gendini ölmüş bil, şimdiden çek memliketine mevta olduğunun telgrafını... Hem o sümüklü gızı alıp da netçen, ağzı koka kokmuş balık gibi»

Can pazarı bu... Ondan da vazgeçti kaymakam bey, bu kez Ademali'nin kızını istetecekti Allahın emriyle... Ama o gece yine mektuplar:

«Ülen istettin, daha ne beklen, furdurum seni»

«Ülen madem istettin hemen gönder bilerini sözü keselim, yoksa ben seni kestirrim, kör bıçağnan»

«Aklını topla, Ademalinin kızıyla evlensen, genç yaşına doyamadan gönderrim seni öteki dünyaya... Hem o gızı alıp da netçen, epansit, safıra kesesi, bi de sidikliğinden ameliyat oldu, üstelik de vebali günahı söyleyenle-

rin boynuna tam galçasının üsünde gızılık beni varmış ki çarşaf gadarını...»

Vazgeçti kaymakam bey Ademalinin kızından da, tuttu bu kez Şerfali'ye haber gönderdi, Allahın emriyle kızını listeteceğim, diye... Haberi de yaydı çevreye... Yine mektuplar,

«Ülen sen de heç bi akıl yok mu, netceksin Şerfali'nin gızını alıp da? O gız tavuk garası da değil, ördek garası, ilk akşamdan görmez gözleri, köre deynek mi olcen? Vazgeç bu zevdadan, madem yaydın dedikoduyu, listet benim gızı»

Kaymakam bey en sonunda dört Ali'yi çağırıldı makamına... Dört Ali bu kez sanki dört düşman Ali olmuşlardı birbirlerine... Öyle ki, şöyle küçücük bir kıvılcımda parlayacaklar, birbirlerine girişeceklerdi... Netekim kaymakam beyin, çok iyi niyetli konuşmalarından, ötekilerin ah vahlarından sonra kendine gelen tehdit mektuplarını ortaya koyunca, bir anda kaymakamlık odasının içi savaş meydanına döndü... Dört Ali birbirlerine girmişlerdi...

Gerçi o günden sonra «Evlen» diye kaymakamın üzerine düşen olmadı amma, dört Ali ölünceye dek birbirlerine küsmüşlerdi..

YAŞASIN YENERSPOR

Bizim ilçede o zamanlar millet futbol mutbcl bilmezdi. Canımız sıkıldığı zaman, gidecek yer çoktu. Gazozhaneye gider, gazozun yapılışını seyrederdik, testicinin yanına gider, testiye kulp takışını seyrederdik, bileyci Musa'nın yanına gider, bıçak bıleyişini seyrederdik. Buralardan bıkmışsak, berber Osman'ın dük-kânına gider, bol bol ense kulak seyrederdik... Ara sıra da, bakkal Kâzım efendinin tozlu vitrinindeki su bardaklarını seyrederdik...

Ama, kasabaya o kaymakam gelince işler değışti.

— Yahu siz ne uyuşuk insanlarsınız, nasıl vakit geçiriyorsunuz burada böyle? dedi.

— Vallaha gaymakam bey, dedik, kendimize yeni bi eylence daha bulduk, gidip onu seyrediyoruz. Bakkal Kâzım efendi İstanbul'dan bi tulumba getirmiş, fıçıdan yağ çekiyor, seyretmesi öyle bi hoş oluyor ki...

— Olmaz olmaz, dedi, ben sizi bu uyuşukluktan kurtaracağım.

Bir Cumartesi öğleden sonraydı, baktık gördük ki bizim kaymakam bey, don gömlek Dutlu'ların bahçesinde koşturup duruyor.

— Eh, dedik, Allah razı gele gaymakam beyden, bundan kelli gedip de desdi gulpu,

ense tıraşı seyretme yok, gaymakam beyimiz goşacak, biz seyredeceğiz.

Tüm millet toplandık bahçenin orasına burasına. Kaymakam, yeşil donu, kırmızı işli-ğiyle, nişadırlanmış gibi koşuyor ha koşuyor. Bazan sıçırıyor, bazan arı sokmuş gibi tombalak atıyor, ardından zınk diye duruyor.

Bizim Bedoş Ferhat:

— Ula ağalar, vallaha var bizim gaymakamın bi derdi ya, ne ola ki? deyince, Çopur:

— Heye vallaha, dedi. Böyle deli deli goşduğuna göre olmalı bi derdi. Ya garnı gaz yapıyor, ya da gabızlı basur. Ondan böyle yapıyordur.

Bir ara kaymakam bey çayın yanından hızla üzerimize doğru koşmağa başlayınca, Bedoş Ferhat, kendini yana atıp:

— Ula vallah çekilin, gaymakam bey bu hıznan dünyada fren dutturamaz, depeler geçer bizi, dedi.

Sağa sola kaçıştık. Ama kaymakam bey yanımıza gelince esaslı bir fren oturtup, sırtı tı. Adam büyük olduğu için, biz de sırttık. Başladı bu kez dizlerini havaya çekip, karnını oynatmaya... Hele ardından bir de tombalak atınca, o anda kasabaca karar verdik ki, bu adam bizi cambaz edip, ardından telefon tellerinde yürütecek...

Yerden kalkınca:

— Nasıl? diye sordu.

— Aman beyim, çok güzel tombalak atıyorsunuz, dedik.

— Haydi bakalım, şimdi siz de pantolonlarınızı çıkarın!

— Ne???

— Pantolonlarınızı çıkarın ve benim gibi koşun!

Biz, kaymakam beyin şaka ettiğini sanarak, sırtmağa başladık. Ama o, kaşlarını çattı.

— Hadi, çabuk çıkarın pantolonlarınızı! dedi.

Millet, birbirinin gözlerinin içine bakıyor, kimsede bir hareket görülüyordu. Kaymakam birden bağırdı:

— Kimden utanıyorsunuz be!..

— Sizden beyim, dedik.

— Ben sizden utanıyor muyum?

— Beyim bizim donlarımız gayetle uzundur da...

— Olsun olsun, haydi soyunun!

İlk kez Bedoş soyundu, ardından Çopur, ardından ben... Bizi gören diğerleri de, kaymakamın çatılmış kaşlarına baktıktan sonra soyundular. Yalnız beş kişi soyunmamıştı. Kaymakam onların yanına yaklaşarak:

— 'Siz niye? dedi.

— Beyim vallaha billaha bizim altımızda donumuz yok.

Koca bahçede, otuz kadar uzun donlu, başladık bir o yana, bir bu yana deliler gibi koşmağa.

— Kaymakamın emri var! diyen koşturup duruyor.

— Ulan niye goşturur ki bu herif bizi?

— Ne biliyim lan, herhal donumuza bakmak içindir.

— Olur böyle şeyler, dedi... Yarın öğleden sonra yine buradasınız.

Hani ya, topa vurmak da milletin hoşuna gitmedi değil. Devrisi günü baktık, bizim elli-lik Recep ağa bile giymiş kısa donu, sahanın ortasında:

— Ula, diyor, bu iş garının dirdirinden daha iyi!

O günü de vurduk, vuruşturduk... Çok şükür, yalnız bir kol çıkıp, bir de ayak incindi, hepsi o kadar.

Aradan günler geçti. Bir cumartesi öğleden sonra kaymakam bey:

— Arkadaşlar, artık tarihi gün geldi çat-tı, takımı kuruyorum, dedi.

Aramızdan on beş kişiyi ayırıp:

— Takım tamam, dedi. Yalnız bundan sonra keselerin ağzını biraz açmanız gerekecek. Arkadaşlar, takımımızın ismi Yenerspor'dur... Vatandaş Yenerspor senin takımındır, ona yardım et!..

Akşam üstü idare kurulu seçildi, kaptan seçildi, idareciler seçildi. Gece yarısına dek de, takıma nerden para bulunacağı düşünüldü duruldu. Kaymakam:

— Benden elli lira, dedi. Kaymakamlık bütçesinden de yüz lira...

Herkes, elindekini avcundakini attı, Ferhat'ın yağlı kasketinin içine... Ve o günden sonra başladık çalışmalara...

Birgün kaymakam:

— Arkadaşlar, dedi, haftaya tarihi bir gün yaşayacağız. Komşu ilçe Eleksporla maçımız var.

Eh, o günü görmeliydiniz, kasabada yer yerinden oynadı. Davullar, zurnalar, tefler, ziller... Ama maç başlayıp da Elekspordan on altı golü biz ardarda yeyince, tüm kasaba küplere bindik. Artık herkes işi gücü unutmuş:

— Ula nasıl olur da bu gocagafalı Gocagavak'lılar bizi futbolda yenerler? Ula biz onlara gız bile vermezdik be!..

Kaymakam:

— Arkadaşlar kısa kesin, dedi, bu iş ahla vahla, lâfla olmaz. Parayla olur parayla...

Öyle kızmışız ki, bağırдық:

— Para mı?? Paranın lâfı mı olur gaymakam bey, namıs elden getdi namıs... Bizim çocuklar böyüyünce, sona ne derler bize, nası bakarız onların yüzüne?

— Dışardan parasıynan oyuncu tutacağız.

Kaymakam tekrar konuştu:

— Arkadaşlar, transfer yapacağız.

— O da ne ki gaymakam bey?

— Parası bişey deel gaymakam bey, ya Gocagavak'lılar takımın içine yabandan adam gattığımızı anlarılarsa?

— Anlasınlar, olur futbolda öyle şey!.

— Aman essahdan olur mu gaymakam bey?

— Elbette!..

Kasabaca el ele verip, kimisi bankadan krediyle borç para bile aldı, denkleştirdik, topladık, nüfusçuyla tahrirat kâtibinin avucuna saydık.

— Amanın siz bilirsiniz, şöyle vahlı futbolcular bulun gelin!

Saldık gittiler şehire. Üç gün sonra yanlarında iki tüysüz oğlanla çıka geldiler. Bir karşılayış karşıladık ki bu tüysüz oğlanları, daha bizim kasabanın milletvekiline bile öyle karşılama nasip olmamıştır.

Biz bu tüysüzlerimize öyle güveniyoruz ki, daha şimdiden kendimizi Eleksporu yenmiş sanıyoruz. Boru değil, bu tüysüzün herbirine on üçer bin lira vermişiz...

Arna maç, 6—0 bizim mağlubiyetimizle bitince, Eleksporluları kasabanın dışına dek, o iki tüysüzü de şehire dek kovaladık... Hem tüysüzlere, hem de Eleksporlulara çok güzel bir dayak çekecektik ya, kaymakam bırakmadı.

— Arkadaşlar, dedi, bu iş koşturmakla, dayak atmakla olmaz, ancak parayla olur, daha iyi transferler yapacağız...

— Amanın ne yapalım gaymakam bey, namıs eyicene getdi.

— Para arkadaşlar para... Şayet istersek, kulübümüze çok çeşitli yerlerden para temin edebiliriz.

— Amanın nasıl gaymakam bey?

— Kolay...

Anlattı kaymakam beyimiz... Sonra 2500 lira aylıklı idarecimiz anlattı...

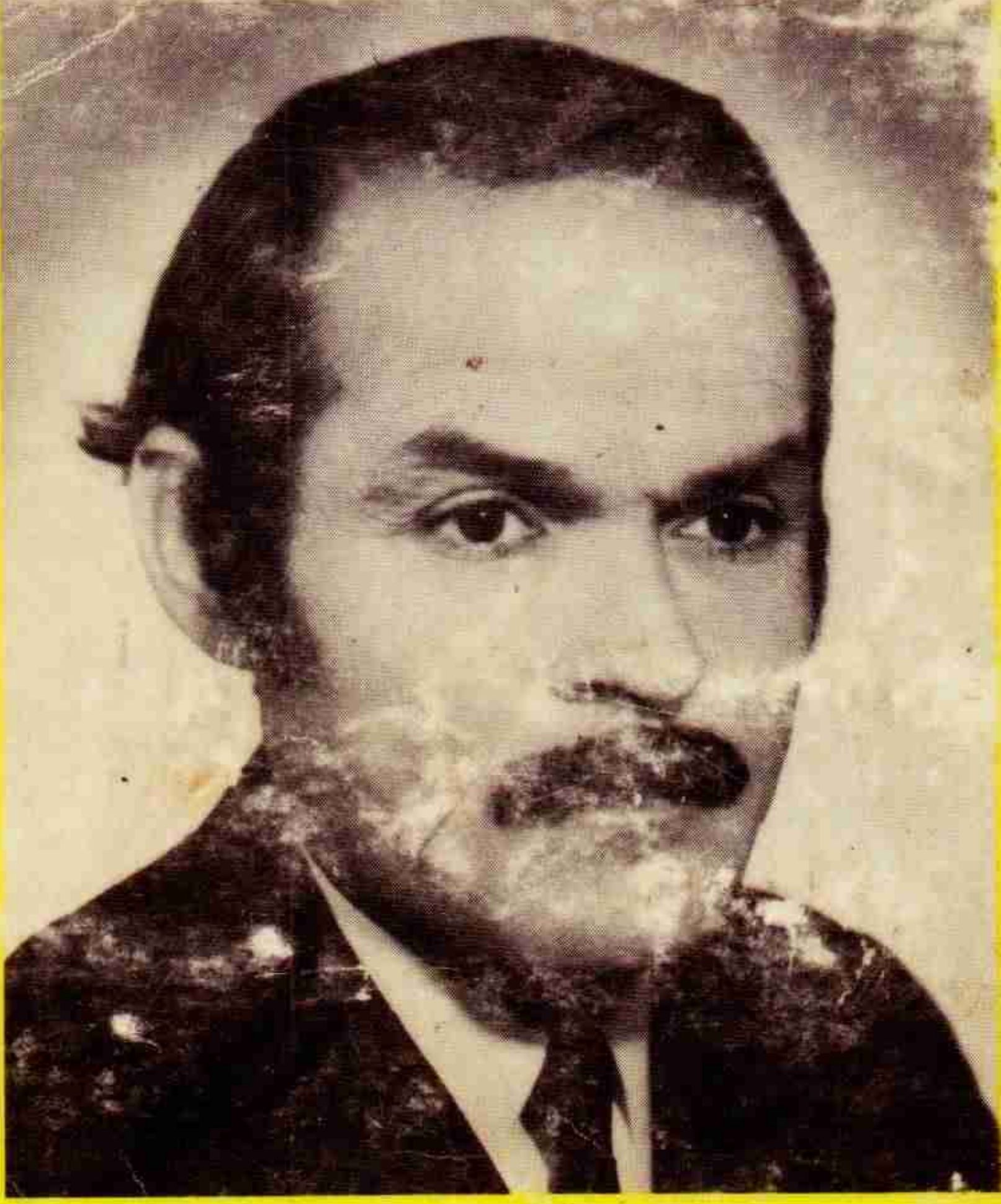
Şimdi, çeşmeden bir kova suyu elli kuruşa dolduruyoruz. Hamam fiyatlarına bir lira zam yaptık, Yenerspor parası. Lokanta fiyatlarına yüzdeyüz zam yaptık, Yenerspor parası. Doktor muayeneyi on liradan yirmi liraya çıkardı, on lira Yenerspor parası. Sağlıkçı iğneyi iki buçuk liraya vuruyor, bir lirası Yenerspor parası. Seyyar sinema elli kuruştı, iki lira ol-

du, yüz elli kuruş Yenerspor parası. Ekmeğe beş kuruş zam koyduk, Yenerspor parası. Gazza on kuruş zam koyduk, Yenerspor parası. Gazeteyi iki yüz kuruş ettik, 50 kuruşu Yenerspor parası. Çayı kahve fiyatına, kahveyi renkli gazoz fiyatına satmağa başladık, Yenerspor parası...

Sağolsun kaymakam beyimiz, işi bi sıkı tuttu, bi sıkı tuttu ki demeyin gitsin. Nüfus çıkarandan beş lira, tapuda işi olandan on lira, özel idareye girenden on beş lira, hükümet konağına adımını atandan bir lira... Bunların hepsi Yenerspor parası...

Yenerspor Yenerspor, heryerde Yenerspor...

Bunun adı da, spor oğlu spor...

Mutlaka Birkaç Kere Okuyacaksınız

Muzaffer İzgü'yi tanımaya gerek var mı?

Son yıllarda dergi ve gazetelerde yayınladığı yazıları, büyük ilgi toplayan kitapları ve oyunları ile adını önce duyurmuş, sonra en önemli mizah yazarlarımızın arasına yükseltmiş bir mizah ustası! Şaka yüklü anlatımı, kaşla göz arasında taşlamaya, oradan yergiye kayıveren, okuması zevkli, gündelik yaşantımızdan çekip çıkardığı, bir iki kalem darbesiyle yaşattığı tip ve olayları unutulmaz bir yazar!

Yayınevimi'nin 'Yeni Mizah Dizisi'nde Türk yazarlarını yayınlamayı da kararlaştırmıştı. *Muzaffer İzgü'nün «Donumdaki Para»* adlı bu hikâyeye kitabı, bu kararın ilk uygulaması oluyor. Bireysel taşlamadan, toplumsal, hatta siyasal yergiye kadar uzanan çeşitli hikâyelerin derlendiği bu eser, sizi bol bol güldürür, bir o kadar da düşündürürken, ülkemizin ne bereketli bir mizah toprağı olduğunu da kanıtlayacaktır.

«*Donumdaki Para*»daki bir çok hikâyeleri mutlaka birkaç kere okuyacaksınız. Her defasında aynı tadı alıp, aynı sevinçle gülerек!

70 Lira